

NAALAKKERSUISUT
GOVERNMENT OF GREENLAND
GRØNLANDS SELVSTYRE

LANDSKASSENS REGNSKAB

2023

Grønlands Selvstyre 2024

Økonomi- og Personalestyrelsen

Layout: iCICERO, grafisk produktion, Nuuk

Trykning: Nuuk Offset

Regnskab 2023

Indholdsfortegnelse

LÆSEVEJLEDNING.....	4
GODKENDELSE AF LANDSKASSENS REGNSKAB	5
LEDELSESPÅTEGNING.....	6
DEN UAFHÆNGIGE REVISORS PÅTEGNING	7
BERETNING FOR 2023.....	10
INDTÆGTSBEVILLINGER.....	12
DRIFTSBEVILLINGER.....	13
LOVBUNDNE BEVILLINGER.....	14
TILSKUDSBEVILLINGER.....	15
ANLÆGSBEVILLINGER.....	16
BERETNINGERNE FRA DEPARTEMENTERNE.....	17
FORMANDENS DEPARTEMENT	17
DEPARTEMENTET FOR FINANSER OG SKATTER	22
DEPARTEMENTET FOR SELVSTÆNDIGHED OG UDENRIGSANLIGGENDER	26
DEPARTEMENTET FOR SOCIALE ANLIGGENDER, FAMILIER, ARBEJDSMARKED OG INDENRIGSANLIGGENDER.....	30
DEPARTEMENTET FOR SUNDHED	33
DEPARTEMENTET FOR UDDANNELSE, KULTUR, IDRÆT OG KIRKE.....	36
DEPARTEMENTET FOR FISKERI OG FANGST.....	39
DEPARTEMENTET FOR ERHVERV, HANDEL, RÅSTOFFER, JUSTITSOMRÅDET OG LIGESTILLING.....	42
DEPARTEMENTET FOR BOLIGER OG INFRASTRUKTUR	46
DEPARTEMENTET FOR LANDBRUG, SELVFORSYNING, ENERGI OG MILJØ.....	51
DEPARTEMENTET FOR BØRN OG UNGE	56
BEVILLINGSREGNSKAB 2023 OPDELT EFTER FINANSLOVSKONTI.....	62
BEVILLINGSRESULTAT 2023 OPDELT EFTER FORMÅL.....	63
RESULTATOPGØRELSE, 2023	65
STATUSBALANCE, 31. DEC. 2023.....	67
LIKVIDITETSOPTAGELSE, 2022-23.....	68
NOTER.....	69
EVENTUALFORPLIGTELSER.....	77
ANVENDT REGNSKABSPRAKSIS.....	78

LÆSEVEJLEDNING

HOVEDREGNSKABET

Hovedregnskabet består af en overordnet beretning samt en beretning fra hvert Naalakkersuisut-område og departement.

Den overordnede beretning redegør for de væsentligste afvigelser i forhold til finansloven og tillægsbevillinger, mens beretningen fra departementerne orienterer om målopfyldelsen inden for deres ressortområder. Derudover indeholder beretningen overordnede oplysninger om Grønlands Selvstyres økonomiske udvikling de seneste 3 år.

Hovedregnskabet indeholder også følgende opgørelser:

- Bevillingsregnskab opdelt efter finanslovskonti
- Bevillingsresultater opdelt efter formål
- Artsopdelt resultatopgørelse
- Statusbalance
- Likviditetsopgørelse

Den artsopdelte resultatopgørelse svarer til resultatopgørelser fra private selskaber. Den oprindelige resultatopgørelse bliver således suppleret med denne og opgøres fortsat ud fra de regler, som blev indført i 1992. Resultatet bliver her opgjort som det samlede resultat af Grønlands Selvstyres indtægter, driftsudgifter, anlægsudgifter og udlån. Dette kaldes DAU-regnskabet. I hovedregnskabet er noterne til regnskabet ligeledes placeret. Disse giver uddybende kommentarer og specifikationer til de enkelte regnskabsposter i det omfang, det anses for nødvendigt for forståelsen af regnskabet.

BILAG

Bilag til landskassens regnskab indeholder 3 afsnit:

- Læsevejledning
- Bevillingsregnskab, på hovedkonto niveau
- Bevillingsresultater de sidste 3 år på hovedkonto niveau

GODKENDELSE AF LANDSKASSENS REGNSKAB

I Inatsisartutlov nr. 26 af 28. november 2016 om kommunernes og Grønlands Selvstyres budgetter og regnskaber er fastsat, at Naalakkersuisut senest på Inatsisartuts efterårssamling skal fremlægge et revideret landskasseregnskab for det foregående finansår.

Inatsisartut har antaget et statsautoriseret revisionsfirma til at revidere regnskabet. Revisionen forsyner regnskabet med en påtegning. Denne er optrykt i regnskabet.

På Naalakkersuisuts vegne forelægger Naalakkersuisoq for Finanser regnskabet for Inatsisartut. Inatsisartut sender regnskabet til Udvalget for Revision af Landskassens Regnskaber, kaldet Revisionsudvalget. Revisionsudvalget modtager et af revisionen udarbejdet revisionsprotokollat og anmoder Naalakkersuisut om en skriftlig redegørelse til besvarelse af anbefalinger og bemærkninger i revisionsprotokollatet.

Revisionsudvalget foretager en bedømmelse af, om udgifter og indtægter er disponeret i overensstemmelse med de givne bevillinger, om virkningerne af de givne bevillinger svarer til det ved bevillingernes vedtagelse forventede, og om Selvstyrets værdier er forvaltet økonomisk forsvarligt.

Derudover tager revisionsudvalget stilling til de statsautoriserede revisorers revisionsprotokollat og til Naalakkersuisuts besvarelse af protokollatet.

Revisionsudvalget afgiver en betænkning, som indeholder udvalgets stillingtagen til regnskabet. Denne betænkning indgår i Inatsisartuts behandling af landskassens regnskab.

LEDELSESPÅTEGNING

Årsrapporten er aflagt i overensstemmelse med Inatsisartutlov nr. 26 af 28. november 2016 om kommunernes og Grønlands Selvstyres budgetter og regnskaber, samt Selvstyrets bekendtgørelse nr. 6 af 20. januar 2022 om kommunernes og Selvstyrets regnskaber. Under hensyntagen til dette regelsæt er årsrapporten for 2023 efter vores opfattelse i alle væsentlige henseender rigtig.

Vi erklærer hermed:

- at årsrapporten er rigtig, dvs. at årsrapporten ikke indeholder væsentlige fejlinformationer eller udeladelser, herunder at målopstillingen og målrapporteringen i årsrapporten er fyldestgørende,
- at de dispositioner, som er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis,
- at der er etableret forretningsgange, der sikrer en økonomisk hensigtsmæssig forvaltning af de midler og driften af de enheder, der er omfattet af årsrapporten.

Årsrapporten indstilles til Inatsisartuts behandling.

Nuuk, den 25. april 2024

Erik Jensen

Naalakkersuisoq for Finanser og Skatter

Nikolai Sten Christensen

Departementschef

DEN UAFHÆNGIGE REVISORS PÅTEGNING

TIL INATSISARTUT

Revisionspåtegning på årsregnskabet

Vi har revideret årsregnskabet for Landskassen for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2023, der omfatter resultatopgørelse, balance, likviditetsopgørelse og noter, herunder anvendt regnskabspraksis, som anført på side 62-80.

Årsregnskabet udarbejdes efter Inatsisartutlov nr. 26 af 28. november 2016 om kommunernes og Grønlands Selvstyres budgetter og regnskaber med senere ændringer samt Selvstyrets bekendtgørelse nr. 6 af 20. januar 2022 om kommunernes og selvstyrets regnskaber.

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet i alle væsentlige henseender er rigtigt, dvs. udarbejdet i overensstemmelse med Inatsisartutlov nr. 26 af 28. november 2016 om kommunernes og Grønlands Selvstyres budgetter og regnskaber med senere ændringer samt Selvstyrets bekendtgørelse nr. 6 af 20. januar 2022 om kommunernes og selvstyrets regnskaber.

Grundlag for konklusion

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og yderligere krav ifølge grønlandsk revisorlovgivning samt standarderne for offentlig revision, idet revisionen udføres ifølge Inatsisartutlov nr. 26 af 28. november 2016 om kommunernes og Grønlands Selvstyres budgetter og regnskaber med senere ændringer samt Selvstyrets bekendtgørelse nr. 6 af 20. januar 2022 om kommunernes og selvstyrets regnskaber. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit "Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet". Vi er uafhængige af Selvstyret i overensstemmelse med International Ethics Standards Board for Accountants' internationale retningslinjer for revisors etiske adfærd (IESBA Code) og de yderligere etiske krav, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til disse krav og IESBA Code. Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Fremhævelse af forhold vedrørende revisionen

Naalakkersuisut har medtaget oplysninger om budgetter i oversigter over bevillingsregnskaber opdelt efter finanslovskonti og formål. Disse sammenligningstal har ikke været underlagt revision.

Naalakkersuisuts ansvar for årsregnskabet

Naalakkersuisut har ansvaret for udarbejdelsen af et årsregnskab, der er rigtigt, dvs. uden væsentlige fejl og mangler, i overensstemmelse med Inatsisartutlov nr. 26 af 28. november 2016 om kommunernes og Grønlands Selvstyres budgetter og regnskaber med senere ændringer, mv. samt Selvstyrets bekendtgørelse nr. 6 af 20. januar 2022 om kommunernes og selvstyrets regnskaber. Naalakkersuisut har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som Naalakkersuisut anser for nødvendig for at udarbejde et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, samt valg og anvendelse af en hensigtsmæssig regnskabspraksis og udøvelse af regnskabsmæssige skøn, som er rimelige efter omstændighederne.

Revisors ansvar

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om årsregnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Grønland, samt standarderne for offentlig revision, altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som regnskabsbrugerne træffer på grundlag af årsregnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Grønland, samt standarderne for offentlig revision, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion.

Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.

- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisions-handlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af Selvstyrets interne kontrol.
- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.
- Konkluderer vi, om Naalakkersuisuts udarbejdelse af årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincipet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om Selvstyrets evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i årsregnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at Selvstyret ikke længere kan fortsætte driften.

Vi kommunikerer med Naalakkersuisut om blandt andet det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Andre oplysninger end årsregnskabet og revisors erklæring herom

Naalakkersuisut er ansvarlig for andre oplysninger. Andre oplysninger omfatter de øvrige oplysninger i "Landskassens regnskab 2023" inklusiv bilagshæfte, som ikke er omfattet af vores revision og vores erklæring herom, jævnfør konklusionsafsnittet ovenfor.

Vores konklusion om årsregnskabet dækker ikke andre oplysninger, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om disse.

I tilknytning til vores revision af årsregnskabet er det vores ansvar at læse andre oplysninger og i den forbindelse overveje, om andre oplysninger er væsentligt inkonsistente med årsregnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation. Hvis vi på grundlag af det udførte arbejde konkluderer, at der er væsentlig fejlinformation i andre oplysninger, skal vi rapportere om dette forhold.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til Inatsisartutlov nr. 26 af 28. november 2016 om kommunernes og Grønlands Selvstyres budgetter og regnskaber med senere ændringer samt Selvstyrets bekendtgørelse nr. 6 af 20. januar 2022 om kommunernes og selvstyrets regnskaber.

Vi har ingenting at rapportere i den forbindelse.

ERKLÆRING I HENHOLD TIL ANDEN LOVGIVNING OG ØVRIG REGULERING

Udtalelse om juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision

Naalakkersuisut er ansvarlig for, at de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Naalakkersuisut er også ansvarlig for, at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler og driften der er omfattet af årsregnskabet. Naalakkersuisut har i den forbindelse ansvar for at etablere systemer og processer, der understøtter sparsommelighed, produktivitet og effektivitet.

I tilknytning til vores revision af årsregnskabet er det vores ansvar at gennemføre juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision af udvalgte emner i overensstemmelse med standarderne for offentlig revision. I vores juridisk-kritiske revision efterprøver vi med høj grad af sikkerhed for de udvalgte emner, om de undersøgte dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med de relevante bestemmelser i bevillinger, love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis. I vores forvaltningsrevision vurderer vi med høj grad af sikkerhed, om de undersøgte systemer, processer el-

ler dispositioner understøtter skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler og driften af de virksomheder, der er omfattet af årsregnskabet.

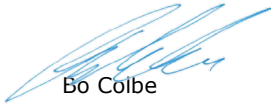
Hvis vi på grundlag af det udførte arbejde konkluderer, at der er anledning til væsentlige kritiske bemærkninger, skal vi rapportere herom i denne udtalelse.

Vi har ingen væsentlige kritiske bemærkninger at rapportere i den forbindelse.

Nuuk, den 25. april 2024

Deloitte

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

Bo Colbe
statsautoriseret revisor
MNE nr. 24634

Per Timmermann
statsautoriseret revisor
MNE nr. 18652

BERETNING FOR 2023

ÅRETS RESULTAT

Årets resultat bliver i Landskassens regnskab belyst med to forskellige regnskabsopstillinger. De belyser begge to det resultat, som Grønlands Selvstyre har opnået i året, men på hver sin måde.

Den første opstilling er **årsregnskabet**.

Årsregnskabet beskriver Selvstyrets indtægter og udgifter i året (resultatopgørelsen) – og skal ses i sammenhæng med statusbalancen, der beskriver Selvstyrets økonomiske situation ultimo regnskabsåret og likviditetsopgørelsen, der beskriver de likvide bevægelser i året.

I resultatopgørelsen opgøres først **årets driftsresultat**, der kan sammenlignes med en almindelig virksomheds driftsresultat, jf. afsnit om anvendt regnskabspraksis.

Driftsresultatet reguleres herefter for forskydninger i udlån og investeringer i virksomheder, hvorefter **DAU (drift-, anlægs- og udlåns-) resultatet** fremkommer. Til sidst reguleres for udlån til selvstyrejede selskaber, nettostyrede virksomheder, samt kommuner, hvorefter Landskassens **DA (drift- og anlægs-) resultat** fremkommer.

Artsopdelt driftsresultat

Mio. kr.	2021	2022	2023
Indtægter	-7.291	-7.957	-8.310
Driftsudgifter	7.333	7.579	7.650
Anlæg og finansiering	60	182	-38
Årets driftsresultat	102	-196	-698
Forskydninger i udlån	-77	-51	-46
Investeringer i virksomheder	115	124	313
DAU-resultat	140	-123	-431
Nettoudlån	10	10	10
DA-resultat	150	-113	-421

-(minus) angiver indtægter og indbetalinger, mens positive tal er udgifter og udbetalinger.

Den artsopdelte opgørelse viser et driftsoverskud i 2023 på 698 mio. kr., hvilket er 502 mio. kr. bedre end resultatet i 2022.

De samlede indtægter er steget med 353 mio. kr. i forhold til 2022, hvilket primært skyldes højere bloktilskud fra Danmark samt indtægter fra omdannelsen af den nettostyrede virksomhed Mittarfeqarfiit til aktieselskab.

De samlede driftsudgifter er steget med 71 mio. kr. i forhold til 2022. Stigningen skyldes primært højere udgifter til personale og vikarer samt højere tilskud til kommunerne.

Udgifter til Anlæg og finansiering er faldet med 220 mio. kr. i forhold til 2022, hvilket primært skyldes at Mittarfeqarfiit i 2022 blev tildelt et kapitalindskud på 60 mio. kr., samt at Mittarfeqarfiits trækingsret blev nedskrevet til 0 kr.

Den anden opstilling er **bevillingsregnskabet**.

Bevillingsregnskabet beskriver årets forbrug i forhold til de politisk besluttede bevillinger (budgetter). Bevillingsregnskabet viser dermed om bevillingerne er overholdt – og er dermed også et udtryk for præcisionen i Selvstyrets økonomiske styring.

Indtægter og udgifter er naturligvis de samme som i årsregnskabet, men hvor årsregnskabet belyser forholdet mellem indtægter og udgifter, så belyser bevillingsregnskabet forholdet mellem forbrug og bevilling. Opstillingen nedenfor viser bevillingsregnskabet specificeret på bevillingstyper.

Bevillingsregnskab

Mio. kr.	2021	2022	2023	2023	2023
	Regnskab	Regnskab	Regnskab	Budget	Afvigelse
Indtægtsbevillinger	-7.169	-7.628	-7.982	-7.623	-359
Driftsbevillinger	3.189	3.103	3.149	3.147	2
Lovbundne bevillinger	1.086	1.153	1.182	1.227	-45
Tilskudsbevillinger	2.537	2.727	2.753	2.772	-19
Anlægsbevillinger	496	522	467	462	5
DAU-resultat	140	-123	-431	-16	-415
DA-resultat	150	-113	-421	-6	-415

- (minus) angiver indtægter i Regnskab og Budget. I afvigelseskolonnen angiver positive beløb en mindre udgift eller en merindtægt i forhold til budgettet.

DAU-resultatet i 2023 blev et overskud på 431 mio. kr., hvilket i forhold til et budgetteret overskud på 16 mio. kr. inklusive tillægsbevillinger, er et forbedret resultat på 415 mio. kr.

I de efterfølgende afsnit bliver der redegjort mere detaljeret for de enkelte bevillingstyper. Der vil blive fokuseret på at forklare de væsentligste afvigelser fra budgettet.

INDTÆGTSBEVILLINGER

Indtægtsbevillinger bemyndiger det ansvarlige medlem af Naalakkersuisut til at oppebære indtægter af såvel lovbunden som ikke lovbunden karakter. Den danske stats bloktilskud til Grønlands Selvstyre samt skatter og afgifter opføres som indtægtsbevillinger.

Indtægtsbevillinger

Mio. kr.	2023 Regnskab	2023 Budget	2023 Afvigelse
Skatter og afgifter	-2.963	-2.628	-335
Overførsel fra offentlige myndigheder	-4.558	-4.556	-3
Udvikling og uddannelse	-11	-11	0
Erhvervsudvikling	-213	-209	-4
Forsyning	-237	-214	-23
Administration	0	-5	5
Indtægtsbevillinger i alt	-7.982	-7.623	-359

Regnskabet for indtægtsbevillingerne blev 359 mio. kr. større end forudsat i finansloven og efterfølgende tillægsbevillinger, hvilket svarer til en afvigelse (merindtægt) på 4,7 % i forhold til budgettet.

Omkring 57 pct. af Selvstyrets indtægter i 2023 eller 4.558 mio. kr. stammer fra overførsel fra offentlige myndigheder i form af bloktilskud fra staten, indtægter fra EU og andre aftalte indtægter.

Skatter og afgifter indbragte 335 mio. kr. mere end budgetteret, hvilket svarer til en merindtægt i forhold til budgettet på 12,7 %. Merprovenuet skyldes primært, at såvel landsskatten, den særlige landsskat som de indirekte skatter var højere end forventet.

Merprovenuet på indirekte skatter kan primært henføres til større indtægter end forventet fra rejeafgift og afgift på pelagiske fiskearter.

Merindtægten på forsyning skyldes primært flere førtidige indfrielse af lån, som Selvstyret har ydet til nybyggeri, andelsboliger samt renovering, end forventet.

DRIFTSBEVILLINGER

Driftsbevillinger gives som rammebevillinger til afholdelse af nettodriftsudgifter for institutioner og administrative enheder.

Driftsudgifter opdelt efter formål

Mio. kr.	2023 Regnskab	2023 Budget	2023 Afvigelse
Skatter og afgifter	80	81	-1
Folkestyre og demokrati	108	103	4
Udvikling og uddannelse	446	448	-3
Erhvervsudvikling	86	61	25
Sociale formål	91	145	-54
Sundhed	1.608	1.582	26
Teknik, miljø og plan	102	89	13
Fritid, kultur og religion.	97	97	1
Infrastruktur	27	25	1
Forsyning	17	16	1
Beredskab og kriminalforsorg	12	12	0
Udenrigstjeneste/internationale akt.	44	25	20
Administration	432	463	-31
Driftsbevillinger i alt	3.149	3.147	2

I 2023 er driftsudgifterne samlet set 2 mio. kr. større end bevillingerne, hvilket svarer til en afvigelse (merforbrug) på 0,1 % i forhold til budgettet.

En stor del af afvigelserne på de forskellige formål, kan ligesom tidligere år henføres til, at forbruget er registreret på et andet formål end i budgettet. Afvigelserne på erhvervsudvikling, sociale formål, teknik, miljø og plan, udenrigstjeneste/internationale aktiviteter samt på administration kan primært henføres til dette forhold.

Merforbruget på sundhed kan primært henføres til Dronning Ingrid's Hospital, der har været udfordret af en fortsat problematik i forhold til rekruttering og fastholdelse af sundhedspersonale.

LOVBUNDNE BEVILLINGER

Lovbundne bevillinger gives i de tilfælde, hvor det ved særskilt lov er fastsat, at en bestemt modtagerkreds har ret til en bestemt ydelse, og hvor ydelsens størrelse eller beregningsgrundlag er fastsat ved særskilt lov.

Lovbundne udgifter opdelt efter formål

Mio. kr.	2023 Regnskab	2023 Budget	2023 Afvigelse
Skatter og afgifter	83	86	-3
Udvikling og uddannelse	405	424	-19
Sociale formål	635	649	-14
Sundhed	46	56	-11
Administration	12	10	1
Øvrige formål	2	2	0
Lovbundne udgifter i alt	1.182	1.227	-45

I 2023 var lovbundne udgifter samlet set 45 mio. kr. mindre end bevillingerne, hvilket svarer til en afvigelse (mindreforbrug) på 3,7 % i forhold til budgettet.

Mindreforbruget på formålet udvikling og uddannelse kan primært henføres til at der i 2023 var færre end forventet, som påbegyndte en uddannelse.

Mindreforbruget på sociale formål kan primært henføres til faldende ansøgninger til og frafald fra Majori-aqs opkvalificeringstilbud.

Mindreforbruget på lovbundne udgifter til formålet sundhed skyldes primært, at der har været færre udgifter til institutionsanbringelse af mentalt retarderede efter kriminalloven end forventet.

TILSKUDSBEVILLINGER

Tilskudsbevillinger bemyndiger det ansvarlige medlem af Naalakkersuisut til at afholde udgifter af ikke-lovbunden karakter. Udgiften kan være af tilskudsmæssig karakter, men der kan også være tale om kapitalindskud i virksomheder, renteudgifter, rentetilskud, erhvervsstøtte, afskrivninger og udlån.

Tilskudsudgifter opdelt efter formål

Mio. kr.	2023 Regnskab	2023 Budget	2023 Afvigelse
Overførsler mellem off. myndigheder	1.676	1.676	0
Folkestyre og demokrati	29	28	2
Udvikling og uddannelse	60	62	-2
Erhvervsudvikling	286	295	-8
Sociale formål	118	130	-12
Teknik, miljø og plan	21	22	-1
Fritid, kultur og religion	183	184	-1
Infrastruktur	76	76	0
Forsyning	277	291	-14
Udenrigstjeneste/internationale akt.	26	27	-1
Administration	0	-3	4
Øvrige formål	0	-15	15
Tilskudsbevillinger i alt	2.753	2.772	-19

I 2023 var tilskudsudgifterne samlet set 19 mio. kr. mindre end bevillingerne, hvilket svarer til en afvigelse (mindreforbrug) på 0,7 % i forhold til budgettet.

En stor del af afvigelserne på de forskellige formål, kan henføres til, at forbruget er registreret på et andet formål end i budgettet.

ANLÆGSBEVILLINGER

En anlægsbevilling bemyndiger det ansvarlige medlem af Naalakkersuisut til at afholde udgifter i forbindelse med køb af fast ejendom, anlægsbyggeri, udlån til anlæg, tilskud til anlæg, renovering m.v.

Anlægsudgifter opdelt efter formål

Mio. kr.	2023 Regnskab	2023 Budget	2023 Afvigelse
Udvikling og uddannelse	174	200	-26
Sociale formål	22	22	0
Sundhed	51	51	0
Teknik, miljø og plan	-50	-50	0
Fritid, kultur og religion	1	1	0
Infrastruktur	27	27	0
Forsyning	225	199	26
Øvrige formål	18	12	5
Anlægsbevillinger i alt	467	462	5

I 2023 var forbruget på anlægsbevillinger samlet set 5 mio. kr. større end årets bevillinger, hvilket svarer til en afvigelse (merforbrug) på 1,10% i forhold til budgettet.

Den samlede afvigelse kan henføres til et netto merforbrug i projekter, der regnskabsmæssigt er afsluttet i 2023 samt en bevilling fra 2020, der først er udgiftsført i indeværende år.

Afvigelsen på udvikling og uddannelse, der modsvares af en tilsvarende afvigelse på forsyning, skyldes at forbruget er registreret på et andet formål end i budgettet.

Der er fra år 2000 oprettet en budgetteknisk anlægs- og renoveringsfond, hvortil de årligt bevilgede anlægsbeløb til de enkelte projekter overføres. Derved udgiftsføres det enkelte års bevilgede anlægsbeløb i det pågældende år. I takt med at anlægsopgaverne udføres, fratrækkes udgiften i fonden.

Midlerne i Anlægs- og Renoveringsfonden er hensat til gennemførelse og færdiggørelse af konkrete anlægsprojekter, som var optaget på bevillingslovene for 2023 og tidligere år. Redegørelsen om Anlægs- og Renoveringsfonden indgår som bilag til Landskassens regnskab.

Beholdningen i Anlægs- og Renoveringsfonden ved udgangen af 2023 var i alt 802 mio. kr., hvilket er et fald på 135 mio. kr. i forhold til 2022.

BERETNINGERNE FRA DEPARTEMENTERNE

FORMANDENS DEPARTEMENT

Formål

Formandens Departement varetager den departementale betjening af Formanden for Naalakkersuisut og sekretariatsfunktionen for Naalakkersuisut. Dertil varetages almindelig administration og drift i de forskellige afdelinger.

Departementet er organiseret i følgende afdelinger:

- Ledelsessekretariatet, herunder Ministersekretærer og Betjentfunktion og omstilling
- Lovafdelingen
- Bestyrelsessekretariatet
- HRU-afdelingen
- Kommunikations-afdeling

Herudover er der under departementet tilknyttet Inussuk IT samt Digitaliseringsstyrelsen.

Formandens Departement deltager desuden i tværgående porteføljestyring og koordinering inden for Centraladministrationen.

Hovedopgaver

Ledelsessekretariatet sikrer den departementale betjening af Formanden for Naalakkersuisut og sekretariatsfunktionen for Naalakkersuisut, herunder koordinering af politiske initiativer i Naalakkersuisut og kvalitetssikring af Naalakkersuisuts beslutningsgrundlag.

Ledelsessekretariatet sikrer sammen med Lovafdelingen koordination af Naalakkersuisuts sager til Inatsisartut. Sekretariatet har desuden ansvaret for udarbejdelse af budgetbidrag, løbende budgetopfølgning samt personaleadministration internt i departementet. Sekretariatet varetager desuden driften mv. af Hans Egedes Hus.

Desuden er centraladministrationens betjentfunktion og telefonomstilling en afdeling i Formandens Departement, under ledelsessekretariatet, som varetager funktionerne på tværs af alle departementer og styrelser.

Lovafdelingen forestår juridisk kvalitetssikring af forslag til Inatsisartutlove, Selvstyrets bekendtgørelser, Kommunale vedtægter med hjemmel i Inatsisartutlov, og tværgående cirkulærer. Lovafdelingen forestår kundgørelsen af retsregler og har ansvaret for internetsiden lovgivning.gl.

Lovafdelingen rådgiver Naalakkersuisut, departementerne og styrelserne i juridiske spørgsmål. Derudover afholder Lovafdelingen regelmæssige kurser for Naalakkersuisut og ansatte i administrationen om juridiske emner inden for Lovafdelingens ansvarsområde.

Bestyrelsessekretariatet varetager Grønlands Selvstyres ejerskab af de helt og delvist selvstyrejede aktieselskaber. Afdelingen koordinerer Naalakkersuisuts ejerpolitik og implementering af politiske tiltag i forhold til de helt eller delvist selvstyrejede aktieselskaber.

HRU-afdelingen har den samlede funktion i forhold til kompetence – og Ledelsesudvikling på tværs i centraladministrationen. HRU står desuden for de samlede rekrutterings – og fastholdelsesaktiviteter og gennemfører deltagelse i den grønlandske karrieremesse (i Danmark) og uddannelseskaravanen i Grønland.

Antal ansatte ultimo 2023

Område	Antal ansatte (inkl. ledere)
Bestyrelsessekretariatet	3
Lovafdeling	1
Kommunikations afdeling	2
Ledelsessekretariatet	6
Betjente og omstillingen	11
HRU	9
Inussuk IT	16
Digitaliseringsstyrelsen	27

Målopfyldelse

Ledelsessekretariatet har i 2023 stået for 87 Naalakkersuisut møder, dertil 35 tillægsgagsordener og 57 formandsbeslutninger. Derudover er der afholdt ugentlige departementschefmøder og 2 årlige departementschef seminarer.

Lovafdelingen foretog i 2023 juridisk kvalitetssikring af samtlige forslag til Inatsisartutlove, Selvstyrets bekendtgørelser og tværgående cirkulærer, som administrationen havde udarbejdet, samt af kommunale vedtægter med hjemmel i Inatsisartutlov. Derudover modtog Lovafdelingen en del henvendelser fra Naalakkersuisut og administrationen om juridisk rådgivning, særlig vedrørende lovfortolkning og andre juridiske vurderinger.

Med henblik på at styrke den generelle lov kvalitet og optimere ressourceforbruget hertil, udstedte Lovafdelingen flere retningslinjer, som skal lette og forenkle administrationens arbejde med udarbejdelse af ny lovgivning, der også tager hensyn til, at nye medarbejdere hurtigt kan sætte sig ind i de processer, der gælder for udarbejdelse af lovgivning hos Naalakkersuisut.

Lovafdelingen fortsatte i 2023 med arbejdet med sanktionsloven mod Rusland med tilhørende bekendtgørelse, lovforslaget om tidens bestemmelse og overtagelsesaftalen hertil, samt lovforslaget om ændring af Inatsisartutloven om Inatsisartut og Naalakkersuisut, der indførte mulighed for at afholde Inatsisartutmøder elektronisk.

Bestyrelsessekretariatet varetager ejerskabet af de selvstyrejede aktieselskaber. Pr. 1. januar 2024 ejer Selvstyret 13 aktieselskaber.

Bestyrelsessekretariatet har i 2023 fokuseret på en række væsentlige sager inden for sit ansvarsområde. Formanden for Naalakkersuisut gennemførte et politisk forlig, efter forhandling om nyt aftalegrundlag for udarbejdelsen af en kommende ejerskabspolitik for de selvstyrejede aktieselskaber. Ejerskabet for de selvstyrejede aktieselskaber forvaltes ud fra principper som er beskrevet i styringsdokumenter, som var effektueret i 2011. De tidligere styringsdokumenter anses for forældede og uhensigtsmæssige. Efter forhandlinger og flere møderunder, opnåede Naalakkersuisut i marts 2023 en bred forligsaftale med partier i Inatsisartut, om udarbejdelsen af et nyt styringsdokument, som indeholder opdateret og overordnede principper til udarbejdelsen af et nyt styringsdokument. Bestyrelsessekretariatet udarbejder et udkast til et nyt styringsdokument, der reflekterer forligsaftalens punkter. Dette udkast forventes færdigudarbejdet i 2024, hvorefter det skal implementeres og vedligeholdes af afdelingen.

Dertil har Bestyrelsessekretariatet i 2023 implementeret et nyt årshjul i dialogen med aktieselskaberne, som reflekterer Naalakkersuisuts ønske om et mere aktivt ejerskab og øget transparens. Dette har i særlig grad givet sig til udtryk ved, at Bestyrelsessekretariatet har implementeret et præsentationsevent i forbindelse med afholdelsen af de ordinære generalforsamlinger for de selvstyrejede aktieselskaber. Hensigten med præsentationseventet var, at selskaber fik mulighed for, efter dialog og koordinering med Bestyrelsessekretariatet, at præsentere relevante udviklinger omkring selskabernes drift, ved et uformelt mødeformat, før afholdelsen af den ordinære generalforsamling. Både præsentationseventet og de ordinære generalforsamlinger var åbent for offentlighedens deltagelse og var foruden streamet via internettet. Desuden er implementeringen af Fraud Management konceptet fuldført i 2023. Fraud Management blev introduceret på de ordinære generalforsamlinger i 2022 og skal årligt vedligeholdes af selskaberne, i samarbejde med Bestyrelsessekretariatet. Hensigten med Fraud Management er at mindske risikoen for svig og regnskabsmanipulation i de selvstyrejede aktieselskaber. Bestyrelsessekretariatet har i 2023

forsat arbejdet omkring finansieringen af nye vandkraftværker i Nuuk, Qasigiannuit og Aasiaat. Til det formål arbejdes der på at NunaGreen A/S skal foretage sikring af lånoptagelse på over 4 mia. kr. samt opbygning af en professionel anlægsorganisation.

Udbyttebetaling fra de selvstyrejede aktieselskaber indbragte i 2023 Landskassen en indtægt på 206,6 mio. kr. på hovedkonto 10.13.10. Der er derudover foretaget kapitalindskud til Kalaallit Airports Holding A/S på samlet 386 mio. kr. hvoraf 143 mio. kr. er sket via hovedkonto 10.13.11 og de 243 mio. kr. er udbetalt fra Fonden for Langsigtede Investeringer. Kalaallit Airports Holding A/S har nu fået indskudt de samlede afsatte midler på i alt 2,5 mia. kr.

Ansættelse og udvikling af lærlingeområdet er en vigtig opgave og HRU har koordineret og superviseret 36 elever og lærlinge i centraladministrationen i 2023. HRU har desuden udbudt uddannelse og udvikling af et netværk af vejledere for lærlinge og elever, så der opnås størst mulig trivsel og motivation blandt lærlinge og elever.

HRU har i 2023 fortsat været en central enhed i udvikling og implementering af et Ledelsesgrundlag for alle ledere i centraladministrationen og gennemført 4 efterfølgende ledelseskurser med relation til de otte vigtigste ledelsesopgaver. Der er desuden blevet afholdt den første ledelsesevaluering af samtlige chefer og ledere i centraladministrationen.

I forhold til kompetenceudvikling har HRU i 2023 gennemført 54 kurser med 692 deltagende kursister. Kursisterne evaluerede i gennemsnit kurserne til 4,4 på en skala fra 1 til 5, hvilket må anses for meget tilfredsstillende.

HRU har i 2022 påbegyndt arbejdet med en strategi for rekruttering og onboarding – et strategiarbejde, der ventes færdiggjort i 2024.

Arbejdsmiljøet er et vigtigt område, der prioriteres i centraladministrationen og HRU har derfor i starten af 2022 ansat en arbejdsmiljøleder på fuld tid for at opnå bedst mulig trivsel i det daglige arbejde. Den lovpligtige APV-måling blev gennemført i 4. kvartal 2022 og efterfølgende har der i 2023 været opfølgende aktiviteter i forhold til antimobning, trivsel mm.

Digitaliseringsstyrelsen

Digitaliseringsstyrelsen er organisatorisk placeret under Formandens Departementet, og driften af styrelsen figurerer under finanslovens hovedkonto 10.98.01, Digitaliseringsstyrelsen (driftsbevilling).

Digitaliseringsstyrelsens bevilling i 2023 var på 50.895 mio. kr.

Det er styrelsens vision, at gå forrest i udviklingen af sikre - standardiserede - digitale løsninger for det grønlandske samfund.

Inden for bevillingens ramme har Digitaliseringsstyrelsen ansvar for følgende 12 hovedområder:

- 1) Centraladministrationens IT med alle tilhørende aktiviteter; anskaffelser, drift/brugersupport/udvikling, fælles arkitektur og design af services. Ligesom der bidrages til IT og e-lovgivning, politikker og retningslinjer. Styrelsen varetager ligeledes IT- sikkerhedsfunktionen.
- 2) Rådgivning og bistand til centraladministrationens enheder.
- 3) Tele- og datainfrastruktur samt ansvar for internet og telefoni, herunder driften af telefoncentral (hovednummer 34 50 00).
- 4) Centraladministrationens kontrakt- og licensstyring samt forhandling og kontraktindgåelse på IT, tele og digitaliseringsområde. Der kan ikke indkøbes eller igangsættes IT og digitaliseringsinitiativer uden inddragelse af styrelsen.
- 5) Centraladministrationens digitaliseringsinitiativer samt udvikling og implementering af Naalakkersuisuts nationale digitaliseringsstrategi.
- 6) Drift, support og understøttelse af uddannelsesstyrelsens IT-plattform, herunder serverdrift.
- 7) Udvikling og implementering af Selvstyrets og fælles offentlige IT, sikkerheds- og digitaliseringsstrategier.
- 8) Udvikling af nationale standarder, metoder, modeller inden for IT og digitalisering.
- 9) Systemejer på fælles systemer, herunder ESDH, Mail, Videokommunikation, Projekt- og porteføljesty-

ringssystem, Kontraktportal mv. herunder ansvar for implementering af en systemejerorganisation og drift af et ejernetværk.

- 10) Drift og udvikling af sullissivik.gl med alle dertilhørende aktiviteter med Selvstyrets enheder og kommunerne, for validering af indhold og efterlevelse af gældende retningslinjer.
- 11) Drift af Selvstyrets CMS-løsning, opbygning af nye websites i CMS-systemet og teknisk support for websites på denne.
- 12) Selvstyrets Cyber- og informationssikkerhed med dertilhørende opbygning af procedurer, viden og kampagner.

Med afsæt i ovenstående har Digitaliseringsstyrelsen i 2023 bl.a.:

- Styrket cyber- og informationssikkerhedsområdet med implementeringen af ISO-standarder i centraladministrationen med fokus på systemejere og topledernes governance af forpligtelser overfor IT- og informationssikkerhed, klassificerede informationer og dataansvar.
- Drevet følgende nationale digitaliseringsprojekter: grunddata, NemKonto, MitID, Fælles Offentlig Digital Arkitektur og implementering af ISO 27001.
- Udviklet fire hjemmesider for centraladministrationens enheder.
- Gennemført udbud indenfor fjernprint af Offentlig Digital Post, leverandør til grunddatadrift- og udvikling og ressourcer til ISO-implementeringen.

Opgaver er ressourcemæssigt fordelt således i 2023

Område	Antal medarbejder
Staben Styrelseschef, to jurister, en økonomifunktion	4
Digital Service En afdelingschef, to webkonsulenter, tre kommunikationskonsulenter	6
IT-afdelingen En afdelingschef, syv IT-supportere og en IT-projektleder	9
Projektafdelingen En afdelingschef, seks projektledere	7
Cyber- og informationssikkerhedsafdelingen En afdelingschef	1

Inussuk IT

Inussuk IT – Grønlands Fællesoffentlige IT har til formål at fremme Naalakkersuisuts ambitioner i den digitale udvikling i det grønlandske samfund gennem øget anvendelse af IT og digitalisering, herunder effektivisering af den offentlige administration. Inussuk IT er ledet af en bestyrelse sammensat af Kommunerne og Selvstyret. Medarbejderne er ansat i Selvstyret. Inussuk IT har 16 normeringer, inkl. ledere.

Inussuk IT består af følgende enheder: **ERP-kontoret**, som drifter, vedligeholder og udvikler AX Prisme. **ES-DH-kontoret**, som udvikler, implementerer og drifter ESDH-systemet GetOrganized til alle kommunernes forvaltninger. **Kontoret for optimering** arbejder med automatisering, processer, systemarkitektur, governance og compliance.

Øvrige projekter

Udvikling og implementering af personaleadministrative systemer er stoppet og leverancekontrakterne er opsagt. Efter Inussuk IT's opfattelse har leverandøren ikke levet op til det aftalte og sagen forventes afgjort i voldgiftsretten.

ERP-kontoret

Udvalgte resultater 2023

- Implementering af NemKonto-systemet til alle syv regnskaber
- Struktureret omorganisering af sagsområder og ansvar iht. gældende best-practice på området.
- Opstart af uddannelse af brugere
- Flytning af ERP-systemet fra Tusass til Comby A/S

Vigtigste mål 2024

- Forbedring af AX-Prisme performance
- Fortsat forbedring af sagsstyring
- Forbedring af kommunikationskanaler til alle regnskaber
- Optimering af brugerstyring
- Uddannelse af brugere

ESDH-kontoret

Udvalgte resultater 2023

- Udvikling af sagsbehandlingssystemer til to lovgivninger om Jobsøgningsydelse og Offentlig hjælp. Undervisning af slutbrugere til brugen af systemet.
- Børne-app er udrullet til samtlige 5 kommuner.
- Erstatning af KMD Kingo, Kommunernes PPR-system igangsat. GetOrganized skal bruges til formålet.

Vigtigste mål 2024

- Færdiggørelse af sagsbehandlingssystemer til to lovgivninger om Jobsøgningsydelse og Offentlig hjælp. Opfølgning af undervisning af slutbrugere.
- Udrulle GetOrganized til resten af det sociale område i Kommunerne, handicap og plejefamilie-området mangler i 4 kommuner.
- Opstart af general udrulning af GetOrganized i en pilot kommune.

Kontoret for optimering

Udvalgte resultater 2023

- Kursus i brugen af X-Flow gennemført med deltagere fra Selvstyret, Kommunerne og leverandørerne.
- Med input fra Inussuk IT har Gluu udviklet en bedre brugerstyring, hvor enhederne kan have deres egne områder i Gluu systemet. Gluu er et fællesoffentligt procesværktøj til optegning af processer og til online interaktiv vejledning til processer.

Vigtigste mål 2024

- Ansættelse af digitaliseringskonsulent, som skal være product owner, til alle vores hjælpesystemer, så disse kan videreudvikles og optimeres.
- Afholde kurser i X-Flow og Gluu, så værktøjerne kan udnyttes endnu mere optimalt.

Finanslovsbevilling for 2023 var samlet på 21,1 mio. kr., hvor af de 16,8 mio. kr. er afsat til driften af enheden inkl. løn samt driften af AX Prisme og lønsystemet. 3,8 mio. kr. til driften af lønsystemet og 0,45 til driften af vagtplan.

DEPARTEMENTET FOR FINANSER OG SKATTER

Formål

Departementet for Finanser og Skatter har ansvar for den politiske betjening af Naalakkersuisoq for Finanser og Skatter, herunder hvad angår finans- og skattepolitikken, det økonomiske reformarbejde, tilsyn med kommunernes økonomi, fysisk landsplanlægning samt understøttelse af en række tværgående initiativer såsom kommissionsarbejder.

Departementet har desuden tilknyttet tre underliggende enheder, samt varetager sekretariatsfunktion for tre råd.

Hovedopgaver

Departementet består af afdelingerne: Ledelsessekretariat, Økonomisk Planlægning, Juridisk Afdeling samt Afdeling for Landsplanlægning.

Ved ressortændring af den 27. september 2023 blev Ligestilling fjernet fra departementet, og overført til Departementet for Erhverv, Handel, Råstoffer, Justitsområdet og Ligestilling.

De øvrige tilknyttede enheder er Økonomi- og Personalestyrelsen, Skattestyrelsen samt Grønlands Statistik. Grønlands Statistik har egen bestyrelse, men er organisatorisk placeret med tilknytning til departementet.

Sekretariatsfunktion for Økonomisk Råd og Skatterådet samt Budget- og Regnskabsrådet varetages tillige af Departementet for Finanser og Skatter. For Økonomisk Råd er der uddybet nærmere nedenfor.

Departementet og underliggende enheder har nedenstående hovedopgaver:

Ledelsessekretariatet er en stabsfunktion for Naalakkersuisoq og departementschefen. Ledelsessekretariatet står for den daglige minister- og ledelsesbetjening og har bl.a. ansvar for kalenderstyring, mødeforberejdelse, HR-funktioner og praktiske forhold.

Afdelingen for Økonomisk Planlægning varetager Selvstyrets økonomiske planlægning, herunder budgetkoordination i forhold til såvel finanspolitikken som tilrettelæggelse af en langsigtet holdbar økonomisk udvikling, tilrettelæggelse af bevillingslove, opgaver i forbindelse med den økonomiske politik og finanspolitikken, bloktilskudsforhandlinger med kommunerne, Selvstyrets økonomiske relationer til staten, låneoptagelse samt generelle økonomiske, strukturpolitiske vurderinger, skattepolitiske sager og økonomiske reformer.

Derudover varetages ansvaret omkring tilsynet med kommunernes økonomi samt projekter om bedre økonomistyring i den offentlige sektor. Tilsyn med kommunernes økonomi sker i samarbejde med Indenrigsafdelingen, som henhører under Departementet for Sociale Anliggender, Familier, Arbejdsmarked og Indenrigsanliggender.

Endvidere er Økonomisk Planlægning medlem af den grønlandske delegation vedrørende forhandlinger af fiskeriaftalen med EU, partnerskabsaftalen med EU, bilaterale fiskeriaftaler med Rusland, Norge og Færøerne samt en mulig frihandelsaftale med UK.

Departementet har herudover en vigtig opgave i forhold til partnerskabsaftalen med EU i form af en særlig aftale om udvikling af Selvstyrets økonomistyrings funktionalitet, den såkaldte PFM-aftale ¹.

Juridisk Afdeling udarbejder forslag til love og andre regler særligt inden for skatter og afgifter samt budget- og regnskabslovgivning. Betjening af Naalakkersuisut m.fl. i forhold til udviklingen inden for international beskatning. Derudover bistår afdelingen Skatterådet med sekretariatsbetjening. Desuden varetages opgaver vedrørende behandling af klager, sager vedrørende overtrædelse af skatte- og afgiftslovgivningen samt andre konkrete sager.

---

1 PFM-reform Action Plan står for Reform i Offentlig Økonomistyrings handlingsplan. Termen dækker for den engelske forkortelse for: Public Financial Management.

Afdelingen for Landsplanlægning varetager Selvstyrets opgaver om planlægning og arealanvendelse, herunder opgaver vedrørende grunddata og koordinering af sektorplanlægning. Den fysiske landsplanlægning handler om at skabe gode rammer for arealanvendelse i bred forstand og om at skabe synlighed om areal-dispositioner på landsplan, hvor f.eks. Selvstyrets sektorplanlægning skal koordineres med den kommunale planlægning. Derudover er afdelingen kortmyndighed med ansvar for kortlægning og udvikling af geodataområdet. Afdelingen varetager desuden vidensindsamling og koordinering om Grønlands Selvstyres indsatser i relation til FN's verdensmål (SDG-2030), idet selvstyrets enkelte departementer selv har ansvar for udarbejdelse og implementering af planer, der sikrer en generel udvikling forankret på verdensmålene. Endelig har afdelingen det overordnede ansvar for udvikling af den nationale geodata platform NunaGIS.

Økonomisk Råd

For at sikre en uafhængig vurdering af den førte økonomiske politik har Naalakkersuisut nedsat Økonomisk Råd i medfør af Budget- og regnskabsloven. Rådet skal vurdere konjunkturudviklingen og holdbarheden af den økonomiske politik, ligesom det skal vurdere finansieringen af velfærdsydelser. Rådet udgiver mindst en årlig rapport med analyser og anbefalinger og kan efter anmodning fra Naalakkersuisut rådgive om væsentlige økonomiske spørgsmål i øvrigt.

Økonomisk Råd har et formandskab på op til 6 personer, som udpeges af Naalakkersuisut. Rådet består herudover af op til 14 medlemmer, som udpeges i henhold til bestemmelserne i Selvstyrets bekendtgørelse nr. 10 af 24. juli 2019 om Økonomisk Råd. Sekretariatsfunktionen for rådet varetages af Departementet for Finanser og Skatter.

Skattestyrelsen

Skattestyrelsen har ansvar for drift af skatter, afgifter og inddrivelse, samt obligatorisk pension.

Økonomi- og Personalestyrelsen

Økonomi- og Personalestyrelsen (ASA) er Selvstyrets fælles administrationsenhed. ASA forestår forhandling af overenskomster på det offentlige område, udbetaling af løn og andre personalerelaterede opgaver i relation til Selvstyrets ansatte. ASA varetager en række administrative fællesfunktioner, herunder Selvstyrets tolkekontor, bygningsdrift og -service, boliganvisning for Selvstyrets ansatte, fælles indkøb, intern revision samt økonomistyring og udarbejdelsen af Landskassens Regnskab.

Grønlands Statistik

Grønlands Statistik er den centrale myndighed for officiel statistik i Grønland. Grønlands Statistik har til formål at sikre det datamæssige grundlag for analyser af den samfundsmæssige udvikling, for politiske og administrative beslutninger samt for planlægning. Det overordnede ansvar for Grønlands Statistik varetages af en bestyrelse, der består af fem medlemmer med indsigt i samfundsforhold. I henhold til statistikloven afgiver bestyrelsen én gang årligt en beretning om institutionens virksomhed til Naalakkersuisut. Beretningen offentliggøres på Grønlands Statistiks hjemmeside.

Antal ansatte

Ved årets udgang var der følgende antal ansatte:

Departementet: 28 medarbejdere.

Skattestyrelsen: 117 medarbejdere og 7 hunde

Økonomi- og Personalestyrelsen: 102 medarbejdere

Grønlands Statistik: 15 medarbejdere

Vurdering af målopfyldelsen

I 2023 har departementet og de underliggende styrelser haft fokus på opfyldelse af en række mål. Disse mål er oplistet nedenfor.

Departementet

Har især arbejdet med følgende større tiltag:

- Udarbejdelse af Politisk Økonomisk Beretning 2023, som blev offentliggjort på Inatsisartuts forårsamling 2023.
- Udarbejdelse af finanslov for 2024 og tillægsbevillingslov for 2022.
- Forhandling af finanslovsaftaler ifm. Inatsisartuts behandling af finanslov for 2024.

- Udarbejdelse af Holdbarheds- og Vækstplan II
- Udarbejdelse af Landsplanredegørelse 2023
- Udarbejdelse af en erhvervstilskudsanalyse
- Udarbejdelse af en analyse af økonomiske incitamentter til opretholdelse af bosætning og erhverv i Nord-Norge
- Udarbejdelse af grønlands selvstyres PFM-handlingsplan som led i Grønlands samarbejde med EU
- Koordinering af en ny aftale om understøttelse af "grøn vækst" som en del af Grønlands samabrejde med EU
- Udvikling, vedligeholdelse og opdatering af lovmodeller
- Udvikling, vedligeholdelse og opdatering af holdbarhedsmodellen
- Udarbejdelse af forslag til ændring af landstingslov om indkomstskat
- Udarbejdelse af forslag til Inatsisartutlov om ændring af landstingslov om indførselsafgifter.
- Udarbejdelse af en række beslutningsforslag om tiltrædelse af ændringer af den finansielle lovgivning
- Udarbejdelse af forslag til Inatsisartutlov om ændring af landstingslov om forvaltning af skatter.
- Udarbejdelse af forslag til Inatsisartutlov om ændring af landstingslov om ind- og udførsel af varer.
- Udarbejdelse af forslag til Inatsisartutlov om ændring af landstingslov om afgift af visse drikkevarer fremstillet i Grønland
- Udarbejdelse af forslag til Inatsisartutlov om ændring af landstingslov om havneafgift
- Udarbejdelse af forslag til Inatsisartutlov om ændring af inatsisartutlov om kommunernes og Grønlands Selvstyres budgetter og regnskaber.
- Udarbejdelse af forslag til Inatsisartutlov om ligestilling og anti-diskrimination.
- Udarbejdelse af forslag til Inatsisartutlov om beskyttelse af whistleblowere i Grønland.
- Udarbejdelse af forslag til Inatsisartutlov om ændring af Inatsisartutlov om planlægning og arealanvendelse.
- Omfattende analysearbejde og sekretariatsbetjening for Sundhedskommissionen.
- Deltagelse i forhandlinger om mulig frihandelsaftale mellem Grønland og UK.
- Deltagelse i forhandlinger af bilaterale kvotebytteaftaler mellem Grønland og hhv. Rusland, Norge og Færøerne.
- Udvikling og offentliggørelse af nyt NunaGIS.gl, den nationale platform for kort og geografiske data.
- Udvikling og offentliggørelse af digital national 3D-terrænmodel.
- Koordinering af ny national Handlingsplan for Bæredygtig Udvikling.
- Implementering af Overenskomstkommissionens anbefalinger

Departementet har overholdt sit budget.

Skattestyrelsen

Skattestyrelsen varetager skatte- og afgiftsopgaver efter de regler, der er hjemlet i Grønlands Selvstyres skatte- og afgiftslove. Dertil kommer varetagelsen af lov om obligatorisk pension. Skattestyrelsen er central myndighed i forhold til inddrivelse af offentlige restancer.

Styrelsen har overholdt sit budget.

Økonomi- og Personalestyrelsen

Økonomi- og Personalestyrelsen varetager sine administrative driftsopgaver i henhold til gældende regler og politikker. ASA har i 2023 forhandlet overenskomster færdig for lægerne, akademikerne, konstruktørerne, arbejdslederne og maskinmestrene. Med samtlige forhandlinger har der været fokus på en forenkling af aftalesystemet i henhold til Overenskomstkommissionens anbefalinger.

Der har generelt været fokus på en digitalisering af arbejdsgange med henblik på en fremtidig hurtigere sagsbehandling.

Styrelsen har overholdt sit budget.

Grønlands Statistik

Grønlands Statistik udarbejder i henhold til statistikloven en særskilt årsberetning:

§ 6. Bestyrelsen udarbejder forslag til samordning af offentlig statistik og påser, at Grønlands Statistik arbejder i overensstemmelse med formålsbestemmelserne.

Stk. 2. Bestyrelsen godkender Grønlands Statistiks langsigtede planlægning for indsatsområder og de årlige arbejdsplaner.

Stk. 3. Bestyrelsen afgiver én gang årligt en beretning om institutionens virksomhed til landsstyret.

Stk. 4. Bestyrelsen kan nedsætte rådgivende udvalg.

Årsberetning lægges på Grønlands Statistiks hjemmeside.

Enheden har overholdt sit budget.

DEPARTEMENTET FOR SELVSTÆNDIGHED OG UDENRIGSANLIGGENDER

Formål

Departementet varetager Naalakkersuisuts udenrigspolitik og rådgiver Naalakkersuisut og andre departementer i udenrigs- og sikkerhedspolitiske forhold samt generelle internationale forhold. Departementet har ligeledes ansvar eller medansvar for kontakten med internationale aktører.

Hovedopgaver

Udenrigspolitikken skal sikre, at andre landes interesse for Grønland og Arktis omsættes til politiske og økonomiske muligheder for Grønland og grønlandsk erhvervsliv. I arbejdet mod en selvåren økonomi, er Udenrigstjenestens fokus bl.a. rettet mod handel og generelle rammebetingelser for økonomisk samarbejde med andre lande. Derudover har Departementet ansvaret for at afvikle eller være involveret i Grønlands forskellige rapporteringsforpligtelser i henhold til landets forpligtelser under forskellige internationale konventioner, særligt menneskerettighedsområdet.

Målopfyldelse

Udenrigsafdelingen

Aktivitetsniveauet i Arktisk Råd er sat ned som følge af Ruslands aggressive angrebskrig i Ukraine, men til trods for det har aktivitetsniveauet for Arktis-porteføljen fyldt meget. Der er mange overvejelser og diskussioner om arbejdet i Arktisk Råd mellem de ligesindede – diskussioner som Grønland deltager i sammen med Kongerigetets andre lande. Ligeledes optager forberedelserne til et kommende formandskab af Arktisk Råd i 2025-2027 for Kongeriget Danmark, herunder kommende roller, herunder spørgsmålet om Arktisk Ambassadør, substansen for formandskabet og ansvarsfordelinger mellem de tre lande i Kongeriget og andet i forbindelse med det kommende formandskab. Det er under særligt den arktiske vinkel, at Grønland også i høj grad er efterspurgt som konferencedeltager i Arktis og udenfor. De grønlandske perspektiver er værdsatte, og er med til at påvirke diverse internationale politiske diskussioner indenfor forskellige områder.

Med de indgåede; aftale om principperne for udmøntning af den arktiske kapacitetspakke for 1,5 mia. DKK, samt indgåelse af aftale om inddragelse i kommende forsvarsforlig, har der været et stort fokus på at forberede sig til arbejdet med et kommende forsvarsforlig i 2024.

Arbejdet med at få sekunderet en medarbejder i Danmarks Faste Repræsentation, DANATO, i NATO's hovedkvarter i Bruxelles, blev realiseret. Medarbejderen beskæftiger sig nu blandt andet med Det Høje Nord i NATO. Det er blevet bemærket blandt medlemslandene i NATO, at Grønland har foretaget sekunderingen. Udover at departementet nu kan komme tættere på NATO-samarbejdet, har sekunderingen sendt et signal til omverden om, at Grønland rent sikkerhedspolitisk står placeret med de ligesindede lande.

Den sikkerhedspolitiske situation i verden, har budt på et forhøjet aktivitetsniveau, hvilket også har afspejlet sig i departementets arbejdsmængde.

Grønland åbnede sin Repræsentation i Beijing i 2021, men på grund af Covid-19-pandemien, var det ikke muligt at foretage en formel ceremoniel åbning af repræsentationen. Derfor blev dette udskudt til 2023, hvor en delegation fra Grønland med Naalakkersuisoq for Selvstændighed og Udenrigsanliggender i spidsen foretog åbningen. I denne sammenhæng blev der ligeledes afholdt møder med kinesiske vice-ministre på handels- og udenrigsområdet, foretaget turismefremstød og støttet vores fiskeindustri samt deltaget i fiskerimesse i Qingdao.

Det civile samarbejde med USA under Joint Committee, er nu kommet op i niveau igen i forhold til perioden fra før pausen i samarbejdet. Parterne er nu blevet enige om, at tilføje sundhed og klima under samarbejdet. Under Joint Committee-mødet i Sydgrønland i 2023, var der blandt andet fokus på turismen, hvor aktører fra Alaska præsenterede hvorledes de der havde adresseret udfordringerne med krydstogsturismen. Det forsvars- og sikkerhedspolitiske forum mellem Danmark/Grønland og USA, Permanent Committee, afholdt møde i Nuuk i 2023. Herunder bliver forhold omkring Pituffik blandt andet drøftet. Det næste møde i 2024 vil blive afholdt i USA.

Der var deltagelse fra Naalakkersuisoq for Selvstændighed og Udenrigsanliggender, og i den sammenhæng departementet, da Thule Air Base skiftede navn til Pituffik Space Base.

Grønland har haft formandskabet for de oversøiske lande og territorier til EU, OCTA (Overseas Countries and Territories Association), hvor formandskabet afgives igen i 2024. Organisationen gennemgår en udfordrende tid, idet de britiske OCTA-medlemmer har måttet træde ud som følge af Brexit. Arbejdet med at få rammerne på plads for et kommende EU Kontor i Grønland pågår i samarbejde med EU og staten.

Arbejdet med Island, har i høj grad været præget af opfølgning på Declaration of Cooperation underskrevet mellem Formanden for Naalakkersuisut og Islands statsminister i 2022.

Derudover har det Nordiske og Vestnordiske samarbejde fyldt for repræsentation i Island.

I løbet af året, har diskussionen om Grønlands forhold til det Nordiske samarbejde været prægende, og der vil igangsættes et evaluerings- og vurderingsarbejde omkring Grønlands forhold til det Nordiske i de kommende år.

Forhandlingerne om en frihandelsaftale med UK er komplekse og har fyldt en del i løbet af året, og forventes fortsat i 2024.

Arbejdet med Grønlands Udenrigs-, Sikkerheds- og Forsvarspolitiske Strategi pågår. Konsultations og høringsrunder med partierne er foretaget, og partierne har leveret input til strategi-udkastet. Arbejdet med at skrive disse input ind er i gang, og forventes færdigbragt i den første del af 2024.

Det er mærkbart, at i takt med, at Grønland har fået flere repræsentationer, er arbejdsmængden for udenrigstjenesten i Nuuk forøget markant i forhold til tiden med blot en repræsentation i Bruxelles.

Ligeledes er en stadig mere kompleks verden, og Grønlands involvering i stadig flere internationale sammenhænge, hvor andre departementer kan have behov for udenrigstjenestens bidrag og rådgivning stignede, og medvirkende årsag til en højere arbejdsmængde i Grønlands udenrigstjeneste. Dette skal ligeledes ses i lyset af den politiske positionering: "Intet om os, uden os".

Grønlands Mission til EU i Bruxelles

Under implementeringen af midlerne, der tilgår Grønland i indeværende EU budgetperiode 2021 – 2027 og igennem udarbejdelse af programmeringsdokumenterne indenfor uddannelse- og grøn vækst-sektorerne har der været fokus på, specielt grøn vækst-sektorerne idet det er et nyt samarbejdsfelt. Grønland modtager igennem de 7 års budgetperiode ca. 1,7 mia. kr.

Grønlands Mission arrangerede i samarbejde med Europa-Kommissionen det årlige EU Arktiske Forum i februar, som for første gang blev afholdt i Nuuk. Dette er EU's årlige konference dedikeret til Arktis.

Arbejdet med at forhandle en værtsskabsaftale i forbindelse med etableringen af EU's kontor i Nuuk har også præget arbejdet igennem året, og den endelige aftale forventes indgået i starten af 2024.

Grønland har formandskabet i sammenslutningen af OLT'ere i 2023, og er samtidig medlem af bestyrelsen af sammenslutningen. Det betyder at Grønland skal lede en stor del af arbejdet og arrangere møderne blandt OLT'erne.

Repræsentationen i Washington, D. C.

Repræsentationens hovedopgave er at udvikle de bilaterale relationer mellem Grønland, USA og Canada indenfor en række sektorer, samt at repræsentere, beskytte og fremme grønlandske interesser indenfor vores sagsområder, samt i det forsvarspolitiske samarbejde med USA. Sidstnævnte sammen med de danske rigshynder.

De seneste år er det lykkedes at opnå og underskrive aftaler mellem USA og Grønland, med baggrund i den amerikanske militære tilstedeværelse i Grønland, og der er etableret et fremadrettet samarbejde vedrørende handel, økonomi, råstoffer, turisme og uddannelse. I denne forbindelse deltager Repræsentationen i Joint Committee, således fokuseret på det direkte civile samarbejde mellem Grønland og USA, samt i det forsvarsrelaterede samarbejde i Permanent Committee.

Der deltages løbende i konferencer og events i såvel USA som Canada, med fokus på bl.a. handel, infrastruktur, uddannelse, forskning, råstoffer, herunder årlige events hvor Arctic Encounters i Anchorage, Arctic360 i Toronto, råstofmessen PDAC i Toronto samt Seafood Expo North America i Boston særligt kan fremhæves. Repræsentationen arrangerer videre events med særlig promovning af Grønland, herunder kulturrelateret, såsom promovning af grønlandsk film og musik. Bl.a. blev der i 2023 arrangeret et vestnordisk event sammen med Færøerne og Island, med fokus på fiskeprodukter samt øl og kildevand, samt en paneldebat og screening af dokumentaren "Twice Colonized".

Såvel daværende Naalakkersuisoq for Udenrigsanliggender, Erhverv og Handel, Vivian Motzfeldt, Naalakkersuisoq for Landbrug, Selvforsyning, Energi og Miljø, Kalistat Lund, daværende Naalakkersuisoq for Boliger og Infrastruktur, Erik Jensen, samt Inatsisartuts Udenrigs- og Sikkerhedspolitiske Udvalg besøgte i 2023 USA og Canada, hvor de mødtes med højtstående politikere, embedsmænd og tænketanke m.m.

Grønlands Repræsentation i Reykjavik

Grønlands Repræsentation har i sit samarbejde med det islandske udenrigsministerium haft fokus på at udarbejde udkastet til implementeringsprogrammet til den samarbejds erklæring (Declaration of Cooperation) som formand for Naalakkersuisut og den islandske statsminister underskrev i oktober 2022.

Det islandske formandskab af Nordisk Ministerråd i 2023 samt det islandske formandskab i Vestnordisk Råd har desuden medført en hel del aktiviteter for Repræsentationen i form af mødeforberedelse og ledsagelse af Naalakkersuisut. Således repræsenterede repræsentationschefen Naalakkersuisoq Vivian Motzfeldt i det nordiske samarbejdsministermøde den 31. maj – 2. juni.

Naalakkersuisuts formand Múte B. Egede deltog i Nordiske statsministermøde (N8) som blev afholdt den 26. juni på Vestmannaøerne med deltagelse af den canadiske statsminister. Under det Vestnordisk Rådsmøde den 29.-30. august i Reykjavik deltog Naalakkersuisoq Vivian Motzfeldt i en aktualitetsdebat med øvrige vestnordiske udenrigsministre. Tilstedeværelse af de vestnordiske udenrigsministre i Reykjavik foranledigede flere møder. Derudover mødtes Vivian Motzfeldt i sin egenskab af Nordisk Samarbejdsminister med sin islandske kollega Guðmundur Ingi Guðbrandsson. Naalakkersuisuts deltagelse i både de nordiske møder, såvel som i de bi- og trilaterale møder med kolleger, var vigtige anledninger til at afgive klare budskaber om Grønlands nødvendige og ligeværdige deltagelse i alle møder af fælles nordisk og fælles arktisk karakter og om alle anliggender.

Igen i år lagde Repræsentationen mange kræfter i at forberede og koordinere Naalakkersuisuts deltagelse til det årlige Arctic Circle Assembly (ACA) som blev afholdt i oktober. Umiddelbart før ACAs åbning blev der på Repræsentationen afholdt en højtidelig underskriftsceremoni, hvor Naalakkersuisoq Kalistat Lund underskrev den vigtige Pikialasorsuaq-aftale med sin canadiske kollega.

Repræsentationen bistod i november Inatsisartuts udenrigs- og sikkerhedspolitiske udvalg under deres besøg i Island, hvor udvalget bl.a. fik lejlighed til at mødes med Islands arktiske ambassadør, generalsekretæren for Islands nationale sikkerhedsråd og islandske parlamentarikere med ansvar for udenrigsforhold og nordiske anliggender. Repræsentationen ledsagede ligeledes udvalget på dets orienteringsbesøg til Keflavik Air Base.

Den øgede positive gensidige interesse mellem Grønland og Island har også medført flere besøg og henvendelser fra borgere i 2023. Desuden mærker Repræsentationen at stadigt flere grønlandske borgere henvender sig for at få hjælp under gennemrejse eller på ferierejse til Island. Men også på rejser mellem Kulusuk og Ittoqqortoormiit og mellem vestkysten og østkysten af vores lande. Den grønlandske lov om offentlig hjælp giver ikke lov hjemmel til at yde bistand for borgere som befinder sig udenfor Grønland. Repræsentation må derfor bruge tid for at søge pragmatiske løsninger for sådanne konsulære sager i samarbejde med kompetente myndigheder.

Repræsentationen i Beijing

Grønlands Repræsentation i Beijing har haft en udfordrende start pga. de hårde Covid-19 nedlukninger i Kina. I januar 2023 besluttede den kinesiske regering at alle Covid-19 relaterede restriktioner fjernes og der har ikke været nedlukninger af samfundet siden.

Derfor har 2023 været et travlt og positivt år. Repræsentationschefen er også blevet officielt side-akkrediteret til Singapore, Sydkorea og Japan, hermed repræsenterer repræsentationen også Naalakkersuisut diplomatisk i disse lande. De tre lande er, foruden Kina, også observatør-stater til Arktisk Råd, hvorfor der også er et naturligt fokus på at samarbejde om Arktis i og fra Asien.

Kina er Grønlands vigtigste og største eksportmarked for vores fisk og fiskeriprodukter i Asien. Japan er ligeledes et vigtigt marked.

Sammen med de øvrige nordiske ambassader og repræsentationer har Grønland arrangeret og fået fremvist to kortfilm "Voices from Ummannaq" og "Aasivissuit" til Nordic Cinema Art Week i det danske kulturcenter i Beijing i 2023.

Naalakkersuisoq for Selvstændighed og Udenrigsanliggender gennemførte den officielle politiske åbning af repræsentationen 23. oktober 2023, som var et velbesøgt arrangement med ca. 160 officielle gæster, regeringsrepræsentanter samt fiskeri- og turismeerhvervs samarbejdspartnere. Foruden det officielle møde med vice-udenrigsminister Deng Li, var det ligeledes første gang, at en Naalakkersuisoq mødtes med en vice-minister fra det kinesiske handelsministerium. Det har ikke tidligere været muligt at arrangere møde på et så højt niveau. Her blev det aftalt mellem Naalakkersuisoq for Selvstændighed og Udenrigsanliggender og vice-handelsminister Ling Ji, at handelssamarbejdet mellem Kina og Grønland skal styrkes, hvorfor undersøgelser om et feasibility study skal igangsættes i løbet af 2024. Dette er det første stadie i processen henimod en potentiel egentlig FTA Free Trade Agreement/frihandelsaftale – mellem Kina – Grønland.

Foruden de politiske møder mellem Naalakkersuisoq for Selvstændighed og Udenrigsanliggender blev der også arrangeret nogle yderst velbesøgte turistseminarer i Beijing og på generalkonsulaterne i Guangzhou og Shanghai. Særligt Air Greenland og Visit Greenland fik promoveret de turistmæssige muligheder for at tiltrække yderligere kinesiske turister i 2024.

Naalakkersuisoqs officielle besøg i Kina i 2023 sluttede med deltagelse i verdens største fiskerimesse China Fisheries & Seafood Expo i Qingdao, hvor Royal Greenlands stand og Polar Seafoods lokale samarbejdspartnere og kunder blev besøgt.

Der blev ligeledes arrangeret fabriksbesøg hvor bl.a. grønlandske produkter fra de fleste virksomheder bliver forarbejdet til det kinesiske marked eller til videreeksport. Erhvervsturen blev afsluttet med en stor og succesfuld reception i samarbejde med Royal Greenland og Polar Seafood.

DEPARTEMENTET FOR SOCIALE ANLIGGENDER, FAMILIER, ARBEJDSMARKED OG INDENRIGSANLIGGENDER

Hovedopgaver

Departementet for Sociale Anliggender, Arbejdsmarked og Indenrigsanliggender blev dannet ved tiltrædelsen af koalitionen april 2021. Ved efterfølgende ressortændring med virkning pr. 1. januar 2022 blev opgaver indenfor Det sociale Tilsyn og Indenrigsanliggender tilføjet. Derudover blev Familieområdet ressortændret til departementet under EM2023. Ressortændringen havde dog først bevillingsmæssig virkning pr. 1. januar 2024. Departementet varetager de opgaver, der fremgår af FL 2023 og TB 2023 samt de i koalitionsaftalen nævnte opgaver på arbejdsmarkedsområdet og på socialområdet for udsatte voksne. Dette indebærer sociallovgivning, udarbejdelse af strategier, sociale sikringsydelser² og opgaver forbundet med ældretalsmandsinstitutionen. Der blev i 2023 anvendt ca. 32 årsværk i departementet.

Der er ikke opstillet kvantitative målsætninger for Departementet.

Ny lovgivning

Departementet har i 2023 arbejdet på bl.a. følgende lovforslag, som har været fremlagt på samlingerne:

- Inatsisartutlov om ændring af Inatsisartutlov om alderspension og ændring af Inatsisartutlov om førtidspension
(Forhøjelse af grundbeløb for alderspensionister, forhøjelse af den højeste førtidspensions takst og forhøjelse af fribeløb før modregning)
- Inatsisartutlov om ændring af Inatsisartutlov om boligsikring i lejeboliger
(Forhøjelse af fradrag ved beregningsgrundlag for alderspensionister og førtidspensionister)
- Inatsisartutlov om ændring af børnetilskud, Inatsisartutlov om alderspensionister, Inatsisartutlov om førtidspension, Inatsisartutlov om elevstøtte og Inatsisartutlov om uddannelsesstøtte
(Sammenlægning af børnetilskud og børnetillæg samt yderligere tillæg til lavindkomstgrupper)
- Inatsisartutlov om ændring af Inatsisartutlov om offentlig hjælp og ændring af Inatsisartutlov om jobsøgningsydelse
(Ændring af ikrafttrædelsesdatoer og overgangsbestemmelser)
- Forslag til Inatsisartutbeslutning om at Grønlands Selvstyre tilslutter sig: Forslag til Anordning om ikrafttræden for Grønland af forskellige love om ændring af udlændingeloven og af forskellige love om ændring af lov om Danmarks tiltrædelse af Schengenkonventionen
- Inatsisartutlov om ændring af Inatsisartutlov om alderspension og ændring af Inatsisartutlov om førtidspension
(Afskaffelse af gensidig forsørgelsespligt ved beregning af pension for alders- og førtidspensionister)
- Inatsisartutlov om ændring af Inatsisartutlov om jobsøgningsydelse
(Registrering som jobsøgende på til enhver tid anvendelig offentlig jobportal m.v.)

Særlig aktivitet i Departementet

Ud over varetagelsen af den almene drift har Departementet i forlængelse af FL2023 samt andre politiske ønsker og initiativer særligt arbejdet med følgende aktiviteter:

- Ældrestrategi

Departementet har videreført arbejdet med en langsigtet ældrestrategi, der skal sikre en helhedsorienteret plan for ældreområdet. Ældrestrategien blev offentliggjort i starten af 2023 og behandler ældreområdet i forhold til sundhed, pleje og omsorg, boligforhold og de ældres økonomi og muligheder. I 2023 har departementet arbejdet med strategiens to vigtigste initiativer: pensionsreform og lovforslag til ældrelov. Pensionsreformens formål er skitseret og indgår i Holdbarheds- og Vækstplanen 2. I 2024 fortsættes ar-

---

² Offentlig hjælp, førtidspension, jobsøgningsydelse (tidligere arbejdsmarkedsydelse), barseldagpenge, alderspension mm.

bejdet med pensionsreformen. Forslag til ny ældrelov forventes fremsat senest på Inatsisartuts efterårs-samling 2024.

- Hjemløsestrategi

Hjemløsestrategien blev offentliggjort primo 2023. I 2023 fortsatte arbejdet med at sikre en langsigtet og helhedsorienteret strategi for de hjemløse. Grundet vakante stillinger i departementet, har en række initiativer i strategien ikke været igangsat efter planen i 2023. Det har blandt andet betydet, at fortsættelsen af Det Nationale Hjemløseforum, som består af fagfolk der arbejder med hjemløse, ikke blev afholdt.

I 2023 er den i 2022 indgåede aftale om en 3-årig forsøgsordning for et bofællesskab for hjemløse mellem Kommuneqarfik Sermersooq og Selvstyret blevet etableret i Nuuk. Projektet er desværre ramt af utilsigtede udfordringer grundet bygningsreglementet for projektet. Derfor forventes indflytningen af gruppen af hjemløse først af kunne ske i starten af 2024.

Øget selvforsørgelse

Som led i Departementets reformarbejde med at sikre øget selvforsørgelse blev lovgivning vedrørende jobsøgningsydelse og offentlig hjælp fremlagt på FM2023 ift. at der udstedes en bekendtgørelse vedr. ikrafttrædelsesdato og vedtaget af Inatsisartut. Der blev afholdt kurser for kommunale sagsbehandlere og ledelse i administrering af de kommende lovgivninger i foråret mht. Jobsøgningsydelse og efteråret mht. offentlig hjælp og jobsøgningsydelse. Udgangspunktet for de to reformer er, at borgerne tager ansvar for at forbedre egen og deres families livssituation samt at blive selvforsørgende. Jobsøgningsydelsen er rettet mod arbejdsledige borgere, der er jobparate, mens offentlig hjælp omfatter borgere med udfordringer, som skal bearbejdes, inden borgeren er jobparat.

Arbejdsmarkedsområdet

På arbejdsmarkedsområdet sker implementeringen af Naalakkersuisuts arbejdsmarkedspolitik i tæt samarbejde med kommunerne, brancheskolerne og Majoriaq-centrene. Departementet fik ligeledes ekstraordinær opgave med at lave en konference for unge ift. partiernes Finanslovsaftale for 2023, som blev gennemført i oktober. Resultaterne fra konferencen er blevet fremsendt til partierne og Naalakkersuisut.

Ledigheden

Ledigheden har været faldende siden 2014 og antallet af arbejdssøgende er faldet fra 3.456 personer i gennemsnit per måned i 2015 til 931 personer i 2022. Demografien peger på flere ældre borgere i fremtiden og færre borgere i arbejdsstyrken og derfor bliver det mere og mere vigtigt, at arbejdsstyrken får et løft, både i antal og på uddannelsesniveaet.

Status på Naalakkersuisuts beskæftigelsesstrategi 2022-2024

I 2022 blev en ny beskæftigelsesstrategi præsenteret: "Naalakkersuisuts beskæftigelsesstrategi 2022-2024". Strategien har både et kort og et længere sigte, og har 3 overordnede målsætninger. De 3 indsatsområder i henhold til de politiske ambitioner på arbejdsmarkedsområdet, lyder som følgende:

- Indsatsområde 1 Selvbærende arbejdsmarked
- Indsatsområde 2 Lavere ungdomsledighed
- Indsatsområde 3 Fokus på vejledning og opkvalificering.

Status for gennemførelse af initiativer i beskæftigelsesstrategien i 2023 er, at 7 ud af 10 initiativer er blevet gennemførte. Det er:

- Muligheder for opkvalificering og omskoling til andre erhverv og beskæftigelsesmuligheder hvor der er behov for arbejdskraft
- Opsøgende vejledning – ny teknisk metode til at opsøge unge udenfor uddannelse- og beskæftigelses-system
- Godkendelse af etablering af produktionsskolelignende forløb hvor udviklingsfasen er gået i gang
- Evaluering og videreudvikling af kompetenceudvikling med fokus på udbredelse af realkompetenceforløb for ufaglærte i PKU-området
- Konference om emnet validering, livslang læring
- Udvikling af informationskampagne fra fritidsjob til pensionsalderen
- Undersøgelse og evaluering af de unge under 25 års deltagelse i PKU-kurser

Indenrigsanliggender

Departementet er tovholder på arbejdet med at evaluere den kommunale struktur. Dette arbejde indebærer ledelse af en arbejdsgruppe, der inkluderer flere departementer samt alle kommuner. Gruppens mål er at vurdere den kommunale struktur, opgaveudlægning til kommunerne og borgerbetjening. Derudover har departementet arbejdet på en geografisk repræsentativ undersøgelse af borgernes tilfredshed med nærdemokratiet. Dataindsamlingen forventes at begynde primo 2024.

Departementet har åbnet for ansøgninger til frikommuneforsøg. I den forbindelse blev der afholdt et inspirationsseminar for kommunerne i samarbejde med VIVE.

Departementet varetager sekretariatsbetjeningen af Den Politiske Koordinationsgruppe, hvor der blev afholdt to møder i løbet af 2023.

Det kommunale tilsyn

Siden juni 2023 har departementet ført statistik over rådgivning og tilsyn med kommunerne. Fra juni til december 2023 blev der rådgivet og/eller ført tilsyn i 30 sager. Af disse sager omhandlede 22 fortolkning af styrelsesloven, 2 omhandlede fortolkning af valgloven, og 6 omhandlede øvrig lovgivning.

DEPARTEMENTET FOR SUNDHED

Departementet for Sundhed tilrettelægger den overordnede administration af sundhedssektoren. Under Departementet for Sundhed leder og udvikler Styrelsen for Sundhed sundhedsvæsenet, mens Allorfik står for udvikling- og drift af rusmiddelbehandlingen.

Departementet for Sundhed er organiseret i enhederne,

- Ledelsessekretariatet
- Råd og jura
- Strategi og planlægning

Formål

Departementet for Sundhed har til formål at varetage den politiske betjening af Naalakkersuisoq for Sundhed. Hovedopgaverne er, planlægning, udvikling, lovgivning, finanslovsbevillinger, internationale relationer og klagesagsbehandling.

Styrelsen for Sundhed har til formål, at lede og effektivisere sundhedsvæsenet således, at det giver adgang til og fremmer befolkningens sundhed, forebygger og behandler personer med sygdomme. Opgaven er vanskelig set i forhold til de udfordringer sundhedssektoren står overfor med rekruttering, fastholdelse og uddannelse af sundhedspersonale.

Allorfik har til formål at forebygge misbrug og behandle personer med afhængighed af alkohol, hash, andre euforiserende stoffer og ludomani.

Hovedopgaver

Departementet

Ledelsessekretariatet har ansvar for, mødeforberedelse, tolkefunktionen, HR-og økonomiopgaver.

Råd- og Jura Afdelingen udarbejder forslag til love og andre regler inden for sundhedssektoren. Betjening af Naalakkersuisut m.fl., behandler klage- og erstatningssager og fører tilsyn med kommunernes bevillinger iht. alkohollovgivningen.

Afdelingen for Strategi og planlægning betjener Naalakkersuisoq, har ansvar for sundhedsplanlægning, myndigheds- og udviklingsopgaver samt finanslov- og sektorplanlægning.

Styrelsen for Sundhed

Styrelsen betjener Departementet for Sundhed og Naalakkersuisoq med, analyser, hørings svar, input til §37-spørgsmål og planlægningsopgaver. Derudover har Styrelsen for Sundhed ansvaret for drift af Det Grønlandske Sundhedsvæsen med behandling af patienter, udarbejdelse af kliniske retningslinjer, kvalitetsudvikling, patientvejledning, håndtering af serviceklager, kommunikation, utilsigtede hændelser (UTH), udviklingsopgaver, uddannelse og kompetenceudvikling (elever, studerende, kurser, lægers speciallægeuddannelse).

Allorfik

Allorfik forebygger og behandler borgere med afhængighed af alkohol, hash, andre euforiserende stoffer og ludomani. Der tilbydes behandling for rusmiddelafhængighed fra Allorfiks fem centre, Qaqortoq, Nuuk, Sisimiut, Aasiaat og Ilulissat. Allorfiks behandlingstilbud tager udgangspunkt i kognitiv adfærdsterapi. Uden for disse byer tilbydes Minnesota behandling.

Antal ansatte

Departementet, personale, antal fuldtidsansatte

Afdeling	Antal ansatte
Ledelsen	4
Ledelsessekretariatet	2
Råd og jura Afdelingen	2
Strategi- og plan Afdelingen	6
I alt	14

Styrelsen for Sundhed og Allorfik, personale, antal fuldtidsansatte

Enhed	Antal ansatte
Styrelsen for Sundhed	26
Allorfik	30
I alt	56

Målopfyldelse

Råd & jura

Afdelingen har behandlet et større antal sager fra patienter i sundhedsvæsenet som har søgt om erstatning for skader, der efter det oplyste er pådraget under behandling modtaget i regi af sundhedsvæsenet.

Afdelingen har gennemført tilsyn i henhold til alkoholovgivningen og i den forbindelse været på tilsyn i alle landets kommuner.

Afdelingen har ydet juridisk support til Naalakkersuisoq for Sundhed, Landslægeembedet. Departementet for Sundhed og sundhedsvæsenet, dog under hensyntagen til inhabilitet ved rekurs.

Der er kundgjort følgende retsfor skrifter under ressortområdet i 2023:

- Inatsisartutlov om civile foranstaltninger mod smitsomme sygdomme
- Selvstyrets bekendtgørelse om alment farlige sygdomme
- Selvstyrets bekendtgørelse om anmeldelse og indberetning af smitsomme sygdomme m.v.
- Selvstyret lovbekendtgørelse af Landstingsforordning om lægemidler
- Selvstyrets lovbekendtgørelse af Landstingsforordning om sundhedsvæsenets ydelser m.v.
- Selvstyret lovbekendtgørelse af Landstingsforordning om salg og mærkning af tobaksvarer
- Selvstyret lovbekendtgørelse af Inatsisartutlov om sundhedsvæsenets styrelse, organisation samt sundhedsfaglige personer og psykologer
- Selvstyrets lovbekendtgørelse af Inatsisartutlov om alkohol
- Selvstyrets bekendtgørelse om euforiserende stoffer

Strategi- og plan

Sundhedskommissionen afgav betænkning den 22. maj 2023. Med udgangspunkt i sundhedskommissionens anbefalinger er der indgået et sundhedsforlig som rammesætter arbejdet med at styrke sundhedsområdet.

Den danske-grønlandske uvildige udredning af spiralsagen er sat i gang. Udredningen skal afdække perioden 1960-1991 indtil den grønlandske hjemtagelse af sundhedsområdet. Det forventes, at udredningen er færdig i maj 2025.

Departementet for Sundhed har indgået to kontrakter med Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd (VIVE) omkring to dybdegående undersøgelser af psykiatrien. Begge undersøgelser skal afleveres til FM 2024.

Naalakkersuisut og Departementet for Sundhed har etableret et samarbejde med WHO/Europa. Samarbejdet vil dække flere prioriterede initiativer inden for sundhedsområdet. Følgende initiativer er opstartet:

- Samarbejde om udvikling af rusmiddelforebyggelsen.
- Samarbejde om rekruttering og fastholdelse af sundhedsfagligt personale

Der er i 2023 udgivet ni og heraf omdelt seks rapporter og redegørelser til Inatsisartut

Styrelsen for sundhed

I 2023 er tilbuddet til kræftpatienter blevet udvidet, med henblik på bedst muligt sidestille grønlandske kræftpatienter med danske kræftpatienter i behandling i Region Hovedstaden. Det betyder at borgere, der rammes af kræft, i dag som hidtil modtager tilbud om kirurgisk behandling eller anden standardbehandling med fokus på helbredelse, men derudover hvis denne behandling ikke viser sig tilstrækkelig effektiv til at helbrede patienten, på samme måde som danske patienter tilbydes andre behandlingsformer. Disse behandlinger kan i nogle tilfælde have helbredelse som mål, men i andre tilfælde gives behandlingen med henblik på at opnå lindring eller et livsforlængende sigte. Den udvidede behandling vil ske både her i landet og i Danmark. Dette tilbud er nu blevet et permanent tilbud som følge af Sundhedsforliget, november 2023.

Allorfik

Har i 2023 visiteret og igangsat behandling af 772 borgere. Det er en lille stigning i forhold til 2022.

Har gennemført 19 lokalbehandlingsforløb, herunder i Qaanaaq, Kulusuk og Atammik.

Alle centrene har igangsat borgerinitiativer, hvor de behandlede deltager i fællesspisning med musik og sange. Ligeledes blev unge på Højskolen og fra Campus Kujalleq inddraget i Allorfiks Kujalleqs fællesarrangementer. Allorfik Sermersooq inddrog gymnasieelever i sine borgeraktiviteter. Formålet med aktiviteterne er at møde unge og borgere, der hvor de er og lærer dem om de sundhedsmæssige skader ved rusmidler.

Har gennemført to ludomanibehandlinger, i Odense, i januar/februar 2023 og august/september 2023 for 14 deltagere. Enkelte behandlere fra Allorfik deltog som tolke, hvilket samtidigt styrkede deres kompetencer i ludomanibehandling.

Der er gennemført brugertilfredshedsundersøgelse i november 2023. Knap 100 brugere svarede på forskellige aspekter vedrørende deres behandlingsforløb. Resultatet viste, at brugerne af Allorfik centre er meget tilfreds med behandlingerne og de redskaber, som de har fået.

Fremadrettede konsekvenser

Sundhedsforliget er den politiske rammeaftale for arbejdet med styrkelse af sundhedssektoren. Et moderne sundhedsvæsen tilpasset grønlandske forhold, er det overordnede tema, der er i fokus i forligsaftalen. Sundhedsforliget skal sikre akut og almen behandling uanset bosted. Nye kræftpakker. Tryk fødsel og graviditet. Fokus på psykiatrien. Bedre fundament for rekruttering og fastholdelse af sundhedspersonale. I forlængelse af den politiske aftale om sundhedssektorens fremtid, er der i FL 2024 afsat en rammebevilling på 35,0 mio. kr. pr. år til konkretisering af kvalitetsforbedrende projekter.

En anlægssektorplan vil blive udarbejdet ud fra målsætningerne i sundhedsforliget.

DEPARTEMENTET FOR UDDANNELSE, KULTUR, IDRÆT OG KIRKE

Departementet varetager den departementale betjening af Naalakkersuisoq for Uddannelse, Kultur, Idræt og Kirke.

Departementet er organiseret i følgende afdelinger:

- Ledelsessekretariatet, herunder Ministersekretær
- Uddannelsesafdelingens teams for:
  - o Gymnasier
  - o Erhvervsuddannelser
  - o Videregående uddannelser
  - o Tværgående data og analyse
  - o Forskning
- Afdelingen for Kultur, Idræt og Kirkeområdet
- Afdelingen for Økonomi, Personale og Studieservice
  - o Uddannelsesstøtteforvaltningen
  - o Kollegieadministrationens Fælleskontor
- Juridiskafdelingen

Formål

Departementet varetager Naalakkersuisuts uddannelses-, kultur-, idræts- og kirkepolitik. Det generelle mål for uddannelserne er at sikre bedst mulig balance mellem udbud og efterspørgsel af uddannelser på det grønlandske arbejdsmarked, herunder at forøge selvforsyningen af uddannet arbejdskraft. Det generelle formål for kultur, idræt og kirke er, at fremme de udøvende kultur- og idrætsaktiviteter og understøtte folkekirken.

Antal ansatte ultimo 2023

Område	Antal ansatte (inkl. Ledere)
Ledelsessekretariatet	5
Uddannelsesområdet	12
Kultur, Idræt og Kirkeområdet	6
Økonomi, Personale og Studieservice	9
Juridisk afdeling	4

Målopfyldelse

Uddannelsesområdet

Hovedkonto	aktivitet/institution	R2023	
		Antal årselever	Antal holduger
40.10.11	Ado Lyngep Atuarfia	10*	40
40.10.12	Efterskoleophold i Danmark	216*	Ikke anført
40.10.06	Efterskoleophold i Grønland	124*	2X40
40.12.35	GUX Aasiaat	202	720
40.12.36	GUX Nuuk	465	880
40.91.08	Kalaallisuuiliornermik Ilinniarfik	14	69
40.91.14	Grønlands Maritime Center	65	286
40.91.16	Handelsskolen, Nuuk	314	795
40.91.20	Socialpædagogisk Seminarium	233	399
40.91.21	Levnedsmiddelskolen, INUILI	35	383
40.91.23	Campus Kujalleq	523	950
40.91.25	Center for Sundhedsuddannelser	122	228
40.91.27	Tech College Greenland/GUX Sisimiut	466	1.793
40.92.10	Folkehøjskoler	113*	2x36
40.92.11	Kunstskolen	5	40
40.92.13	Ilisimatusarfik	595	Ikke anført ³

*Antal påbegyndte ved skolestart.

Definitioner og bemærkninger

En årselev er en elev i et helt skoleår (40 uger for efterskoleelever i Grønland, gymnasier og erhvervsuddannelser; 2 x 18 uger på højskoler i Grønland (da disse optager nye elever hvert halve år). 35 uger for vidergående uddannelser, Ado Lyngep atuarfia underviser elever i 200 dage (40 uger), men opholdet omfatter også de fleste weekender og helligdage i løbet af skoleåret. Dette gælder også for efterskole- og højskoleophold. Tallene viser således uddannelsens samlede årlige produktion på elevniveau (undtagen elever på Ado Lyngep atuarfia, efter- og højskoler). Det bemærkes, at tallet årselever ikke er udtryk for "antal hoveder", dvs. hvor mange elever, der har været på uddannelse i det pågældende år.

Antal "Årselever", er det antal elever, der gik på den pågældende uddannelsesinstitution d. 8. nov. 2023.

Uddannelsesstyrelsen

Der arbejdes løbende på at forbedre og styrke folkeskolen, det er et ansvar, som deles på tværs af samfundet mellem forældre, skoler, kommuner, Institut for Læring og Uddannelsesstyrelsen. Foruden styrelsens lovbundne driftsmæssige opgaver, er der i 2023 arbejdet videre med uddannelsesstrategiens mål.

I 2023 har der været fokus på følgende områder:

- Samarbejde mellem folkeskolens aktører omkring kvalitets- og skoleudvikling er en løbende proces. Uddannelsesstyrelsen samarbejder tæt med kommunerne om det fælleskommunale udviklingsprojekt Kivitsisa og afholder en række faglige kurser og webinarer.
- Styrkelse af faglighed indenfor sprog og matematik samt IT-dannelse og teknologiforståelse
- Udgivelse af grønlandsksproget undervisningsmaterialer, en løbende proces i samarbejde med flere aktører.

Revision af bekendtgørelsen om trinmål, fagmål og læringsmål samt udarbejdelse af vejledende videns- og færdighedsmål. Implementering af screeningsmaterialer til tidlig identificering af elever med læse- og skrivevanskeligheder. Afholdelse af skolelederseminar med fokus på specialundervisning og elever med særlige behov, samt afholdelse af seminar for elevhjemledere.

---

3 Antal holduger opgøres ikke i Ilisimatusarfik

Herudover pågår arbejdet med implementering af National strategi mod mobning og udarbejdelse af National handlingsplan til at afhjælpe ordblindhed og læse- og skrivevanskeligheder blandt børn, unge og voksne. Disse er omfattende politisk pålagte opgaver, som er vedtaget af Inatsisartut, og finansieres inden for styrelsens driftsbevilling (hovedkonto 40.40.01).

Kulturområdet

Kulturprisen 2023 gik til designer Liv Aurora Jensen og filmproducent Peter Jensen.

Naalakkersuisut etablerede Eqqumiitsuliornermut Aningaasaateqarfik, som skulle uddele kunstmidler fra 2022. Der var afsat 8.614.000 mio. kr. i 2023 til fordeling af midler til kunstprojekter mv.

Eqqumiitsuliornermut Aningaasaateqarfik uddelt i alt på kr. 8.322.129,55 til forskellige projekter.

Der var afsat 2.583.000 mio. Kr. I 2023 til Tilskud til kulturtidsskrifter, E.P.I, Fællesforeningen Inuit og andre kulturprojekter, der er uddelt i alt kr. 2.435.605,07.

Departementet administrerer også Tips- og Lottomidlerne, som i 2023 fordelt således:

Pulje A:

Grønlands Idrætsforbund (GIF): Kr. 19.502.531,00

Elite Sport Greenland (ESG): Kr. 3.358.172,00.

Pulje B:

Ikke idrætsligt børne- og ungeorganisationer i alt: kr. 5.154.000,00. Der er uddelt tilskud på kr. 4.181.074,00

Pulje C:

Almennyttige formål i alt: kr. 10.110.000,00. Der er uddelt tilskud på kr. 11.160.024,10. Grunden til en større udbetaling af tilskud skyldes, at der var overført mindre forbrug fra år 2021 og 2022 til pulje C.

Derudover fik Lokale- og anlægsskuffonden 1.250.000,00 kr. Selvstyret yder et årligt indskud til fonden, som giver kommunerne mulighed for at søge Lokale og Anlægsskuffonden om tilskud og/eller lån til opførelse af anlæg indenfor idræt, friluftsliv og kultur.

Vestnordisk dag blev arrangeret af Nordens Institut i Grønland NAPA og Foreningen Norden med fokus på får, som er et erhvervsmæssigt og kulturelt fællestræk mellem de vestnordiske lande. Det Nordiske arbejde har især foregået ved deltagelse i de for departementet relevante Ministerråd samt Embedsmandskomitéer.

Naalakkersuisut afholdt seminar vedrørende grønlandsk sprogforskning d. 12.-13. oktober 2022 i Nuuk med titlen: "Mål og pejlemærker i udviklingen og forskningen af vort sprog". Seminaret blev fulgt op af en konference som foregik i marts 2023. Konferencens titel var: "Mål og pejlemærker i brugen og undervisningen i vort sprog".

Derudover afholdt Naalakkersuisut kulturseminar d. 15.-16. marts 2023 i Nuuk med titlen: "Den immaterielle kulturarvs betydning for os – og vores betydning for den immaterielle kulturarv".

Kirkeområdet

10 elever påbegyndte kateketuddannelsen i efteråret 2023.

11 elever påbegyndte kirkemusikeruddannelsen i 2023.

Forskningsenheden

I 2022 blev Grønlands første nationale forskningsstrategi godkendt og offentliggjort. Dertil har der ligget en del arbejde med oversættelse til grønlandsk og engelsk. Dette gøres for at strategien kan nå bredt ud til befolkningen og inddrage vores internationale samarbejder, så forskning kan være til gavn for Grønland. Derudover er strategien lavet som en illustration, så den kan fremstå flot og senere blive udgivet i bogformat.

Med henblik på at fremme forskningsmiljøet blandt befolkningen blev der lavet et film-projekt "kend din forsker". Dette initiativ er et forsøg på at tiltrække unge til at tage en videregående uddannelse.

For at styrke Grønlands position og skabe netværk indenfor forskning har forskningsenheden deltaget i forskellige fora i løbet af året; joint committee møde i USA, deltagelse til Science Week i Island og Horizon Europe samling i Irland samt Arctic Encounter i Alaska.

DEPARTEMENTET FOR FISKERI OG FANGST

Formål:

Departementet for Fiskeri og Fangst har ansvaret for den samlede forvaltning af fiskeri- og fangstområdet, herunder nationale, bilaterale, regionale og internationale relationer. Derudover har departementet ansvaret for varetagelse af kontrol af fiskeri- og fangstområdet samt for veterinær- og fødevarermyndigheden i Grønland.

Hovedopgaver:

Departementets vigtigste opgave er driften af fiskeri- og fangsterhvervene i Grønland. Forvaltningen sker blandt andet igennem fastsættelse af kvoter, fiskeri- og fangstreguleringer samt udstedelse af licenser og tilladelser. Desuden er Departementet ansvarlig for administration og opfølgning af kontingenter til regionale og internationale forvaltningsorganisationer, som Grønland er medlem af. Endvidere udfører departementet opgaver med hundevaccination, telemedicin og grænsekontrol, samt tilsyn og kontrol med fødevarer til hjemmemarkedet, overvågning og bekæmpelse af zoonoser samt dyreværn. Ydermere varetager Departementet den rekreative del af forvaltningen af de levende ressourcer. Endelig bliver bevillinger og støtteordninger på hele forvaltningsområdet, herunder genetableringsstøtte samt resultatkontrakter for konsulenttjeneste for fiskere og fangere administreret.

Antallet af ansatte:

Tabellerne nedenfor viser antal ansatte i hhv. APN og GFLK ultimo 2023.

GFLK	Antal
Administration	14
Kontrollører	19
Observatører	13
Skibsbesætning	4
GFLK i alt	50
APN	Antal
HR/ESU	5
Ministerbetjening	3
Fangst	8
Fiskeri	12
VFMG	7
JØP	5
APN i alt	40

Årets aktiviteter:

Departementet leverede i løbet af 2023 82 oplæg og orienteringer til Naalakkersuisut, samt 8 lovforslag, svarnotater, redegørelser mv. til Inatsisartut. Derudover svarede departementet på 24 henvendelser fra Inatsisartuts udvalg, og var involveret i besvarelsen af i alt 25 § 37 spørgsmål. Endelig leverede departementet 68 notater til departementschefen og Naalakkersuisoq, samt udsendte 133 pressemeddelelser.

Vurdering af målopfyldelsen:

De politiske målsætninger på området, samt de aktivitetsplaner og aktivitetsmål der fremgår af finansloven anses som værende opfyldt.

Fiskeri:

Fiskeriforvaltningen har i 2023 haft stort fokus på opfølgning på arbejdet med en ny fiskerilov som blev sendt i høring i november 2023. I den forbindelse har Naalakkersuisoq gennemført sin møderække over hele Grønland for at få borgernes forslag og idéer, samt afholdt møder med partierne og forhandlet en politisk aftale mellem Siumut og IA om indholdet i lovforslaget. På lovgivningssiden, er der også udarbejdet en revision af bekendtgørelsen for licens og kvoter samt for fiskeri efter stenbider. Bekendtgørelsen for fiskeri efter kammuslinger blev også færdiggjort i begyndelsen af 2023. Derudover er der fortsat gang

i arbejdet med udarbejdelse af forvaltningsplaner for kommercielle fiskearter, hvor der er arbejdet med forvaltningsplaner for kystnær hellefisk, kystnær torsk og havgående torsk i Østgrønland. Arbejdet med forvaltningsplan for havgående fiskeri efter torsk i Østgrønland blev afsluttet, imens arbejdet med en forvaltningsplan for kystnær hellefisk og torsk fortsætter i 2024. Arbejdet foregår i tæt samarbejde med Fiskerirådet og det forventes at der vil være udarbejdet forvaltningsplaner for alle væsentlige arter i 2026. Derudover har Departementet i samarbejde med relevante parter udarbejdet en rapport med anbefalinger vedrørende beskæftigelse og uddannelse i fiskerisektoren, en handlingsplan for fiskeproduktion og en udviklingsplan for det kystnære fiskeri i Østgrønland. Der er også blevet udarbejdet en redegørelse om fritidsfiskeri efter torsk. Derudover har året som vanligt været præget af de bilaterale og internationale møder og fiskeriforhandlinger. Heriblandt kan nævnes forhandlinger om en ny forvaltningsaftale om rød fisk med Island og en ny kyststatsaftale om lodde med Island og Norge. Grønland har i begge aftaler fået en større andel af TAC'en. Forhandlingerne om en kyststatsaftale for makrel er også fortsat i gang og med 5 forhandlingsrunder og ét årligt møde har det krævet en del ressourcer. De to arbejdsgrupper for udvikling af fiskerierhvervet i Øst- og Sydgrønland har fortsat arbejdet, og der er givet støtte til forskellige projekter igennem hovedkonto 50.01.20, heriblandt til fiskeriudstyr til forsøgsfiskeri.

Fangst og Jagt:

Forvaltning af fangst- og jagtområdet har været præget af opfølgning af biologiske rådgivninger om hav- og landpattedyr og fugle. Som følge af disse har forvaltningen deltaget på en række regionale, bilaterale og internationale møder virtuelt og fysisk. Der arbejdes fortsat på indførelse af digital rapportering af indhandlede fangstmængder til produktionsanlæg, fødevarerbutikker m.v. så vi kan få data om indhandling og salg af lokale fangst-råvarer, inkl. moskusokseskind og uld. Fangst- og Jagtafdelingen vil genoptage udarbejdelse af forslag til forvaltningsplaner for kvoterede arter, som skal i offentlige høringsprocesser efterhånden disse klargøres. Departementet har færdiggjort lov om fangst og jagt i 2023 og i gang med opfølgende revisioner af bekendtgørelser. Der blev i 2023 vedtaget en ny bekendtgørelse om beskyttelse og fangst af isbjørne, der bl.a. betyder at der kan laves "polar bear watch" for turister. Desuden blev der vedtaget en ny fuglebekendtgørelse. Endelig er der lavet et digitalt ansøgningssystem for rensdyr- og moskusokselicenser i 2023, som vil blive efterfulgt af digital fangstrapportering og ansøgning om licenser til andre kvoterede arter.

ESU (Erhvervs Støtte Afdeling):

ESU har formidlet tilskud til fiskere og fangere med udgangspunkt i bevillingerne på finansloven 2023. Der er ydet tilskud til genetablering af fiskere og fangere, samt tilskud til nyindkøb af joller og fartøjer til fiskeri og fangst.

VFMG (Veterinær- og Fødevarermyndigheden i Grønland):

Arbejdet vedr. hjemtagelse af sagsområdet er fortsat i afdelingen i 2023, hvor en arbejdsgruppe med formålet at udarbejde et "roadmap" for hjemtagelse af veterinær- og fødevarerområdet med udgangspunkt i et kommissorium er foregået. Der har været afholdt flere møder i arbejdsgruppen i årets løb. VFMG er i 2023 påbegyndt arbejdet på at tilbyde telemedicin til ejere af slædehunde i slædehundedistriktet i samarbejde med Sundhedsvæsnet, der har fået til opgave at udlevere medicin til dyrene fra sundhedscentre efter forudgående konsultation med dyrlægerne i VFMG. I første omgang kørtes prøveprojektet i Ilulissat og Qaanaaq med løbende evaluering. Evalueringen har vist, at telemedicinordningen benyttes uden at belastte de 2 berørte sundhedscentre. Det er derfor besluttet, at tilbuddet kan udrulles til større dele af landet løbende og det er planlagt, at telemedicin ordningen skal udbredes til yderligere 7 byer i slædehundedistriktet i 2024. Der har været en del rejseaktivitet i forbindelse med f.eks. grænsekontrol af 3. landsfartøjer i Sisimiut, slagtninger i Narsaq, dyrlægebemanding i læmmesæsonen og tilsyn af besætninger i Sydgrønland, telemedicinudbredelse samt vaccinationsprogrammet for hunde og katte i årets løb, heriblandt i forbindelse med uddannelse af nye vaccinatører.

Derudover, så vurderes det at vaccinationsprogrammet fortsat fungerer tilfredsstillende, da der kun sjældent rapporteres om smitsom sygdom. Derudover, så er der arbejdet på at skifte til en vaccine, som er enklere og sikrere at benytte med henblik på en bedre vaccinedækning fremadrettet. Der har været fem sager med rabiesmistanke i 2023, som er blevet håndteret med forebyggende behandling mod rabies med vaccination og isolation med gode resultater.

Det vurderes, at antallet af slædehunde fortsat er stabilt på omkring 13.000 hunde. I 2023 arbejdede VFMG på at udarbejde en strategi for bevarelse af den grønlandske slædehund og slædekulturen i samarbejde med Kultur, hvilket skal behandles til forårssamlingen 2024. Derudover er der arbejdet på fornyelse af lovgivning for slædehunde samt for hunde og katte, som skal i behandling til efterårssamlingen 2024.

Der har været nogenlunde samme antal af losninger af 3. landsfartøjers fangster i 2023 som for året 2022. I alt har der været 44 landinger grænsekontrolleret i 2023 mod 45 i 2022.

Jura, Økonomi og Planlægning (JØP):

Afdelingens primære opgaver er udarbejdelse af forslag til love og bekendtgørelser samt økonomiske analyser. Den altoverskyggende opgave i 2023 har været udarbejdelse af fiskerilov og tilretning heraf efter politiske ønsker. JØP har i løbet af året fået kundgjort 1 ny Inatsisartutlov, 1 lov bekendtgørelse samt 7 nye bekendtgørelser og 1 ny kommunal vedtægt indenfor området. Der har desuden været arbejdet på nye forslag til love, bekendtgørelser samt kommunale vedtægter, som vil blive færdiggjort og kundgjort senere. Derudover har afdelingen varetaget opgaver vedr. aktindsigt og Ombudsmandssager for departementets andre afdelinger.

GFLK:

Grønlands Fiskerilicenskontrol (GFLK) har i 2023 varetaget administrationen og driften af observatørordningen samt jagt- og fiskeribetjentordningen. Opgavekataloget har gennem årene vokset på alle niveauer i takt med udbygningen af forvaltningen af de levende ressourcer både havgående og kystnære fiskerier samt fangst og jagt. Indsamlingen, behandlingen og valideringen af data fra erhvervet herunder økonomiske indberetninger stiller store krav til IT-systemerne der bl.a. indgår i GFLKs monitoring, overvågning og kontrol af fiskeri og fangst. GFLK behandlede 10.743 logbøger, 2.156 meldinger 2.186 EU-fangstcertifikater. Der arbejdes målrettet med forbedring og effektivisering af IT-løsningerne herunder implementeringen af det elektroniske rapporteringssystem (ERS) – e-logbogen, der blev indført i forbindelse med ikrafttrædelsen af den nye kontrolbekendtgørelse i 2022. Uddannelsesholdet (hold 4) der startede i 2022 har succesfuldt gennemført de planlagte uddannelsesmoduler, der giver dem European Credit Transfer System (ECTS) point. Leveringen af de 3 nye kontrolfartøjer er afsluttet og fartøjerne er i drift ved de tre regionskontorer på kysten. Ligeledes er overtagelsen af politikutteren gennemført – fartøjets nye navn er NANOQ IV. Fartøjet blev overtaget 1. februar har i 2023 gennemført flere kontrolkampagner i Nord- og Sydgrønland. GFLK har desuden deltaget i flere fiskerikontrolarbejdsgrupper bl.a. i NEAFC- og NAFO-regi. GFLK udarbejdede en helhedsvurdering og strategi- og handlingsplan vedrørende fangst- og fiskerikontrol, hvoriblandt regionsområdernes reorganisering og forbedring også indgår.

Økonomisk målopfyldelse

For hovedkonto 50.01.01 – Departementet for Fiskeri og Fangst, er bevillingen fuldt udnyttet. Der er godkendt en tillægsbevilling på 2,2 mio. kr. ifbm. fratrædelse af medarbejdere.

For hovedkonto 51.01.05 – GFLK, er bevillingen fuldt udnyttet.

Fremadrettede konsekvenser

Såfremt fiskeriloven vedtages, forventes et behov for finansiering af udvikling af kvoteportal og offentlige fiskeridata.

Der er behov for at forhøje bevillingen til hundevaccinationsprogrammet, da vaccinerne er blevet dyrere.

DEPARTEMENTET FOR ERHVERV, HANDEL, RÅSTOFFER, JUSTITSOMRÅDET OG LIGESTILLING

Departementet for Erhverv, Handel, Råstoffer, Justitsområdet og Ligestilling varetager den overordnede planlægning på råstofområdet, herunder udarbejdelse af grundlag for politiske drøftelser og implementeringen af beslutninger for området. Departementet står desuden for koordinering med de danske myndigheder i forhold til lovgivning på justitsområdet og andre initiativer, der involverer justitsområdet. Departementet for Erhverv, Handel, Råstoffer, Justitsområdet og Ligestilling har ansvaret for lovgivning på råstofområdet, og er ligeledes ansvarlig for analysearbejde vedr. rammebetingelser på området. Departementet deltager sammen med Afdelingen for Geologi og Råstofstyrelsen i markedsføringen af det grønlandske råstofpotentiale.

Departementet for Erhverv, Handel, Råstoffer, Justitsområdet og Ligestilling skal sikre, at Naalakkersuisuts generelle politiske målsætninger på erhvervs- og handelsområdet udmøntes. Forbruger- og Konkurrencestyrelsen understøtter dette arbejde ved at arbejde for velfungerende markeder i et samspil mellem forbrugere og virksomheder.

Departementet for Erhverv, Handel, Råstoffer, Justitsområdet og Ligestilling fremsatte på Inatsisartuts forårssamling 2023, forslag til Inatsisartutlov om mineralaktiviteter, som blev vedtaget og er trådt i kraft 1. januar 2024. Endvidere har departementet udarbejdet forslag til Inatsisartutlov om lokale mineralaktiviteter, som planlægges fremsat på Inatsisartuts forårssamling 2024.

Departementet for Erhverv, Handel, Råstoffer, Justitsområdet og Ligestilling er part i en verserende sag ved en ad hoc voldgiftsret, og en verserende sag ved domstolene.

I sagen ved voldgiftsretten er departementet indklaget af Greenland Minerals A/S, som har nedlagt påstand om, at et afslag på en ansøgning om udnyttelsestilladelse, med henvisning til uranloven, er ulovlig. Departementet har nedlagt påstand om, at sagen skal afvises, da den ikke er omfattet af en voldgiftsklausul. Sagen startede i marts 2022, og forventes afsluttet i løbet af 2024.

I sagen ved domstolene er departementet indklaget af London Mining A/S, som har nedlagt påstand om, at departementets tilbagekaldelse af selskabets udnyttelsestilladelse, var ulovlig. Departementet har nedlagt påstand om frifindelse.

Erhvervs- og Handelsafdelingen

Erhvervs- og Handelsafdelingen arbejder for gode og stabile ramme- og vækstvilkår for erhvervet i Grønland. Dette sker igennem en række erhvervsfremmetiltag og ved udarbejdelse af strategier og sektorplaner. Dertil foretages en løbende opdatering af erhvervslovgivningen i Grønland. Afdelingen deltager derudover i en række internationale erhvervstiltag i form af markedsføring, deltagelse i internationale komitéer og arbejdsgrupper og bilaterale handelsaftaler og lignende.

På turismeområdet blev der i 2023 udarbejdet en overgangsstrategi gældende 2023-2024 med henblik på publicering i begyndelsen af 2024. I løbet af 2023 blev arbejdet med en ny national turismesektorplan 2025-2034 og en kommende ny turismelov påbegyndt, begge med henblik på senere publicering. På koncessionsområdet blev der i 2023 åbnet op for turismekoncession med eneret til isbjørne sightseeing i Sydøstgrønland, gældende fra 1. januar 2024 og 5 år frem. Som i tidligere år har Naalakkersuisut ligeledes haft en servicekontrakt med Visit Greenland for 2023 med fokus på markedsføring af Grønland som turistdestination. Der er ligeledes indgået servicekontrakt med Greenland Visitor Center for perioden 2022-2023, med henblik på fortsat etablering og drift af besøgscentre i Grønland.

På erhvervsfremmeområdet har Naalakkersuisut i 2023 haft en servicekontrakt med Nalik Ventures omkring administration af støtteordninger til erhvervsudvikling. Derudover har Naalakkersuisut indgået et toårigt pilotprojekt med Qeqqata Kommunia omkring decentralisering af administration af støtteordninger for kommunen. Pilotprojektet gælder for 2022-2023 og medfører at ansvaret for administration af erhvervsfremmemidler til virksomheder i Qeqqata Kommunia administreres lokalt. Der har også været indgået en servicekontrakt med Great Greenland om indhandling af sælskind og drift af besøgscentret Seal Center i Qaqortoq.

Der er i 2023 meddelt en række tilladelser til både indsamling af genetiske ressourcer til forskning, samt en række eksporttilladelser til grønlandske virksomheder.

Forbruger- og Konkurrencestyrelsen

På forbrugerområdet håndhæver Forbruger- og Konkurrencestyrelsen markedsføringsloven. Styrelsen varetager Atuisoq med forbrugerinformation og rådgivning af forbrugerne. På konkurrenceområdet godkender styrelsen større fusioner, efterforsker og griber ind over for overtrædelser af konkurrenceloven, samt vejleder virksomheder og myndigheder om konkurrencereglerne. Forbruger- og Konkurrencestyrelsen er derudover sekretariat for en række nævn og udvalg. For nærmere info se www.aua.gl.

Råstofstyrelsen

Råstofstyrelsen administrerer tilladelser og godkendelser meddelt efter råstoflovgivningen. Råstofstyrelsens forvaltning af råstofområdet sker i tæt samarbejde med Departementet for Erhverv, Handel, Råstoffer, Justitsområdet og Ligestilling og den øvrige Råstofmyndighed bestående af Miljøstyrelsen for Råstofområdet.

Målopfyldelse

De samlede efterforskningsinvesteringer i mineralefterforskning i Grønland var i 2022 ca. 427 mio. kr., hvilket er højere end 2019 (227 mio. kr.). Det vil sige, at efterforskningsaktiviteterne og investeringer i forbindelse dermed er nu generelt på niveau – endda højere – end før covid19-pandemien og dens rejse- og karantænerestriktioner. Efterforskningsudgifterne for 2023 forventes opgjort ca. medio 2024.

I 2023 er der meddelt 4 nye efterforskningstilladelser, 2 nye forundersøgelsestilladelser og 4 nye småskalatilladelser. Nedenfor er en oversigt over det samlede antal tilladelser per den 3. januar 2024. Det bemærkes, at tallene bl.a. indeholder tilladelser, som udløb den 31. december 2023, men hvor sagsbehandlingen om enten tilbagelevering eller forlængelse af tilladelsen endnu ikke er afsluttet. :

- Småskala: 29
- Forundersøgelse: 17
- Efterforskning: 85
- Udnyttelse: 6

De seks udnyttelsesprojekter er guldprojektet Nalunaq, rubinminen ved Qeqertarsuatsiaat, anorthositminen ved Kangerlussuaq, zink/bly-projektet ved Citronen Fjord, sjældne jordartsprojektet ved Killavaat Alannuat samt titanium-projektet ved Moriusaq.

Anorthositminen ved Kangerlussuaq er den eneste i produktion.

Afdeling for Geologi

Afdeling for Geologi ligger organisatorisk under Departementet for Erhverv, Handel, Råstoffer, Justitsområdet og Ligestilling, og består i øjeblikket af 11 erfarne geologer. Afdelingens primære opgaver er at give geologisk rådgivning, gennemføre geologiske projekter, og forestå markedsføring med det formål at fremme råstofinvesteringer til fordel for det grønlandske samfund og den grønlandske økonomi. Den geologiske rådgivning omfatter rådgivning til Naalakkarsuisut og borgerne i sager relateret til geovidenskab, herunder specielt vurdering af geologiske problemstillinger i forbindelse med efterforsknings- og udnyttelsestilladelser, ansøgninger, eksport, standardvilkår og procedurer samt ved udarbejdelse af strategier på råstofområdet.

I 2023 afsluttedes arbejdet med udarbejdelsen af Grønlands strategi for CO²-fangst og -lagring 2023-2028, der blev godkendt af Naalakkarsuisut i sommeren 2023. Samtidigt påbegyndtes arbejdet med en ny mineralstrategi.

Afdelingen for Geologi er også ansvarlig for driften af borekernelagrene, og for at tilvejebringe nye geovidenskabelige data gennem forskningsprojekter. Afdelingen fungerer som datacenter for efterforsknings- og efterforskningsrelevante data, der kvalitetssikres, lagres og offentliggøres.

En betydelig del af Afdeling for Geologis arbejde består af at koordinere og gennemføre geovidenskabelige projekter, både internt i afdelingen og i samarbejde med eksterne forskningspartnere, herunder GEUS, EU og USA. Følgende projekter blev bl.a. gennemført i 2023:

- Videreudvikling af online portal til mineraldata (www.greenmin.gl)
- Fortsat digitalisering af geologisk kort over Nuup Kangerlua

- Udvikling af databasestruktur for geovidenskabelige data
- Geologisk kortlægning ved Hudson Land, Nordøstgrønland
- Opdatering af databasen for mineralforekomster
- Undersøgelse af granitter i Østgrønland
- Forarbejde til geologisk kortlægning ved Ilulissat i 2024
- Udarbejdelse af markedsanalyser over "grønne mineraler" så som sjældne jordarter og grafit.
- Undersøgelse af karbonatiters potentiale i forhold til sjældne jordarter
- Kortlægning af grafit-potentialet i Sisimiut-området
- Kortlægning af potentialet for fangst og lagring af CO² (CCS)
- Monitering og risikostyring af ustabile fjeldpartier
- Gennemførelse af mineraljagten Ujarassiorit

Markedsføringsmæssigt deltog Afdeling for Geologi ved et internationalt markedsføringsevent rettet mod det europæiske og nordamerikanske marked for at øge interessen for internationale råstofinvesteringer i Grønland. Som et nyt tiltag, blev der i 2023 foretaget direkte markedsføring med besøg og præsentationer rettet mod større internationale selskaber.

Afdelingen for justitsområdet

Afdelingen består pr. 31. december 2023 af en afdelingschef. Stillingen som juridisk fuldmægtig har været ubesat siden 1. maj 2022. Herudover består afdelingen af ligestillingskontoret, som er beskrevet nedenfor.

På FM2022 blev der fremsat en lovpakke på justitsområdet, der vedrørte en ændring af kriminalloven, så der indføres en bestemmelse om psykisk vold.

Forslaget blev vedtaget i Inatsisartut og fremlagt i Folketinget i efteråret 2023, hvor det ligeledes blev vedtaget. Bestemmelsen er trådt i kraft 1. januar 2024.

På EM2023 blev der vedtaget en række ændringer i kriminalloven, der bl.a. indebærer, at der er indført en bestemmelse om kriminalisering af digital grooming, ligesom der er indført en bestemmelse, der kriminaliserer seksuelt forhold mellem en person, der er fyldt 22 år og en person, der er under 15 år som voldtægt. Forslaget behandles i Folketinget i foråret 2024.

Justitsområdet arbejder desuden med formulering og implementering af Naalakkersuisuts Visioner og prioriteringer på justitsområdet i samarbejde med Justitsministeriets Nordatlantkontor.

Ligestillingskontoret

Ligestillingskontoret hører under Afdelingen for Justitsområdet og består pr. 31. december 2023 af en kontorchef. Stillingen som AC-Fuldmægtig har været ubesat siden 1. september 2023.

På EM2023 blev der fremsat et forslag om Inatsisartutlov om ligestillings- og anti-diskrimination, der har til formål at hindre diskrimination samt at fremme ligebehandling af alle personer. Lovforslaget vil indføre et generelt forbud mod diskrimination på baggrund af køn, graviditet, barselsorlov, seksuel orientering, kønsidentitet, kønsudtryk, køns karakteristika, race, hudfarve, national, social eller etnisk oprindelse, handicap, alder, politisk anskuelse, religion og tros overbevisning. Det foreslås desuden at oprette et klagenævn (Ligebehandlingsnævn), der kan behandle klager om overtrædelse af loven. Den eksisterende ligestillingslov er indarbejdet med visse tilpasninger i lovforslaget.

Lovforslaget er 1. behandlet i Inatsisartut under EM2023 og skal 2. og 3. behandles under FM2024.

Kontoret deltog sammen med Naalakkersuisoq for ligestilling for første gang på FNs Kvindekongress (Commission on the Status of Women) CSW67 i New York. Naalakkersuisoq var en del af det nordiske ligestillingsministerpanel til et officielt side-event. Udover at være en del af det nordiske program via Nordisk Ministerråd for Ligestilling og LGBTI (MR-JÄM), blev der afholdt flere bilaterale møder med ligestillingsministre fra Danmark og Færøerne samt med oprindelige folk organisationer og officials. Det blev i den forbindelse tydeliggjort, at Grønland har en særegen rolle og position til at kunne gøre opmærksom på oprindelige kvinder og pigers rettigheder. I Grønland er majoriteten af befolkningen et oprindeligt folk og har i modsætning af mange andre oprindelige folk i verden, egen regering. Her spiller medlemskabet i MR-JÄM en positiv rolle i muligheden for at Grønland kan italesætte oprindelige kvinder og pigers såvel som Grønlands perspektiv.

Ligestillingskontoret er desuden medlem i nordisk embedsmandskomité for ligestilling og LGBTI (EK-JÅM) og har derfor deltaget i en fastlagt møderække knyttet hertil. Medlemskabet er ikke et fuldtgyldigt medlemskab på lige fod med de nordiske lande (Danmark, Sverige, Norge, Finland og Island) og er således på samme vilkår som Færøerne og Åland. Ligestillingskontoret har igennem deltagelse i nordisk embedsmandskomité indsamlet viden, informationer og inspiration fra de andre nordiske lande. Medlemskabet i EK-JÅM giver mulighed for at italesætte og konkretisere Grønlands problemstillinger, hvilket adskiller sig fra de øvrige nordiske lande.

Ligestillingskontoret har desuden bidraget til øvrige opgavevaretagelse i Departement for Finanser og Ligestilling (forud for ressortændring) samt Departementet for Erhverv, Handel, Råstoffer, Justitsområdet og Ligestilling. Herunder bl.a. indgået i vurderinger af hvorvidt ligestillingsmæssige perspektiver er inddraget i øvrige ressortområders forslag og initiativer.

DEPARTEMENTET FOR BOLIGER OG INFRASTRUKTUR

Formål

Departementet for Boliger og Infrastruktur skal sikre, at Naalakkersuisuts og Inatsisartuts generelle politiske målsætninger på bolig- og infrastrukturområderne udmøntes. Departementet har som led heri ansvar for at sikre en god, stabil fremgang og service til samfundet og landets borgere.

Mission, vision og værdier

Departementets mission er at etablere grundlaget for udførelse af beslutninger truffet af Naalakkersuisoq og Naalakkersuisut indenfor ressortområdet og bidrage til udvikling af rammerne på området. Departementets vision er et departement, som er kendetegnet ved at kombinere høj faglighed, med en evne til at sætte dagsordenen og omsætte politiske mål til konkrete resultater. Departementets værdier består af faglighed og kompetencer, inddragelse og ansvarlighed samt opnåelse af resultater.

Forvaltning af lovgivning

Departementet forvalter følgende lovgivninger, hvor ændringer samt tilhørende bekendtgørelser ikke er medtaget:

Generelt: Den årlige Finanslov – aktivitetsområde 70-72 og 80-89

Bolig: Landstingsforordning nr. 12 af 28. oktober 1993 om etablering af et boligselskab med senere ændringer; Landstingsforordning nr. 2 af 7. maj 2007 om ejerlejligheder; Landstingsforordning nr. 12. af 19. november 2007 om overtagelse af Hjemmestyrets og kommunernes udlejningsejendomme som ejerlejlighed eller ejerbolig (lejer-til-ejer); Inatsisartutlov nr. 39 af 23. november 2017 om boligfinansiering (20/20/60); Inatsisartutlov nr. 33 af 23. november 2017 om andelsboliger; Inatsisartutlov nr. 40 af 28. november 2019 om boligstøttelån; Landstingsforordning nr. 11 af 19. november 2007 om støtte til boligbyggeri, fælleshuse, byggesæt mv. (kommunale byggesæt, multifunktionshuse, selvbygger);

Anlæg: Inatsisartutlov nr. 13 af 26. maj 2010 om byggeri (byggeloven); Inatsisartutlov nr. 11 af 2. dec. 2009 om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren (tilbudsloven); Inatsisartutlov nr. 16 af 17. nov. 2010 om byggemodning, offentlige kloakledninger og offentlige veje (byggemodningsloven); Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 9 af 6. marts 1987 om brandfarlige væsker; Bygningsreglement 2006; AP95 – fælles betingelser for arbejder og leverancer i bygge- og anlægsvirksomhed i Grønland;

Infrastruktur: Landstingsforordning nr. 7 af 11. november 2000 om søfartsuddannelser; Landstingslov nr. 2 af 24. april 1986 om mønstring af søfarende; Landstingsforordning nr. 16 af 30. oktober 1992 om søtransport af gods til, fra og i Grønland; Inatsisartutlov nr. 9 af 3. juni 2015 om havne; Inatsisartutlov nr. 43 af 23. november 2017 om bortfjernelse af skibe og vrage i havne; Inatsisartutlov nr. 17 af 3. juni 2015 om SIKUKI Nuuk Harbour A/S og anlæg af havn ved Nuuk; Landstingsforordning nr. 11 af 28. oktober 1993 om dannelsen af TELE-POST som aktieselskab; Inatsisartutlov nr. 31 af 23. november 2017 om telekommunikation og teletjenester; Landstingslov nr. 11 af 15. december 1987 om forstyrrelser af radiomodtagning; Landstingslov nr. 12 af 5. december 2008 om flyvepladser; Inatsisartutlov nr. 4 af 22. november 2018 om rammebetingelser for anlæg, drift og finansiering af international lufthavn i Nuuk og i Ilulissat samt regional lufthavn i Qaortoq.

Hovedopgaver

Departementet for Boliger og Infrastrukturs hovedopgave består af den overordnede administration, planlægning og styring af områderne vedrørende boliger, byggeri og infrastruktur. Departementet har i 2023 bestået af følgende afdelinger: Ledelsessekretariatet, Anlægsafdelingen og Infrastrukturafdelingen. Tillige hører Telestyrelsen og Radioforvaltningen under departementet, samt Renoveringsstyrelsen.

Mittarfeqarfiit var indtil 1. april 2023 en nettostyret virksomhed under departementet. Virksomheden blev omdannet til aktieselskabet Mittarfeqarfiit A/S den 1. april 2023 hvor den i samme forbindelse blev en del af Kalaallit Airports Holding A/S. Ressortmæssigt er følgende aktieselskaber tilknyttet departementet: INI A/S, Illuut A/S, Tusass A/S, Royal Arctic Line A/S, Sikuki Nuuk Harbour A/S, Air Greenland A/S, samt Kalaallit Airports Holding A/S.

Departementets primære opgaver er følgende:

- betjening af Naalakkersuisoq i relationen til Naalakkersuisut, Inatsisartut, kommunerne, borgerne og øvrige interessenter,

- udarbejdelse af analyser af aktuelle og fremtidige udfordringer på et højt fagligt niveau,
- udarbejdelse af løbende forslag og idéer baseret på relevant viden,
- skabelse af løsninger baseret på dialog og samarbejde med de berørte aktører,
- opfølgning på politiske beslutninger,
- udførelse af ressortområdets tværgående opgaver med udsyn og balance,
- varetagelse af ressortområdets forvaltningsopgaver på et objektivi grundlag, og
- sikring af et effektivt og moderne ressortområde samt
- løbende drift inden for ressortområdet.

Antal ansatte

Ved udgangen af 2023 var der 45 ansatte og 19 vakante stillinger i departementet, Telestyrelsen og Radioforvaltningen, samt Renoveringsstyrelsen.

Departementets afdelinger har i 2023 været berørt af en del personaleomskiftning, som har medført vakante stillinger over flere perioder. Dette har medført et behov for en stram prioritering af opgaver, hvor forberedelser samt udarbejdelse af materiale til opfyldelse af Naalakkersuisuts målsætninger har haft første prioritet. Herunder særligt forberedelser samt udarbejdelse af lovændringer og ny lovgivning, sammen med materiale til Inatsisartuts samlinger og § 37 spørgsmål. Dertil kommer opgaver som følge af udskiftning i Naalakkersuisut og personaleomskiftning. Disse opgaver består af introduktion og præsentation af igangværende sager, opstart og oplæring om udarbejdelse og fremdrift af politiske målsætninger, nye såvel som evt. tilpasning af de igangværende.

Departementet har formået at opretholde service og inddragelse af landets borgere og Selvstyrets øvrige enheder ved udførelse af opgaver og i sagsbehandlingen på trods af personaleomskiftning samt udskiftning i Naalakkersuisut; men udskiftningerne har på enkelte projekter medført mindre forsinkelser. Tillige er udviklingsopgaver og projekter til optimering af administrationen i enkelte tilfælde udsat.

Vurdering af målopfyldelsen

Ledelsessekretariatet

Ledelsessekretariatet (LSEK) er en serviceenhed og stabsfunktion for hele departementet med bl.a. daglig betjening af Naalakkersuisoq og departementschef.

Målopfyldelse: Sekretariatets overordnede målsætninger er stort set opnået og indfriet. LSEK har ydet en tilfredsstillende servicering af 2 forskellige medlemmer af Naalakkersuisut i 2023. LSEK har stået for håndtering af 35 pressemeddelelser, 67 sager til Naalakkersuisuts behandling, 20 besvarelser af § 37 spørgsmål, omdeling af 9 punkter til behandling i Inatsisartut, hvoraf 6 blev vedtaget, 2 forespørgselsdebatter blev gennemført og det resterende punkt bliver 2. og 3. behandlet til FM 2024. Planlagte udviklingsopgaver i LSEK er dog i en vis grad forsinket, som følge af personaleomskiftning, sammen med prioritering af opgaver i forbindelse med udskiftning af medlemmer i Naalakkersuisut.

Anlægsafdelingen

Den Centrale Bygningsmyndighed (DCB): forvaltning og ajourføring af bestemmelser om opførelse, konstruktion og indretning af bygningsværker og andre anlæg, samt retningslinjer for Selvstyrets administration af bygge- og anlægsopgaver.

Målopfyldelse: Målsætninger er opnået og indfriet. Med vedtagelsen af ændringerne af byggeloven ved FM 2023 er det nødvendige grundlag for færdiggørelsen af et nyt bygningsreglement, der har været nogle år undervejs, kommet på plads. Med lovændringerne er desuden tilvejebragt det nødvendige grundlag for etablering af et Bygnings- og Boligregister (BBR). Fortsat høj byggeaktivitet i hele landet har bevirket, at DCB fortsat i 2023 har måttet afsætte ressourcer udover det normale med henblik på at yde generel vejledende bistand til de kommunale bygningsmyndigheder om regelfortolkning mv. På trods heraf, har der ikke været større forsinkelser i forhold til programmet for 2023. På samme tid skal det dog bemærkes, at etableringen af et netværk for de kommunale byggesagsbehandlere nu efter en årrække har bevirket, at kvaliteten af byggesagsbehandlingen i kommunerne er højnet mærkbart, blandt andet i kraft af løsningsorienteret fokus på problemområder, indførelsen af standardiserede procedurer mv. DCB tog i 2018 initiativ til oprettelsen af et netværk for de kommunale byggesagsbehandlere med det formål at styrke byggesagsbehandlingen, og via netværket gennemføres blandt andet online seminarer og kurser for byggesagsbehandlere.

Selvstyrets centrale bygherrefunktion: Varetagelse af nybyggeri indenfor bolig-, uddannelse-, kultur-, sundhed- og socialområderne. Gennemførelse af en byggesag varetages fra idé til ibrugtagning og drift i samarbejde med det ressortansvarlige departement, herunder byggesagers økonomi, kvalitet, udformning og arkitektur, totaløkonomi, byggested, risici, tidsfrister, entrepriseform og organisering. Herudover varetages en række overordnede målsætninger med hensyn til innovation og udvikling samt billiggørelse og effektivisering af byggeriet.

Målopfyldelse: Bygherrefunktionen har gennemført de planlagte udbud i 2023, hvor der ved de fleste projekter er indgået kontrakter, og hvor de fleste projekter er opstartet. Der er dog enkelte udbudte projekter, hvor der fortsat pågår forhandlinger, som forventes afsluttet primo januar 2024. I et enkelt udbud har de efterfølgende længevarende kontraktforhandlinger ikke resulteret i et tilfredsstillende resultat med annullering til følge, med henblik på et genudbud på et senere tidspunkt.

Forhandlingerne har været præget af tidligere års prisstigninger og fortsat stor usikkerhed på bygge- og anlægsmarkedet, hvilket skyldes svigende priser på energi, krigen i Ukraine og efterdønningerne af Corona-pandemien. Dette har betydet, at bygherrefunktionen har måttet afklare og tilpasse elementer i bygherrens budgetsikkerhed til hvert projekt, som hidtil har bestået af fastlåsning af variabler i hvert projekt. Tilpasningerne består primært af, at der afsættes større beløb til uforudsete udgifter, som også fordeles på forskellige puljer i kontakter med entreprenørerne.

Bolig og Ejendom (B&E): Varetagelse af overordnet strategiarbejde og administration af hele boligområdet, Selvstyrets ejerrolle for ejendomme og materielle aktiver (køb og salg), samt administration af udlån til boligfinansiering.

Målopfyldelse: B&E målsætninger er stort set opnået og indfriet. Tværpolitiske forhandlinger og tilhørende udarbejdelse af materiale til afklaring om kommende boligreforms indhold foreligger ved årets udgang, sammen med tiltag til udbedring af boligmassen samt finansiering heraf. Hen over året har afstemning og koordinering med INI A/S været prioriteret, herunder særligt økonomi i boligafdelingerne, og i tilknytning heraf løbende afklaring omkring boligområdets drift. Som led i kommende boligreform er ændring af Inatsisartutlov om boligfinansieringloven (lån og tilskud til radonsikring), forelagt og vedtaget af Inatsisartut under FM2023. Herudover er der til EM2023 1. behandlet forslag om ændring af Inatsisartutlov om medbyggerhuse. B&E har desuden som led i udvikling og organisering af området systematiseret og forbedret modtagelse og besvarelse af borgerhenvendelser.

Forsikring og BBR: Overordnet strategiarbejde og politikker for Selvstyrets forsikringer, rådgivning, forhandling af forsikrings- og mægleraftaler, kontakt til forsikringsrådgiver og forsikringsselskab, samt administration. Hertil kommer udvikling af landsdækkende Bygnings- og Boligregister (BBR), som led i Selvstyrets grunddataprogram.

Målopfyldelse: Målsætninger er opnået og indfriet. Der er gennemført internationalt udbud af Selvstyrets forsikringer i henhold til Naalakkersuisut vedtagne strategi. Udbuddet er gennemført efter store forberedelser, herunder diverse analyser, indsamling og systematisering af data, komplet værdisætning af Selvstyrets samtlige aktiver, politikker og besigtigelser af aktiver sammen med Risk Management program. Områdets hjemmeside har i tilknytning hertil undergået en opdatering, sammen med udarbejdelse af nye informationer til Selvstyrets enheder om forsikringer. I forbindelse med udviklingen af BBR, er der gennemført udbud af platform, udbud for ny projektleder, opstart af pilotprojekt for indsamling af data, samt udarbejdelse af ramme for BBR's arkitektur.

Økonomi og HR (ØKO/HR): ØKO/HR er en stabsfunktion for departementet og har ansvaret for departementets budget og regnskab samt varetager koordinering af finanslovsarbejdet i departementet. Afdelingen varetager yderligere personaleområdet. ØKO/HR varetager desuden administration af A&R fonden, i henhold til aftale herom med Departementet for Finanser og Skatter, som er den ressortansvarlige myndighed.

Målopfyldelse: Målsætninger er opnået og indfriet, på trods af vakant stilling i funktionen igennem længere periode. Der er gennemført udskiftning i funktionens ledelse i 2023, hvor der i tilknytning hertil er gennemført en organisationsændring, således stabsfunktionen er udvidet med et par stillinger. Ændringen er gennemført for at opnå en bedre og øget understøttelse af departementets øvrige områder, og de økonomiske dimensioner tilknyttet hertil. Ændringen har medført behov for ændring af processer og øget koordineringsfunktion med departementets øvrige områder, hvilket er implementeret og fortsat udvikles efter behov.

Infrastrukturafdelingen

Infrastrukturafdelingen har ansvar for myndigheds- og udviklingsopgaver inden for trafikområdet, sø- og luftfartsområdet, havne og lufthavne, post- og teleområdet, veje samt den centrale havnemyndighed.

Målopfyldelse: Områdets målsætninger er delvist opnået og indfriet. Opgaveløsningen har dog været påvirket gennem året som følge af en stor personaleomsættning og vakante stillinger i længere perioder.

Aeronautisk kontor: Lov om Mittarfeqarfiit A/S, hvis proces prægede 2022 blev implementeret, herunder den praktiske fusion af Mittarfeqarfiit A/S med KAIR A/S. Hertil kommer opfølgning på indgåede servicekontrakter for passagerbefordring for perioden 2021 til 2030, hvor der er opnået tillægsbevilling til backuphelikopterkapacitet i Sydgrønland.

Arbejdet med Kangerlussuaqs fremtid fortsatte i arbejdsgrupperne med Qeqqata Kommunia, Arctic Business Circle, Departementet for Finanser og Skatter mfl. og rapporten blev i 2023 oversendt til Inatsisartut samt offentliggjort på Naalakkersuisuts hjemmeside.

Samarbejdet med Forsvarsministeriet, og arbejdet med principaftalen om anvendelsen af Kangerlussuaq lufthavn i fremtiden blev genoptaget i 2023. Det fortsatte arbejde og de politiske visioner om forsvarets fortsatte tilstedeværelse i Kangerlussuaq blev bekræftet med rammeaftale af 24. april 2023, og der pågår fornyet analysearbejde i regi af såvel Forsvarsministeriet som i Departementet samt hos KAIR A/S.

Arbejdet med politiske ønsker til færdselsloven for Grønland har været præget af konstruktivt samarbejde med Grønlands Politi, Færdselsstyrelsen og Trafikministeriet i hvilken forbindelse Naalakkersuisoq var vært på Trafikminister Thomas Danielsens orienteringsbesøg i Sisimiut i april 2023.

Maritimt kontor: 2023 har været et skelsættende år for Royal Arctic Line, hvilket løbende har været en stor del af det maritime kontors opgaveportefølje. Fragtraterne er blevet hævet for første gang siden 2015, og derudover pågår der sideløbende et arbejde vedrørende undersøgelse af fordele og ulemper ved Royal Arctic Lines fragtmonopol.

Gennem 2022 og 2023 har kontoret arbejdet på en havnestrategi, der er resulteret i en politisk beslutning om at området skal gennemgå en større proces. Procesplan for dette arbejde er godkendt i Naalakkersuisut. Der er siden afskaffet en ældre bekendtgørelse om lokal havnemyndighed og flere bekendtgørelser og lovforslag er under udarbejdelse for forventet behandling i løbet af 2024.

Renovering og vedligehold af havne har fulgt sektorplanen, og forbedring af havnefaciliteter i Kullorsuaq er udbudt. Administration af havnen i Kangerlussuaq er medio 2023 overdraget til Sikuki Harbour A/S, der på vegne af Naalakkersuisut driver havnen. I den forbindelse er der introduceret brugerbetaling som indledningsvist dækker administration, drift og vedligehold.

Telestyrelsen og Radioforvaltningen

Telestyrelsen og Radioforvaltningen fører tilsyn med koncessioner, forsyningspligten og andre tjenesteudbydere. Styrelsen varetager ligeledes relationerne mellem Danmark og Grønland i telefaglige spørgsmål, samt relationerne til internationale organisationer. Tillige varetager styrelsen overvågning af udviklingen på telekommunikationsområdet. Herudover varetager styrelsen forvaltningen af radiokommunikationsområdet.

Målopfyldelse: Telestyrelsen og Radioforvaltningens overordnede målsætninger er indfriet. Styrelsen har i 2023 øget fokus på beredskab indenfor telekommunikationsområdet, dette arbejde opprioriteres i 2024 og fremover, men er i høj grad påvirket af mulighederne for at rekruttere medarbejdere med kompetencer inden for det specialiserede område. Udviklingen af en interaktiv frekvensplan pågår fortsat. Frekvensplanen skal effektivisere frekvensadministrationen og øge overskueligheden over reglerne for de enkelte frekvensbånd.

Renoveringsstyrelsen

Renoveringsstyrelsen varetager renoverings-, vedligeholdelses- og nedrivningsopgaver indenfor følgende områder; bolig, uddannelse, kollegier, kirker, sociale institutioner samt havne. Gennemførelse af en byggesag varetages fra idé til ibrugtagning og drift i samarbejde med ressortansvarligt departement, herunder byggesagers økonomi, kvalitet, udformning og arkitektur, totaløkonomi, byggested, risici, tidsfrister, entreprisform og organisering.

Målopfylde: Styrelsen blev oprettet efterår 2021, og det har været en stor opgave at overtage medarbejdere og opgaveporteføljer, og dernæst opbygge styrelsens egne administrative systemer og arbejds-gange inden for projektledelse, bogholderi og F2 (journalinstrukser, journalplaner mm.). Dertil har der været behov for større oprydning i flere af de opgaveporteføljer styrelsen har overtaget, hvorfor normal drift først er realiseret i 2023. Dertil har der været vakance i stillinger. Styrelsens målsætninger er derfor kun delvist indfriet og opnået i 2023 og det har haft negative konsekvenser for medarbejderes trivsel og arbejdsmiljø, og heraf afledte lav motivation samt sygdomsmeldinger i perioder. Der er arbejdet meget med forbedring af trivsel og arbejdsmiljø i efteråret 2023, som har haft positive resultater. I efteråret 2023 er der således skabt et overblik, en klarere prioritering og en mere effektiv arbejdsgang i styrelsen, sammen med øget medarbejdertilfredshed og engagement i deres daglige arbejde. Alt i alt er styrelsen lidt bagud med næsten alle opgaver, såvel igangværende samt igangsættelse af nye opgaver, men der er fremdrift i løsning af sagerne.

Økonomisk målopfylde

Departementet har på baggrund af kontinuerlig budgetopfølgning, leveret et tilfredsstillende resultat på departementets samtlige hovedkonti. Der er alene tale om underforbrug på enkelte hovedkonti, som skyldes vakante stillinger i perioder hen over året.

DEPARTEMENTET FOR LANDBRUG, SELVFORSYNING, ENERGI OG MILJØ

Formål

Departementet for Landbrug, Selvforsyning, Energi og Miljø forestår departementale opgaver inden for områderne: Landbrug, selvforsyning, energi, miljø, natur, national klimatilpasning og -strategi, brandmyndighed, beredskab og sprængstofområdet. Departementet varetager den overordnede planlægning, udvikling og gennemførelse af en række konkrete initiativer indenfor disse områder på grundlag af Naalakkersuisut og Inatsisartuts politiske målsætninger og konkrete beslutninger, samt sagsbehandling i henhold til relevant lovgivning.

Departementet består af følgende afdelinger:

- Afdeling for Service, Økonomi og Personale
- Afdeling for Landbrug, Energi og Klima
- Afdeling for Natur og Selvforsyning
- Afdeling for Miljø og Beredskab

Desuden er Departementet departemental myndighed for Miljøstyrelsen for Råstofområdet, Asiaq, Grønlands Naturinstitut, EL-myndigheden og Nukissiorfiit.

Afdeling for Miljø- og Beredskab

Departementet varetager den overordnede administration, planlægning og styring af miljø- og beredskabsområdet. På miljøområdet er det Naalakkersuisuts mål at sikre en tidssvarende beskyttelse af miljøet mod forurening. Det er et mål, at samfundsudviklingen og den tiltagende industrialisering ledsages af en effektiv miljøbeskyttelse, at ressourceanvendelsen i Grønlands produktion og forbrug sker på den miljømæssigt bedst mulige måde, samt at forureningen af miljøet som følge af menneskelig aktivitet nedbringes til et minimum. Miljøbeskyttelse i og omkring byer og bygder sker i vidt omfang i samarbejde med kommunerne.

Opgaver inden for miljøområdet er f.eks. affaldsplanlægning, håndtering af spildevand, miljøgodkendelse af forurenende virksomheder, VVM, tilsyn og godkendelse af forsyningsanlæg til drikkevand, dispensation til aktiviteter inden for spærrezoner til drikkevandsressourcer, emballage, administration af Miljøfonden, implementering af indsatsplaner vedr. plastik og fiske- og fangstredskaber, jordforurening samt havmiljø – herunder også miljøberedskab og internationalt samarbejde.

Beredskabsområdet er i Grønland opdelt i sektoransvar. Det betyder, at den myndighed, der har ansvaret for den daglige drift under normale forhold, også har ansvaret for, at sektoren kan fungere under ulykker og katastrofer. På beredskabsområdet er det derfor Naalakkersuisuts mål at sikre den bedst mulige håndtering af beredskabsrelaterede opgaver. Idet der mangler et landsdækkende eller nationalt udsyn, hvad angår en samlet trussels-, risiko- og sårbarhedsvurdering, vil der i den kommende tid lægges særligt fokus herpå. De enkelte sektorer og aktører, skal udarbejde deres beredskabsplaner både ud fra lokale vurderinger men især fra en national vurdering. Denne vurdering er altafgørende for at landets sikkerheds kan bibeholdes, hvor planlægning og forberedelse ses som fundamentet herfor.

Opgaver inden for beredskabsområdet omfatter lovgivning, udarbejdelse af forskrifter, tilsyn, uddannelse og formidling af oplysning inden for brand- og eksplosivstofområdet, deltagelse i Fagudvalget for Branduddannelsen, tilsyn med uddannelsesniveaue i de kommunale redningsberedskaber, samt varetagelse af sekretariatsfunktionen for Beredskabskommissionen – herunder øvelser og udvikling i samarbejde med Beredskabskommissionen. Som led i understøttelsen af Beredskabskommissionen og landets beredskab generelt, ses der behov for et fornyet fokus på tværkoordinerende indsatser, der går på tværs af sektorer og ressortområder, hvilket ses som en kerneopgave inden for beredskabsområdet og dermed beredskabsafdelingens opgaveportefølje.

Miljøstyrelsen for Råstofområdet

Råstofloven fastsætter høje krav til miljøbeskyttelse i forbindelse med råstofprojekter, herunder krav om udarbejdelse af Vurdering af Virkninger på Miljøet (VVM) i relation til udnyttelsesprojekter. Miljøstyrelsen udgør, sammen med Råstofstyrelsen, Råstofmyndigheden i Grønland.

Det er miljøstyrelsens opgave at sikre, at der tages behørigt hensyn til miljøet når der udføres råstofaktiviteter herunder mineprojekter i efterforskningsfasen, VVM-fasen, anlægs-, udnyttelses-, og nedlukningsfasen. Miljøstyrelsens ansvarsområde dækker også miljøforhold ved småskalaaktiviteter, udvinding af sten og grus, videnskabelige undersøgelser på råstofområdet samt det internationale samarbejde.

Afdeling for Natur og Selvforsyning

Departementet varetager myndigheds- og udviklingsopgaver inden for natur og selvforsyning.

Departementet varetager naturbeskyttelse i Grønland samt en række forpligtigelser i henhold til internationale konventioner, aftaler og samarbejdsfora om naturforvaltning og naturbeskyttelse. På naturområdet administrerer afdelingen bl.a. Naturbeskyttelsesloven, og der arbejdes i henhold til Naalakkersuisuts Biodiversitetsstrategi 2030. Herunder hører blandt andet:

- Fredning og forvaltning af beskyttede naturområder (såsom Ramsar-områder, verdensarvsområdet Ilulissat Isfjord, Nationalparken i Nord- og Østgrønland, arbejde med ny nationalparker m.fl.)
- Godkendelser af ekspeditions- og feltvirksomhed i øde egne i henhold til Rejsebekendtgørelsen.
- Sagsbehandling vedr. Washingtonkonventionen om truede dyre- og plantearter (CITES).
- Varetagelse af Grønlands forpligtigelser i forhold til implementeringen af Konventionen om Biologisk Mangfoldighed (CBD) samt arbejdet i FN-regi vedr. beskyttelse og bæredygtig udnyttelse af biodiversitet uden for national jurisdiktion (BBNJ – Biodiversity Beyond Areas of National Jurisdiction).
- Varetagelse af arbejdet i Arktisk Råds Biodiversitetsarbejdsgruppe (CAFF) som delegationsleder på vegne af Kongeriget i Arktisk Råd, herunder lederskab for arbejdsgruppen 2023-2025.
- Samarbejde med Canada om fælles mål for forvaltningen af Pikialasorsuaq.
- Afdelingen repræsenterer aktivt Grønland i Kongerigets deltagelse i arbejdet under konventionen om beskyttelse af det marine miljø i Nordøstatlanten (OSPAR).
- Afdelingen deltager i arbejdsgruppen for nordisk biologisk mangfoldighed (NBM) samt Nordisk Embedsmandskomité for Miljø og Klimaspørgsmål (EK-MK), som ligger under Nordisk Ministerråd.

På selvforsyningsområdet varetager departementet forvaltning af indhandlingstilskud, forvaltning af nogle af servicekontrakterne for KNI-koncernen og udvikling af selvforsyningspolitik.

Afdeling for Landbrug, Energi og Klima

Departementet varetager myndigheds- og udviklingsopgaver indenfor landbrug, energi og klima.

På landbrugsområdet gennemfører departementet forvaltning og udvikling af landbrugsområdet og akvakulturområdet samt udbetaling af erhvervsstøtte til landbruget.

På klimaområdet varetager departementet både den nationale klimatilpasningsindsats og de internationale forhandlinger på klimaområdet. Dette omfatter i hovedtræk udarbejdelse af en national klimastrategi og tiltrædelse til Parisaftalen og afrapportering på drivhusgasudledning og indsatser for reduktioner til FN's klimasekretariat samt deltagelse i internationale klimafora, som eksempelvis de årlige partsmøder til Klimakonventionen (COPs). Departementet varetager ligeledes formidling om klimaforandringer i Grønland, herunder administration af klimapuljen. I 2020 og 2021 har klimapuljen ikke været udmøntet på grund af besparelser relateret til Covid-19, men fra 2023 var det igen muligt for borgere, virksomheder, foreninger og andre at søge midler til projekter der gavner klimaet.

På energiområdet varetager departementet forvaltning og udvikling af den offentlige forsyning af el/energi, vand og varme, herunder tiltag til at forbedre drikkevandskvaliteten. Et fokusområde er den grønne omstilling og at øge andelen af vedvarende energi i Grønland i den offentlige sektor. Inatsisartut vedtog på EM2021 en anlægslov for udvidelse af vandkraftforsyningen til Nuuk fra Utoqqarmiut Kangerluarsunnguut samt etablering af vandkraft til forsyning af Aasiaat og Qasigiannguut. Departementet er også ansvarligt for at udvikle området for grønne investeringer i Grønland, herunder særligt tiltrækning af investorer til udnyttelse af Grønlands store vandkraftpotentialer. Inatsisartut besluttede på EM2021, at vandkraftpotentialerne ved Tasersiaq og nærliggende potentialer skal konkurrenceudsættes, jf. EM2021/85.

Antal ansatte ultimo 2023

Område	Antal ansatte (inkl. ledere)	Normeret (inkl. Ledere)
Miljø og Beredskab	9	14
Natur og Selvforsyning	7	11
Landbrug, Energi og Klima	10 (en langtidssygemeldt)	9
Miljøstyrelsen for Råstofområdet	7 (en barselsvikar)	5
SØP	5 (og en elev)	5

I følgende afdelinger har der i perioder været underbemanding: Afd. for Miljø- og Beredskab og Afd. for Natur og Selvforsyning. Generelt har der været stort pres på medarbejderne, da der er mange arbejdsopgaver.

Målopfyldelsen

Afdeling for Miljø og Beredskab

Afdeling for Miljø og Beredskab varetager løbende sagsbehandling af projekter og diverse ansøgninger fra virksomheder og kommuner. I det miljø- og beredskabsafdelingen løbende besvarer disse henvendelser og udsteder tilladelser til forskellige aktiviteter og anlæg samt fører tilsyn hermed vurderes det, at der er en meget høj grad af målopfyldelse.

Som led i Naalakkersuisuts miljøpolitik har det nye landsdækkende returpantsystem taget store dele af afdelingens opmærksomhed. Efteråret 2023 har været præget af meget sagsbehandling, forhandling generelt og kommunikation med erhvervslivet og andre samfundsrelevante aktører. Det grønlandske returpantsystem kom i drift pr. 1/1 2024, hvorfor det må siges at afdelingen har nået en stor milepæl inden for nærværende ressortområde. Returpantsystemet vil løbende blive optimeret, både i relation til myndighedsforvaltningen og erhvervslivets deltagelse og anvendelse af de rammer der er udstykket i regi heraf.

Blandt andet er VVM-redegørelsen for udvidelsen af Utoqqarmiut kangerluarsunnguut blevet godkendt.

Der arbejdes i henhold til Naalakkersuisuts affaldshandlingsplan (sektorplan) med at realisere etableringen af en national affaldsløsning med to centrale forbrændingsanlæg i henholdsvis Nuuk og Sisimiut. Forbrændingsanlægget i Nuuk forventes at stå klar primo 2024. I samme ombæring er der skabt særlig fokus på støtten til de kommunale forvaltninger, og deres håndtering af affaldsområdet. Sidste halvdel af 2023 samt første del af 2024, har således omhandlet politisk og myndighedsmæssigt støtte til kommunerne, hvor finansiering af affaldsproblematikker er blevet sikret gennem Miljøfondens midler. Der er i 2023 igangsat en finansieringsrunde, hvor der er øremærket midler for både 2024 og 2025.

For beredskabsområdet er aktivitetsmålene i væsentlig udstrækning opnået, hvor der er pågået almindelige sagsbehandling, ligeledes har flere større hændelser præget afdelingens aktivitet. Det gælder blandt andet grundstødningen af krydstogtskibet Ocean Explorer, der har fået globalt mediedække. Denne hændelse blev håndteret i et tværfagligt samarbejde mellem Beredskabsafdelingen, Arktisk Kommando, Politiet og Naturinstituttet. Ligeledes har Beredskabskommissionen sammen med Departementet for Råstoffer været på borgermøderejse til Uummanaq og de tilhørende bygder.

Miljøstyrelsen for Råstofområdet

Miljøstyrelsens opgaver er især koncentreret omkring:

- Vurdering af miljøforhold i forbindelse med udstedelse af tilladelser.
- Sagsbehandling i relation til miljømæssig vurdering af feltaktiviteter.
- Koordinering af udarbejdelsen af VVM-redegørelser.
- Opdatering af gældende lovregime og guidelines.

I 2023 har Miljøstyrelsen bidraget til en revision af Råstofloven som blev vedtaget på forårssamlingen 2023. Derudover har Miljøstyrelsen bidraget til udarbejdelse af en ny lov om lokale mineralaktiviteter der forventes præsenteret på forårssamlingen 2024. Miljøstyrelsen har også udarbejdet et udkast til ny strategiplan for miljøregulering af råstofområdet der forventes implementeret i 2024.

Miljøstyrelsen har også i 2023 opfyldt de fastsatte målsætninger, herunder:

- Grundig og kompetent sagsbehandling af projekter og ansøgninger fra råstofsekskaberne, hvor fastsatte tidsfrister er blevet overholdt.
- I samarbejde med GN og DCE, fortsættelse af videnskabeligt baserede udviklingsprojekter især omkring gennemførelse af de regionale baggrundsundersøgelser, opdatering af Naturemap samt klassifikation af sandsugningslokaliteter i Grønland.

Miljøtilsyn af de tre aktive miner i Grønland:

- Rubinminen ved Qeqertarsuatsiaat (Greenland Ruby A/S),
- Anorthositminen ved Kangerlussuaq (Lumina Sustainable Materials A/S)
- Guldminen ved Nalunaq (Amaroq Minerals)

Fremdrift på råstofprojekter i 2023:

- *Guldmineprojektet ved Nanortalik (Amaroq Minerals - tidligere AEX GOLD)*. VVM-redegørelsen er godkendt til at komme i offentlig høring. Den offentlige høring forventes afsluttet den 1. marts 2024 og de offentlige høringsmøder er fastsat til 29. januar - 2. februar.
- *Ilmenitprojektet ved Moriusaq (Dundas Titanium A/S)*. Selskabet fik godkendt udnyttelses- og nedlukningsplaner i juni 2021. Igangsættelse af minedriften er betinget af at der indgås en aftale om nye baselinestudier og overvågningsprogram for hvalrosbestanden. Selskabet har i 2023 meddelt at nye vurderinger indikerer at ressourceforekomsten er væsentlig mindre end forventet. På denne baggrund har selskabet midlertidigt indstillet aktiviteterne i området og undersøger muligheder for nye partnerskaber/ investorer.
- *Molybdænprojektet ved Malmbjerget på Jameson Land (Greenland Resources Inc.)*. Første udkast til VVM og VSB er under vurdering.
- *Anorthositprojektet ved Qeqertarsuatsiaat, Majoqqap Qaava (Greenland Anorthosite Mining)* Projektbeskrivelse og kommissorium for VVM og VSB politisk godkendt juni 2022. VVM påbegyndt.
- *Sjældne jordartsmetaller ved Killavaat Alannguat ved Narsaq (Tanbreez Mining Greenland A/S)* Selskabet har en tilladelse til en årlig udvinding 500.000 tons af mineralerne eudialyt og affvedsonit som de første 10 år kan forarbejdes udenfor Grønland. Selskabet har fået forlænget fristen for godkendelse af udnyttelses- og nedlukningsplaner med yderligere et år, indtil udgangen af 2024.
- *Diamantprojektet i havområde ud for Vestgrønland (De Beers)*. Vurdering af forebyggende tiltag (VFT) har været i offentlig høring (2021), og det er besluttet at friholde de vigtige fiskeriområder Store og Lille Hellefiskebanke for aktiviteter. Der har været udført seismiske undersøgelser i 2021.

Afdeling for Natur og Selvforsyning

Afdeling for Natur og Selvforsyning har overordnet opnået en væsentlig grad af målopfyldelse i 2023.

Natur

Afdelingen varetager løbende sagsbehandling af projekter, diverse ansøgninger om ekspeditionstilladelser, CITES-tilladelser, dispensationer og høringer i henhold til Naturbeskyttelsesloven, mv. Derudover kan nævnes konkrete eksempler på opfyldelse af udviklingsopgaver og forhandlinger under partskonferencer:

- Ny juridisk bindende FN-aftale om beskyttelse og bæredygtig udnyttelse af marin biodiversitet uden for national jurisdiktion (BBNJ), indgået i marts 2023.
- Overtagelse af lederskabet for Arktisk Råds Biodiversitetsarbejdsgruppe (CAFF) 2023-2025 som delegationsleder på vegne af Kongeriget i Arktisk Råd.
- Underskrivelse af hensigtserklæring med Canada om fælles mål for forvaltning af Píkialasorsuaq.
- Redegørelse omdelt til Inatsisartut om muligheder for at øge fordele og mindske ulemper ved UNESCO-området omfang, Ilulissat Fjorden.
- Igangsættelse af undersøgelse af de faktorer, der påvirker, at lam forsvinder eller dør. Undersøgelsen baseres på lokal viden og vil indeholde en opgørelse af udviklingen i antallet af havørne i Sydgrønland samt mulige adfærdsændringer hos havørnene i Sydgrønland.

Selvforsyning

Udarbejdelse af en overordnet selvforsyningsstrategi er påbegyndt. I forbindelse med de regnskabsmæssige uoverensstemmelser, der er blevet kortlagt i KNI A/S og dets enheder, har selvforsyningsafdelingen været involveret i udredningsarbejdet omkring de forskellige KNI-enheder. For disse KNI-enheder gælder,

at de har servicekontrakter med Selvstyret, som selvforsyningsafdelingen har administreret. Selvforsyningsafdelingen har desuden forvaltet tilskud til forskellige produktionsanlæg i bygder og yderdistrikter. I alt har Selvstyret givet tilsagn til tre projekter på tre produktionsanlæg, der indhandler og forarbejder blandt andet tørret fisk, kartofler, tang og marmelade. Der er sammen med afdeling for landbrug gennemført en kartoffelworkshop, som resulterede i at stort set alle grønlandske kartofler blev, modsat tidligere år, solgt alle sammen.

Afdeling for Landbrug, Energi og Klima

På landbrugs- energi- og klimaområdet er målsætningerne for 2023 i bred udstrækning nået.

Landbrug

- Fortsat understøttelse af implementering af landbrugsstrategien.
- En ny erhvervsfremmelov er udarbejdet og har været i offentlig høring med henblik på fremsættelse på FM2024.
- Konsulenttjenesten for Landbrug er blevet styrket, idet tjenesten pr. 1. juli 2023 er lagt ind under Innovation South Greenland (ISG). Hermed vil konsulenttjenesten fremover stå stærkere og fokus på landbrugserhvervet øges. Naalakkersuisut har indgået en servicekontrakt med Innovation South Greenland om drift af Konsulenttjenesten for Landbrug frem til udgangen af 2026.
- Gennemført en kartoffelworkshop med alle relevante instanser.

Klima

- Beslutningsforslag om tiltrædelse til Parisaftalen er fremsat til Inatsisartut og vedtaget enstemmigt på efterårssamlingen, jf. EM2023/60.
- Deltaget i COP28 i Dubai.
- Ny og målrettet kommunikation om klimaforandringer til borgere.

Store anlægsinvesteringer på vandkraft

- Naalakkersuisut har overdraget ansvaret for anlægsprojekterne ved Utoqqarmiut Kangerluarsunnguut og Aasiaat/Qasigianguit til NunaGreen Construction A/S og selskabet har i samarbejde med Nukisiorfiit og Namminersorlutik Oqartussat arbejdet målrettet på udmøntning af vandkraftprojekterne, Inatsisartutlov af 1. december 2021 om rammebetingelser for anlæg, finansiering og drift af vandkraftværker med tilhørende faciliteter til forsyning af Nuuk samt Qasigianguit og Aasiaat. Der er blandt andet gennemført dialog med potentielle långivere, som også har været på site visit i Grønland i juni 2023. VVM for udvidelse af vandkraftværket i Utoqqarmiut Kangerluarsunnguut er godkendt.

Konkurrenceudsættelse af Grønlands største vandkraftpotentialer ved Tasersiaq og nærtliggende områder, jf. Inatsisartutbeslutning på EM2021/85

- Der er afsat i alt 15,6 mio. kr. fra 2024 - 2027 under Grøn Vækst-aftalen med EU samt ca. 1,5 mio. kr. under EU's Capacity Facility til at forberede konkurrenceudsættelsen, jf. Finanslovsaftalen for 2024.
- Afholdt borgermøder i Atammik, Napasoq, Kangaamiut og Maniitsoq samt møder med Qeqqata Kommunia samt fremførelse af projektet under PKG hvor Naalakkersuisoq Kalistat Lund informerede om status for projektet.
- Gennemført eksterne beregninger af kostoverslag for anlægsprojektet.
- Sikret opnormering og ansat en projektansvarlig for at styrke fremdrift og resultater for konkurrenceudsættelsen.
- Igangsat proces om affredning af de forventede berørte områder. Affredning har været i offentlig høring i 2023.
- Løbende gennemført markedsdialog med potentielle investorer.
- Frigivet hydrologiske målinger i lange tidsserier og høj opløsning til potentielle investorer.
- Præsentation under Arctic Circle 2023 i Reykjavik om projektet.

DEPARTEMENTET FOR BØRN OG UNGE

Formål

Departementet for Børn og Unge varetager de dele af socialområdet, der vedrører børn-, unge-, og handicapområdet samt førskoleområdet. Socialstyrelsen er en underliggende enhed til Departementet for Børn og Unge. Socialstyrelsen varetager driftsopgaver samt borgerrelaterede aktiviteter på socialområdet.

Frem til ressortændringen i forbindelse med Efterårssamlingen 2023, varetog Departementet for Børn og Unge også familieområdet. Ressortændringen har derfor betydet, at familieområdet nu varetages af Departementet for Sociale Anliggender, Familier, Arbejdsmarked og Indenrigsanliggender.

Der er ikke opstillet kvantitative målsætninger for Departementet for Børn og Unge og Socialstyrelsens indsatser.

Hovedopgaver

Departementet for Børn og Unge

- Socialreformer inden for børne- og ungeområdet og handicapområdet. Frem til ressortændringen var socialreformer inden for familieområdet også omfattet af Departementets hovedopgaver.
- Koordinationen af Grønlandsk-dansk tværgående arbejde for en styrket indsats for udsatte børn og unge i Grønland 2020-2023.
- Socialjuridiske lovforslag og -ændringer samt vejledning af juridiske problemstillinger – herunder magtanvendelsesloven, børnestøtteloven og handicapstøtteloven.
- Opgaver forbundet med Børnerettighedsinstitutionen, Handicaptalsmandsinstitutionen samt Grønlands Råd for Menneskerettigheder.
- Lovpligtigt tilsyn med det kommunale socialområde og døgninstitutionerne for børn og unge og for personer med handicap.
- Udvikling af strategier og handlingsplaner på ressortområdet.

Socialstyrelsen

- Udbygning af sociale institutioner i samarbejde med kommunerne.
- Forebyggelse og behandling af sociale vanskeligheder.
- Driften af de landsdækkende børn- og ungeinstitutioner samt handicap-botilbud.
- Vejledning samt kursusvirksomhed for kommuner, institutioner m.fl.
- Implementering af initiativer vedrørende Grønlandsk-dansk tværgående arbejde for en styrket indsats for udsatte børn og unge i Grønland 2020-2023.
- Forebyggende indsatser med fokus på børn, unge og familier – såsom Klinik Killiliisa, Tusaannga, Alliaq, Meeqqat 0-18 og folkesundhedsprogrammet Inuuneritta III.

Antal ansatte

Af hovedkonto 30.01.01 var Departementet for Børn og Unge i 2023 normeret til 13 ansatte. 14 stillinger var besat, hvoraf 1 stilling var en projektansættelse.

I 2023 havde Socialstyrelsen 93 stillinger besat. Af de i alt 93 ansatte var 21,5 projektansatte.

Vurdering af målopfyldelsen

Departementet for Børn og Unge

I januar 2023 afholdte Departementet for Børn og Unge (det daværende Departement for Børn, Unge og Familier) seminaret "Fremtidens familier – trygge, aktive og kærlige".

Departementet for Børn og Unge har i 2023 udgivet *Handlingsplan mod vold i nære relationer 2023-2027*, *Den værdifulde barndom 2023-2030 – Strategi for området for børns udvikling – børn i alderen 0-6 år og Qamani – Strategi for forebyggelse af selvmord 2023-2028*.

Udgivelsen af *Handlingsplan for efterlevelse af FN's Handicapkonvention 2024-2034* er blevet udskudt fra Efterårssamlingen 2023 til Forårssamlingen 2024.

I 2023 er indsatser for juridisk faderløse overgået til et andet ressortområde og projektet er afsluttet i 2023.

2023 var også det afsluttende år i det *Grønlandsk-danske tværgående arbejde for udsatte børn og unge i Grønland 2020 - 2023*. De fleste af initiativerne i samarbejdet kommer til at fortsætte i varierende grad gennem driftsmidler.

Herudover har Departementet for Børn og Unge i 2023 arbejdet med lovforslag til ændring af de Inatsisartutlove, hvori ordet *talsmand* indgår, således der kunne ske en sproglig rettelse af det grønlandske ord for talsmand. Derudover har der i 2023 også været lovforslag til ændring af Inatsisartutlov om støtte til børn og Inatsisartutlov om pædagogisk udviklende tilbud til børn i førskolealderen.

Departementet har i 2023 yderligere arbejdet på "Forslag til Selvstyrets bekendtgørelse om børne- og familiecentre, familiehus og krisecentre". Baggrunden er lovforslaget om ændring af Inatsisartutlov om støtte til børn, som blev behandlet på Inatsisartuts Efterårssamling 2023, pkt. 29.

I oktober 2023 afholdt Departementet for Børn og Unge en workshop med henblik på at vurdere gældende lovgivning om støtte til personer med handicap.

I december 2023 blev der udgivet tre rapporter af Center for Folkesundhed i Grønland og Ilisimatusarfiks Center for Arktisk Velfærd, der på foranledning af Departementet for Børn og Unge har foretaget en uvilddig undersøgelse af de generelle vilkår på døgntilbud til mennesker med handicap.

Socialstyrelsen

Sekretariatet

I 2023 er der oprettet nye og justeret på flere af Socialstyrelsens kurser. Dette er på baggrund af anbefalingerne i rapporten om behovsafdækningen, der blev gennemført i 2022.

Der er bl.a. afholdt online kurser for plejefamiliekonsulenter, lokale afholdelser af konflikthåndtering, ledelsesforløb for forstandere, familierådslagning, grundlæggende forvaltningsret og handicaplovgivning m.fl.

Der er igangsat et arbejde med et online system, som skal anvendes til kursusportalen med henblik på at gøre kursusadministration og evalueringer til en mere smidig proces. Derudover giver det mulighed for at synliggøre kurser eksternt, oprette e-learning og samtidig være en online portal for plejefamilier.

Døgn- og visitationsafdelingen

I 2023 blev afdelingen sammenlagt med en del af Handicapafdelingen samt driftsherrefunktionen for de 7 døgntilbud.

Der har fortsat været fokus på forstandernes ledelseskompetencer. Derfor har der til forstanderseminarerne været emner omkring økonomi, ledelse, forebyggelse og håndtering af stress og konflikter samt oplæg omkring magtanvendelseslovgivningen.

Hertil er de ufaglærte medarbejdere ligeledes blevet understøttet i form af modulkurser.

Derudover blev den nye bygning for døgninstitutionen for unge og voksne udviklingshæmmede Sungiusarfik Ikinngut i 2023 officielt indviet.

Afdelingen for Børns Udvikling

I 2023 har Afdelingen for Børns Udvikling, bestående af fire teams, færdiggjort en håndbog til fagfolk, der arbejder med Tidlig Indsats. Dertil har teamet arrangeret et seminar, der samlede Tidlig Indsats teams fra kysten.

MANU har færdiggjort udviklingen af samtalekortene og påbegyndt udviklingen af en app til anvendelse af fagfolk.

Førskolekonsulenterne er på vej til at fuldføre deres arbejde med Initiativ 3, der fokuserer på opkvalificering af dagtilbudspersonale i tidlig opsporing af børn i mistrivsel.

Meeqqat 0-18 har gennemført implementeringen af TOPI i Avannaata Kommunua og står nu over for opstarten af implementering af TOPI i Kommuneqarfik Sermersooq.

Borgerrettet Afdeling

Voksenrejseholdet

Voksenrejseholdet har i 2023 afsluttet 3 byer efter ét års indsats. Voksenrejseholdets indsats er foregået på den måde, at behandlerne tog til den pågældende by hver måned.

Voksenrejseholdet opstartede 2 nye byer i 2023 med samarbejdsaftale, og indsatsen er blevet intensivere- ret således, at behandlerne tager til den pågældende by hver måned. På hver rejse er der undervisning til fagpersoner. Der er blandt andet lavet pjece og en ny tilgang i forhold til kommunernes anmodning om vok- senrejseholdet

Familierådslagning

To byer, Ilulissat og Kangaatsiaq startede i 2023 med kurser i familierådslagning. Kurserne blev gennem- ført for fagpersoner fra familiecentret, Socialforvaltningen, skolen og børneinstitutionerne.

Ilulissat har gennemført fire moduler i 2023, hvor 27 fagpersoner har deltaget i kurser. I Kangaatsiaq er der gennemført tre moduler, hvor 11 fagpersoner har deltaget i kurser. Ilulissat er i gang med at implemen- tere familierådslagning med enkelte familier, og Kangaatsiaq er i gang med at forberede implementering af familierådslagning.

Alliaq

Alliaq har i 2023 visiteret 154 personer. Det er 35 mere end i 2022. 72 mænd og 82 kvinder blev visiteret til Alliaq, hvilket svarer til 47% mænd og 53% kvinder. Hovedparten af klienterne kommer fra Kommune- qarfik Sermersooq.

I oktober 2023 har Alliaq holdt oplæg omkring Alliaqs behandlingsmuligheder til tidlig indsats. Derudover er der sendt nye pjecer om Alliaq til Grønlands politi.

For at nå de unge fra 15 år er der udviklet nye plakater omkring Alliaq. Hensigten hermed er, at plakaterne i det nye år skal deles på de sociale medier.

Spiralkampagne

Med baggrund i Spiralkampagnen har der i 2022 og 2023 i alt været visiteret 89 klienter. I den forbindel- se har både fastansatte fra Voksenrejseholdet og eksterne terapeuter modtaget klienter til behandling. Indsatsen er foregået i samarbejde med Tusaannga. I alt har 42 personer kontaktet Tusaannga vedrørende spiralsagen.

Der arbejdes på en kampagne til indsatsen i samarbejde med Deluxus Studio, og det planlægges, at kam- pagnen lanceres i slutningen af januar gennem KNR og Tusaanngas sociale medier.

Børnehusprojektet

Børnehusprojektet har i 2023 arbejdet på at opbygge det tværsektorielle samarbejde mellem kommuner- ne, politiet og sundhedsvæsenet.

Børnehusprojektet har i efteråret været i to ud af tre byer, Maniitsoq og Ilulissat, og afholdt workshops. Her blev kommunen, politiet og sundhedsvæsenet samlet og den kommende arbejds- gang i Børnehuset blev drøftet. To repræsentanter fra Børnehus Sjælland holdt til inspiration oplæg om deres arbejds- gang. En lig- nende workshop er planlagt i Tasiilaq i januar 2024.

Der er derudover indgået en aftale med Malou Media om udarbejdelsen af digitalt materiale, som skal væ- re med til klargøre arbejds- gangene hos de forskellige aktører samt udbrede kendskabet til børnehusene.

Klinik Killiliisa

I 2023 fortsatte adskillige klienter de behandlingsforløb, som var påbegyndt i 2022.

I 2023 var der i alt 23 nye henvendelser. 17 af disse fik tilbudt behandling og 6 blev vurderet udenfor mål- gruppen.

I 2023 fortsatte det samarbejde, der er blevet etableret med Kriminalforsorgen og Kriminalforsorgen i Fri- hed. Samarbejdet omkring praktisk at afholde online samtaler er også fortsat med kommunerne, Studen- terrådgivningen og Allorfik.

2023 var også året, hvor udarbejdelsen af samtalekort direkte relateret til seksualkriminalitet imod børn, blev opstartet. Det færdige produkt forventes klar til brug i begyndelsen af 2024.

Derudover blev der bestilt en beskrivelse af, hvordan den juridiske udvikling indenfor sædelighedskriminalitet imod børn, fra et historisk perspektiv, har set ud. Baggrunden for denne bestilling er at opnå et bedre indtryk af den specifikke grønlandske, juridiske kontekst, hvori sædelighedskriminalitet imod børn foregår, og dertil også den historiske udvikling. Opgaven udføres af Arctic Law og forventes færdig i 2024.

Grønlandsk-danske-arbejde: Initiativ 9: Familiecentrenes indsats skal målrettes udsatte børn og unge

I forbindelse med afslutningen af det grønlandsk-danske samarbejde er den tværkommunale arbejdsgruppe overgået til at være et tværkommunalt ledernetværk, hvor familiecentre og kommuner har opnået kendskab til hinandens arbejdsmetoder og viden. I efteråret har ledernetværket afholdt inspirationsoplæg om bæredygtig ledelse indenfor det sociale område samt nye initiativer i ungeindsatsen.

Derudover har familiecentrene i samarbejde med Socialstyrelsen i efteråret 2023 udarbejdet en række filmklip, hvor deltagerne fortæller om deres udbytte af ledernetværket, de afholdte workshops samt de gennemførte aktiviteter i projektperioden.

I december (uge 50) blev den sidste workshop i projektperioden afholdt i samarbejde med Initiativ 6 (Implementering af fælles sagsbehandlingsprocedurer i alle kommuner) og Departementet for Børn og Unge. Workshopens centrale tema var drøftelse af implementering af Bekendtgørelse for Familiecentre.

Børnerejseholdet

Børnerejseholdet har i 2023 afsluttet byerne Upernavik, Sisimiut og Nanortalik.

Der er gennemført 35 behandlingsforløb med børn og unge i de ovennævnte byer, og sideløbende er der gennemført 36 forældresamtaleforløb.

Børnerejseholdet har i 2023 afholdt i alt 18 opkvalificerende kursusdage for fagpersoner fordelt i Upernavik, Sisimiut og Nanortalik med henblik på at opnå et fælles sprog og forståelse for traumer og traume-reaktioner.

Derudover har Børnerejseholdet i 2023 opstartet nye forløb i byerne Ilulissat, Maniitsoq og Paamiut. I Ilulissat er der startet 16 behandlingsforløb op med børn og unge samt rådgivende terapisaftaler med forældre/værger til barnet/den unge.

Herudover er der afholdt 3 opkvalificerende kursusdage i 2023.

I Maniitsoq er der afholdt 19 samtaler med henviste børn og unge, hvorfra der er udvalgt 16 børn og unge til opstart af behandlingsforløb. Derudover er der afholdt 1 opkvalificerende kursusdag i 2023. De opkvalificerende kursusdage omhandler omsorgstræthed, barnets seksuelle udvikling, tilknytning og tilknytningens mønstre, traumer og traumeefterreaktioner, digitale seksuelle krænkelser, selvskadende adfærd, selvmordsrisikovurdering og samtalemønstre, krisesamtale og samtaleteknik og samtaletekniske værktøjer til børn og unge.

I Paamiut er der startet et samarbejde op med Socialområdet, som er ved at indsamle henvisninger til Børnerejseholdet.

I oktober 2023 afholdt Børnerejseholdet en national traumekonference, 126 fagpersoner fra hele landet deltog. Fokus var at udbrede viden om traumer og udredningsmaterialer.

Tusaannga

I 2023 har Tusaannga modtaget ca. 5000 henvendelser fra børn, unge og familier. Dette er en stigning på i alt 30% fra 2022 til 2023.

I 2023 døgnaabnede Tusaannga og indgik desuden et samarbejde med Børns Vilkår med henblik på udvikling af en ny rådgivningsside, som bl.a. gør det muligt for børn og unge at chatte med Tusaanngas rådgivere.

Afdeling for Rådgivning til Sagsbehandlere

I 2023 skiftede afdelingen navn fra Rådgivningsenheden for Sagsbehandlere til Afdeling for Rådgivning til Sagsbehandlere. Afdelingens ansvarsområde inkluderer nu også sagsbehandling på handicapområdet og Pissassarfik – det landsdækkende handicapcenter. Afdelingen fik i 2023 238 henvendelser.

Afdelingen arbejder på alle områderne med at gøre mere brug af digitale og online løsninger med henblik på, at tilbud bliver lettere tilgængelige i hele landet. Alle områder har derfor afholdt online oplæg til kommunale myndighedssagsbehandlere og deres ledere.

Børne- og ungeområdet

Grønlandsk-danske-samarbejde: Initiativ 5: Nedbringelse af antallet af ubehandlede børne- og ungesager
I det Grønlandsk-danske tværgående arbejde er initiativ 5 i 2023 endeligt afsluttet.

I Kommune Qeqertalik er der i forbindelse med initiativ 5 afholdt sidemandsoplæring, distancesagsbehandling fra Socialstyrelsen og distancesagsbehandling fra eksterne konsulenter via Socialstyrelsen.

Grønlandsk-danske-samarbejde: Initiativ 6 Implementering af fælles sagsbehandlingsprocedurer i alle kommuner

Børne- og ungeområdet har haft fokus på at afrunde initiativ 6 i det Grønlandsk-dansk tværgående arbejde.

Afdelingen for Rådgivning til Sagsbehandlere har i 2023 afsluttet implementeringen af Børnefaglig Applikation, som er den del af kommunernes ESDH-system, som henvender sig til sagsbehandling på Børne- og ungeområdet. Den sidste kommune er kommet på og en enkelt by har fået fornyet understøttelse i forbindelse med en stor udskiftning af medarbejdere.

Aktiviteter i forbindelse med Børnefaglig Applikation i 2023:

12 x sidemandsoplæring, 4 x slutbrugeruddannelse og 1 x forandringsledelse.

Der er i 2023 også opstartet en opdatering af Børnefaglig Applikation i henhold til lovændringen af Inatsartutlov om Støtte til Børn, som blev vedtaget ved Efterårssamlingen 2023.

Vedrørende Initiativ 6 har afdelingen desuden afholdt kursus om håndtering af sager vedr. seksuelle overgreb. Kurset er afholdt 8 gange med deltagelse af myndighedssagsbehandlere på børne- og ungeområdet fra alle kommuner med undtagelse af Sisimiut.

I forbindelse med afslutning på initiativet, er der udarbejdet vejledningsmateriale til sagsbehandlere på børne- og ungeområdet.

Plejefamilieområdet

Plejefamilieområdet har i 2023 afholdt grundkursus for nye plejefamilier i følgende byer og tilhørende bygder: Maniitsoq, Sisimiut, Qaqortoq (inklusiv Narsaq og Nanortalik), Kangaatsiaq, Aasiaat, Qeqertarsuaq og Qasigianniguit.

Plejefamilieområdet har ligeledes i 2023 afholdt opkvalificeringskurser for plejefamilier omhandlende børn og unge, hvor der er mistanke eller viden om, at de har været udsat for seksuelle overgreb. Kurserne er afholdt i: Qaanaaq, Tasiilaq og Qeqertarsuaq.

I 2023 er der afholdt online faglige oplæg samt netværks- og sparringsmøder for plejefamilier og plejekonsulenter.

Ydermere har afdelingen kørt en kampagne med fokus på at understøtte kommunernes rekruttering af nye plejefamilier.

Derudover er der blevet udarbejdet et udkast til en ny vejledning til Bekendtgørelsen om Plejefamilier, som forventes sendt i ekstern høring i 2024.

Handicapområdet

Handicapområdet har i april 2023 gennemgået en organisationsændring, hvor sagsbehandling og døgnområdet er blevet delt op, og nu er en del af henholdsvis Afdeling for Rådgivning til Sagsbehandlere og Døgn- og Visitationsafdelingen.

I 2023 er der arbejdet med at udvikle flere online tilbud til kommuner og handicapområdet har allerede afholdt de første online oplæg til ledere og sagsbehandlere på handicapområdet.

Igen i år er der givet tilskud til arrangementer i forbindelse med handicapugen i uge 41, som i 2023 havde temaet *Nedbrydelse af Barriere og Øget Handlekraft*. 19 ansøgere fra hele landet modtog tilskud til arrangementer.

Paarisa

Paarisa arbejder ud fra folkesundhedsprogrammet *Inuuneritta III – Naalakkersuisuts strategi for samarbejdet om det gode børneliv 2020-2023*. Som led i dette arbejde har Paarisa indgået en række partnerskaber og samarbejder. Her kan nævnes: Partnerskab om Qeqqata Modellen, Partnerskabet Kattulluta Inuuneritta/Sammen om det gode liv, Ataatsimoorluta Aalasa og Active Healthy Kids Grønland.

Derudover har Paarisa en samarbejdsaftale med Center for Folkesundhed i Grønland på både selvmordsforebyggelsesområdet og i forbindelse med implementeringen af Inuuneritta III.

Paarisa har desuden medvirket til udviklingen af Naalakkersuisuts strategi: *Qamani – Strategi for forebyggelse af selvmord 2023-2028*.

Paarisa har arbejdet på at få implementeret undervisningsmaterialet om seksuel sundhed og har ligeledes kørt kampagner om den nye samtykkelov. Paarisa bidrager desuden til arbejdet i Klinik Killiliisa.

Derudover kan det nævnes, at der i 2023 er udført følgende aktiviteter: Kåring af årets aktive fællesskab og afvikling af Maligassiusut Show 2023, IGASA 2023, tv-programmer om Krop, Sjæl og Ånd, Dukkeprojekt, Paarisa temaavis samt en række aktiviteter i forbindelse med Initiativ 4 i Grønlandsk-dansk tværgående samarbejde.

BEVILLINGSREGNSKAB 2023 OPDELT EFTER FINANSLOVSKONTI

Finanslovskonti

Mio. kr.	Finanslov	Tillægsbevilling	Ajourført bevilling	Forbrug	Ændring i ovf. og henlæggelser	Ajourført forbrug	Afv. i kr.	Afv. i %
01	Inatsisartuts Formandskab	99	100	101	-7	94	6	6%
10	Formanden for Naalakkersuisut	82	82	79	-5	74	8	9%
12	Grønlands Repræsentation	14	14	14	0	14	0	2%
20	Departementet for Finanser og Skatter	-2.498	-2.523	-2.540	2	-2.538	15	-1%
24	Skattestyrelsen	-2.460	-2.460	-2.797	-1	-2.797	338	-14%
30	Departementet for Børn og Unge	188	188	178	-1	177	11	6%
31	Departementet for Sociale Anl., Fam. M.V.	800	801	781	1	782	19	2%
34	Departementet for Sundhed	1.611	1.622	1.668	-17	1.652	-29	-2%
40	Departementet for Uddannelse, Kultur, Idræt og Kirke	1.191	1.194	1.161	3	1.163	31	3%
50	Departementet for Fiskeri og Fangst	24	26	21	5	27	0	-1%
51	Departementet for Fiskeri og Fangst	-83	-83	-80	-2	-82	-1	1%
62	Styrelse under Udenrigsanl. Erhv. og Handel	8	8	10	-2	9	0	-3%
64	Departementet for Selvstændighed og Uden.	105	107	100	0	100	6	6%
66	Råstofstyrelsen	7	7	6	0	6	1	11%
67	Departementet for Råstoffer og Justitsomr. st.Justitsområdet	33	33	39	-2	37	-4	-11%
70	Departementet for Boliger og Infrastruktur,	19	19	9	8	17	1	8%
72	Boliger	240	240	226	-1	225	15	6%
73	Departementet for Landbrug, Selvforsyning, Energi og Miljø	37	52	46	2	48	4	8%
77	Natur og Miljø	96	96	81	15	96	0	0%
80	Anlægsområdet	87	-51	-49	0	-49	-2	4%
82	Anlæg, IT-systemer	6	18	21	0	21	-3	-16%
83	Anlæg, Sociale anliggender	16	16	16	0	16	0	0%
84	Anlæg, Kultur og Uddannelse	87	175	175	0	175	0	0%
86	Anlæg, Sundhedsvæsenet	51	51	51	0	51	0	0%
87	Anlæg, Boliger, Infrastr. og Særlige formål	32	32	32	0	32	0	0%
89	Anlægs- og boligudlån	193	221	221	0	221	0	0%
Finanslovskonti i alt		-16	-16	-429	-2	-431	415	

BEVILLINGSRESULTAT 2023

OPDELT EFTER FORMÅL

Mio. kr.	2023 Regnskab	2023 Budget	2023 Afvigelse
Indtægter			
Skatter og afgifter	-2.963	-2.628	-335
Overførsel fra offentlige myndigheder	-4.558	-4.556	-3
Udvikling og uddannelse	-11	-11	0
Erhvervsudvikling	-213	-209	-4
Forsyning	-237	-214	-23
Administration	0	-5	5
Indtægter	-7.982	-7.623	-359
Driftsudgifter			
Skatter og afgifter	80	81	-1
Folkestyre og demokrati	108	103	4
Udvikling og uddannelse	446	448	-3
Erhvervsudvikling	86	61	25
Sociale formål	91	145	-54
Sundhed	1.608	1.582	26
Teknik, miljø og plan	102	89	13
Fritid, kultur og religion.	97	97	1
Infrastruktur	27	25	1
Forsyning	17	16	1
Beredskab og kriminalforsorg	12	12	0
Udenrigstjeneste/internationale akt.	44	25	20
Administration	432	463	-31
Driftsudgifter	3.149	3.147	2
Lovbundne udgifter			
Skatter og afgifter	83	86	-3
Udvikling og uddannelse	405	424	-19
Sociale formål	635	649	-14
Sundhed	46	56	-11
Administration	12	10	1
Øvrige formål	2	2	0
Lovbundne udgifter	1.182	1.227	-45
Tilskud			
Overførsler mellem off. myndigheder	1.676	1.676	0
Folkestyre og demokrati	29	28	2
Udvikling og uddannelse	60	62	-2
Erhvervsudvikling	286	295	-8
Sociale formål	118	130	-12
Teknik, miljø og plan	21	22	-1
Fritid, kultur og religion	183	184	-1
Infrastruktur	76	76	0
Forsyning	277	291	-14

Udenrigstjeneste/internationale akt.	26	27	-1
Administration	0	-3	4
Øvrige formål	0	-15	15
Tilskud	2.753	2.772	-19
Anlægsudgifter			
Udvikling og uddannelse	174	200	-26
Sociale formål	22	22	0
Sundhed	51	51	0
Teknik, miljø og plan	-50	-50	0
Fritid, kultur og religion	1	1	0
Infrastruktur	27	27	0
Forsyning	225	199	26
Øvrige formål	18	12	5
Anlægsudgifter	467	462	5
DAU RESULTAT	-431	-16	-415
DA RESULTAT	-421	-6	-415

RESULTATOPGØRELSE, 2023

Note	Mio. kr.	2021	2022	2022
	Skatteindtægter	-1.283	-1.473	-1.445
	Overførsel til Fonden for Langsigtede Investeringer	29	66	70
	Afgifter på varer, tjenester og ressourcer	-1.226	-1.389	-1.450
1	Tilskud og udligning	-4.148	-4.396	-4.520
	Indtægter fra skatte, afgifter og overførsler i alt	-6.628	-7.192	-7.345
	Indtægter fra takstbetalinger	-198	-222	-237
	Indtægter ved salg af varer og tjenester	-498	-539	-531
	Andre indtægter	-61	-92	-282
	Andre indtægter i alt	-757	-853	-1.050
2	Afskrivning af tilgodehavender	94	88	85
	Indtægter i alt	-7.291	-7.957	-8.310
	Lovregulerede overførsler til borgere	179	161	159
	Refusion af lovregulerede overførsler til borgere	600	645	633
	Nettoudgifter til lovregulerede overførsler	779	806	792
	Direkte udgifter til opgaveløsning	561	621	593
	Udgifter til udliciterede opgaver	255	133	151
3	Tilskud foreninger og virksomheder	1.093	1.197	1.129
4	Tilskud til kommuner	1.530	1.617	1.676
	Variable borger- og opgavedrevne udgifter og tilskud	3.439	3.568	3.549
	Direkte udgifter til borgere i alt	4.218	4.374	4.341
5,6	Udgifter til personale og vikarer	2.460	2.540	2.632
7	Udgifter til kontorhold og andre fællesudgifter	83	83	92
	Udgifter til IT og datatrafik	193	196	211
	Udgifter til udstyr, inventar m.v.	53	59	65
	Udgifter til rullende, sejlene og flyvende materiel	31	67	61
	Udgifter til bygninger, arealer og veje	305	269	250
	Ressourceudgifter i alt	3.125	3.214	3.311
	Udgifter til borger og ressourcer i alt	7.343	7.588	7.652
	Anlægsindtægter	0	0	0
	Anlægsudgifter (driftsførte anlægsbevillinger)	445	467	407
	Resultat før finansielle poster	497	98	-251
	Finansielle indtægter	-398	-433	-466
	Finansielle udgifter	13	148	21
	Resultat før overførsler til senere år	112	-187	-696
	Overførsel af mer-/mindreforbrug	-10	-9	-2
	ÅRETS RESULTAT	102	-196	-698

	Investeringer i virksomheder	252	275	556
	Heraf finansieret af fonden for langsigtede investeringer	-137	-151	-243
	Forskydninger i udlån til tilknyttede virksomheder	-27	-16	-16
	Forskydninger i udlån til borger og virksomheder	-50	-35	-30
8	DAU RESULTAT	140	-123	-431
9	Tilbageførsel af brugerfinansieret udlån	10	10	10
	DA RESULTAT	150	-113	-421

STATUSBALANCE, 31. DEC. 2023

Note	Mio. kr.	2021	2022	2023
10	Ejerandele	4.867	5.142	5.698
11	Udlån til tilknyttede virksomheder	1.865	1.849	1.834
12	Udlån til borgere og virksomheder	609	579	527
13	Udlån til andre	5	0	21
	Finansielle anlægsaktiver	7.346	7.570	8.080
24	Anlægsaktiver	7.346	7.570	8.080
	Tilgodehavender hos borgere og virksomheder	870	993	1.202
	Tilgodehavender hos kommuner	127	75	55
14	Tilgodehavender hos tilknyttede virksomheder	74	22	9
	Tilgodehavender hos andre lande	30	41	41
	Andre tilgodehavender	23	6	4
	Periodeafgrænsningsposter	84	93	38
	Tilgodehavender i alt	1.208	1.230	1.349
	Værdipapirer	744	672	667
	Likvide beholdninger	420	416	422
15	Værdipapirer og likvider i alt	1.164	1.088	1.089
	Omsætningsaktiver	2.372	2.318	2.438
	AKTIVER I ALT	9.718	9.888	10.518
	Egenkapital - primo	7.228	7.126	7.305
	Posteringer direkte på egenkapitalen	0	-17	120
	Årets resultat fra resultatopgørelsen	-102	196	698
16	Egenkapital - ultimo	7.126	7.305	8.123
17	Anlægs- og renoveringsfonden	1.000	937	802
18	Fonden for Langsigtede Investeringer	160	243	196
19	Råstoffonden	8	8	9
20	Miljøfonden	43	19	33
21	Andre overførsler mellem årene	125	161	141
	Henlæggelser i alt	1.336	1.368	1.181
	Udlandslån	95	71	48
22	Langfristet gæld i alt	95	71	48
	Gæld til borgere og virksomheder	119	123	122
	Gæld til kommuner	7	23	306
	Gæld til tilknyttede virksomheder	120	104	26
	Gæld til andre lande	165	139	152
	Anden gæld	133	124	115
	Periodeafgrænsningsposter	617	631	445
	Kortfristet gæld i alt	1.161	1.144	1.166
	Gæld i alt	1.256	1.215	2.395
	PASSIVER I ALT	9.718	9.888	10.518

LIKVIDITETSOPGØRELSE, 2022-23

Mio. kr.	2022	2023
DRIFTSRESULTAT	196	698
Tilbageførsel af udgiftsførte anlægsbevillinger	467	407
Afskrivninger af tilgodehavender tilbageført	88	84
Forskydning i tilgodehavender	-110	-203
Forskydninger i kortfristet gæld	-17	22
Likviditet fra driften	624	1.008
Driftsførte anlægsbevillinger i året	-467	-407
Udlån til tilknyttede virksomheder	16	16
Udlån til borgere og virksomheder	35	30
Tilgang af ejerandele	-275	-556
Likviditet fra investeringer	-691	-917
Bevægelser direkte på egenkapitalen	-17	120
Forskydninger i henlæggelser	32	-187
Bevægelser på Egenkapital og Henlæggelser	15	-67
Afdrag på langfristet gæld	-24	-23
Likviditet fra finansiering	-24	-23
ÅRETS LIKVIDITETSVIRKNING	-76	1
Likvide midler primo	1.164	1.088
Likvide midler ultimo	1.088	1.089

NOTER

1 TILSKUD OG UDLIGNING

Mio. kr.	2021	2022	2023
Overf. Indt. fra Den Danske Stat			
Statens bloktilskud	-3.943	-3.986	-4.142
Andel i Nationalbankens overskud	-	-	-
Andel af omsætningen i Danske Spil A/S	-37	-38	-49
Andre overf. indtægter	-	-	-1
I alt	-3.980	-4.024	-4.192
Overførselsindtægter fra EU			
Partnerskabsaftale med EU	-45	-223	-207
Fiskeriaftaler med EU	-123	-149	-121
I alt	-168	-372	-328
Overf. fra Danmark og EU i alt	-4.148	-4.396	-4.520

2 AFSKRIVNINGER AF TILGODEHAVENDER

Mio. kr.	2021	2022	2023
Hensættelse til imødegåelse af tab primo	-274	-348	-386
Årets afskrivninger	20	50	83
Hensættelse til imødegåelse af tab ultimo	348	386	388
Afskrivninger af tilgodehavender i alt	94	88	85

3 TILSKUD FORENINGER OG VIRKSOMHEDER

Mio. kr.	2021	2022	2023
Folkestyre og demokrati	20	24	27
Udvikling og uddannelse	234	258	259
Erhvervsudvikling	102	141	111
Sociale formål	122	131	127
Sundhed	3	1	1
Teknik, miljø og plan	29	40	6
Fritid, kultur og religion	170	181	187
Infrastruktur	95	94	103
Forsyning	263	275	283
Udenrigstjeneste/internationale aktiviteter	6	6	26
Administration	49	46	-1
Tilskud til foreninger og virk. i alt	1.093	1.197	1.129

4 TILSKUD TIL KOMMUNER

Mio. kr.	2021	2022	2023
Kommune Kujalleq	236	248	253
Kommuneqarfik Sermersooq	449	488	516
Qeqqata Kommunia	289	301	313
Kommune Qeqertalik	228	231	234
Avannaata Kommunia	328	349	360
Tilskud til kommuner i alt	1.530	1.617	1.676

5 UDGIFFER TIL PERSONALE, TOLKE OG VIKARER

Mio. kr.	2021	2022	2023
Lønninger i alt	2.122	2.118	2.172
Antal ansatte	7.576	7.706	7.949
Årsværk	4.176	4.126	4.175
Gennemsnitlig løn pr. årsværk i t.kr.	508	513	520
I lønninger i alt indgår vederlag til:			
Medlemmer af Inatsisartut *		24	24
Medlemmer af Naalakkersuisut		12	11
Selvstyrets departementschefer		14	15

* Vederlaget til medlemmer af Inatsisartut omfatter eftervederlag og pension. Se desuden Årsberetning for Inatsisartut 2023.

6 UDGIFFER TIL KONSULENTER

Mio. kr.	2021	2022	2023
Advokat	7	10	11
Ingeniør	2	0	0
Arkitekt	6	0	0
Tolke	15	14	13
Bygherrerådgivning	1	0	0
Entreprenører og håndværkere	39	5	7
Vikarudgifter	25	42	61
Rejseudgifter til vikarer	-	1	3
Faglige konsulenter	49	50	57
Rejseudgifter til faglige konsulenter	1	3	3
Administrative konsulenter	8	8	10
IT-konsulenter	36	44	42
Andre konsulenter*	87	83	90
Rejseudgifter til andre konsulenter	2	2	3
Udgifter til konsulenter i alt	278	262	300
* Løn indgår med følgende beløb i udgiften	39	37	44

7 UDGIFFER TIL REJSER OG REPRÆSENTATION

Mio. kr.	2021	2022	2023
Tjenesterejser	42	54	58
Feriefrirejser	2	3	2
Gaver og bispisning (Repræsentation)	2	2	2
Udgifter til rejser og repræsentation i alt	46	59	62

8 DAU

I henhold til Inatsisartutlov nr. 26 af 28. november 2016 om kommunernes og Grønlands Selvstyres budgetter og regnskaber § 18 stk. 3 skal DAU overskud på landskassens regnskaber overføres til Fonden for Langsigtede Investeringer. Efter § 18, stk. 4 skal overførslen ske snarest efter at Inatsisartut har godkendt landskassens regnskab i det 4. år efter finansårets udløb og efter fradrag af eventuelle underskud i de mellemliggende finansår.

9 TILBAGEFØRSEL AF BRUGERFINANSIERET UDLÅN

Mio. kr.	2021	2022	2023
Anlægsudlån Nukissiorfiit	60	60	60
Udlån til byggemodning Nukissiorfiit	-	-	-
Afdrag på anlægsudlån Nukissiorfiit	-70	-70	-70
Udlån til kommunerne	-	-	-
Nettoudlån i alt	-10	-10	-10

10 EJERANDELE

Mio. kr.	Ejerandel %	Primo i året	Køb/Salg	Ultimo *)	Indre værdi **)
KNI A/S	100	613	0	613	1.376
Royal Greenland A/S	100	1.249	0	1.249	2.062
Tusass A/S	100	310	0	310	1.250
Royal Arctic Line A/S	100	125	0	125	638
INI A/S	100	33	0	33	72
Visit Greenland A/S	100	15	0	15	6
Great Greenland A/S	100	135	0	135	23
Nalik Ventures A/S	100	110	0	110	312
Greenland Oil Spill Response A/S	100	0	0	0	1
NunaGreen A/S	100	102	0	102	4
Air Greenland A/S	100	475	0	475	692
Illuut A/S	100	0	0	0	256
Sikuki Nuuk Harbour A/S	100	70	0	70	151
Kalaallit Airports Holding A/S	100	1.905	556	2.461	1.679
Aktier i alt		5.142	556	5.698	8.522

1) Illuut A/S er stiftet 22. december 2009 ved apportindskud af ejendomme.

2) Den indre værdi for alle selskaber er beregnet ud fra selskabets årsregnskab for 2022, idet der endnu ikke foreligger årsregnskab for 2023.

3) Greenland Oil Spill Response A/S er trådt i solvent likvidation i 2023 og overskydende likvidationsprovenu er udloddet til Selvstyret.

4) Der er i 2023 foretaget indskud af yderligere 556 mio. kr. Kalaallit Airports Holding A/S. Indskuddet er dels kontantindskud på 386 mio. kr. og dels apportindskud af aktierne i Mittarfeqarfiit A/S med en værdi på 170 mio. kr.

5) Selvstyret har i 2022 modtaget 206,6 mio. kr. i udbytte fra dets ejerandele. Tusass A/S har udloddet 87,6 mio. kr., Royal Greenland A/S har udloddet 73,0 mio. kr., og KNI A/S har udloddet 46,0 mio. kr. i udbytte.

*) Selskaberne er optaget i regnskabet med deres anskaffelsesværdi.

***) Den indre værdi er hvor ikke andet er anført beregnet på grundlag af selskabernes årsregnskaber for 2022 som selskabets egenkapital multipliceret med Selvstyrets ejerandel.

11 UDLÅN TIL TILKNYTTETE VIRKSOMHEDER

Mio. kr.	2021	2022	2023
Nukissiorfiit	1.618	1.608	1.598
Sikuki Nuuk Harbour A/S	115	109	104
Kalaallit Airports International A/S ¹⁾	132	132	132
Udlån til virksomheder i alt	1.865	1.849	1.834

¹⁾ Udlånet henstår rente- og afdragsfrit indtil dato for ibrugtagning af ny lufthavn i Nuuk.

12 UDLÅN TIL BORGERE OG VIRKSOMHEDER

Mio. kr.	2021	2022	2023
a) Privat bolig finansiering			
Udlån primo	405	351	324
Årets bevægelser			
Afdrag	0	0	0
Rentetilskrivning	0	0	0
Betalte renter	0	0	0
Afskrivning samt nedskrivning af lån	-11	-5	-11
Nettoudlån	-43	-22	-30
Hensættelse til tab	-	-	-1
Årets bevægelser i alt	-54	-27	-42
Udlån ultimo	351	324	282
Heraf tilsagn	2	0	0

Ud over de anførte lån på 282 mio. kr. har Selvstyret ydet rente og afdragsfrie lån svarende til 1.106 mio. kr., heraf 774 mio. kr. er udlånt til Illuut A/S.

b) Boligstøtteudlån			
Udlån primo	78	81	75
Årets bevægelser			
Tilbagegivne huse	0	0	-1
Renter	4	4	3
Tilskud	-3	-3	-3
Betalte renter	-2	-2	-2
Betalte ydelser	-6	-5	-6
Konjunkturtab/gevinst	1	0	1
Nettoudlån	0	0	0
Henlæggelse mod tab	-1	0	0
Afskrivninger	10	0	-2
Årets bevægelser i alt	-3	-6	-10
Udlån ultimo	81	75	65

Ud over de anførte lån på 65 mio. kr. har Selvstyret ydet rente og afdragsfrie lån svarende til 159 mio. kr. til private.

Boligstøtteudlån i alt	2021	2022	2023
Udlån primo	483	432	399
Årets bevægelser	-51	-33	-52
Boligstøtteudlån ultimo	432	399	347

ØVRIGE UDLÅN

Mio. kr.	2021	2022	2023
a) ESU lån			
Udlån primo	96	99	104
Årets bevægelser			
Renter	3	2	2
Betalte renter	-2	-1	-2
Afdrag	-7	-7	-6
Afskrivninger	0	0	0
Nettoudlån	9	11	8
Regulering	-	-	-
Årets bevægelser i alt	3	5	2
Udlån ultimo	99	104	106
Heraf tilsagn	4	1	1

Grønlands Selvstyre bevilger rentebærende, og rente- og afdragsfrie lån til fiskeri, fangst og landbruget. Ved udgangen af 2023 var der 624 aktive rentebærende lån, og 330 rente- og afdragsfrie udlån svarende til 46 mio. kr. Indfrielse af garantier stillet af Selvstyret til foderstoffer m.v. omdannes til lån, som herefter afdrages.

b) Uddannelseslån

Mio. kr.	2021	2022	2023
Udlån primo	79	78	76
Årets bevægelser			
Udlån	14	12	12
Renter	1	1	3
Afdrag	-11	-10	-11
Afskrivninger	-5	-5	-6
Årets bevægelser i alt	-1	-2	-2
Udlån ultimo	78	76	74

Øvrige udlån i alt

Udlån primo	175	177	180
Årets bevægelser	2	3	0
Øvrige udlån ultimo	177	180	180

Udlån til borgere og virksomheder i alt

Udlån primo	658	609	579
Årets bevægelser	-49	-30	-52
Øvrige udlån ultimo	609	579	527

13 UDLÅN TIL ANDRE

Udlån primo	5	5	0
Årets bevægelser			
Udlån	0	0	21
Eftergivelse af gæld	0	-5	-
Årets bevægelser i alt	0	0	21
Udlån ultimo	5	0	21

14 TILGODEHAVENDER HOS TILKNYTTETE VIRKSOMHEDER						
Mio. kr.						
		2021	2022		2023	
Nukissiorfiit		0	15		9	
Mittarfeqarfiit		74	7		0	
Mellemv. med virksomhederne i alt		74	22		9	
15 VÆRDIPAPIRER OG LIKVIDER						
Mio. kr.		2021	2022		2023	
Bank- og kassebeholdning:		420	416		422	
Obligationer, anskaffelsespris		744	672		667	
<i>Pålydende værdi</i>		720	661		676	
<i>Kursværdi pr. 31.12.</i>		733	614		641	
Likviditetsbeholdning i alt		1.164	1.088		1.089	
16 EGENKAPITAL						
Mio. kr.		2021	2022		2023	
Primo		7.228	7.126		7.305	
Reguleringer af INI udlån		0	0		0	
DAU 2018 overført til Fonden for Langsigtede Investeringer		-137	-168		-123	
Anvendt fra Fonden for Langsigtede Investeringer til indskud Kalaallit Airports		137	151		243	
Årets driftsresultat		-102	196		698	
Ultimo		7.126	7.305		8.123	
17 ANLÆGS- OG RENOVERINGSFONDEN 2023						
Mio. kr.		Primo	Bevilling	Forbrug	Ændr.	Ult.
Anlægsprojekter		937	405	-542	-137	800
Slutafregning af anlægsprojekter		-	2	-	2	2
Anlægs- og renoveringsfonden i alt		937	407	-542	-135	802
18 FONDEN FOR LANGSIGTEDE INVESTERINGER						
Mio. kr.		2021	2022		2023	
Beholdning primo		131	160		243	
Overført DAU for 2022		137	168		123	
Ekstraordinære bruttoskatteindtægter skatteår 2016-2020		-6	1		0	
Ekstraordinære bruttoskatteindtægter skatteår 2021		35	7		0	
Ekstraordinære bruttoskatteindtægter skatteår 2022		0	58		0	
Ekstraordinære bruttoskatteindtægter skatteår 2023		0	0		73	
Indskud i Kalaallit Airports Holding A/S		-137	-151		-243	
Beholdning ultimo		160	243		196	

Der henvises til årsrapporten for Kalaallit Airports Holding A/S for en nærmere redegørelse om status i luft-havnsprojekterne.

19 RÅSTOFFONDEN		2021	2022	2023
Mio. kr.				
Beholdning primo		8	8	8
Indskud i Råstoffonden		0	0	1
Beholdning ultimo		8	8	9

20 MILJØFONDEN		2021	2022	2023
Mio. kr.				
Beholdning primo		55	43	19
Indtægter		16	16	16
Udgifter		-28	-40	-2
Beholdning ultimo		43	19	33

Der henvises til den årlige Beretning om Miljøfonden for en nærmere redegørelse om aktiviteterne i fonden.

21 ANDRE OVERFØRSLER MELLEML ÅRENE	Primo	Ændr.	Ultimo
Inatsisartuts Formandskab	7	-7	0
Formanden for Naalakkersuisut	15	-5	10
Finanser og Skatter	4	0	4
Børn, Unge og Familier	12	0	12
Sociale Anliggender og Arbejdsmarked m.v.	7	1	8
Sundhed	19	-17	2
Uddannelse, Kultur, Idræt og Kirke	13	3	16
Fiskeri og Fangst	21	5	26
Selvstændighed, Udenrigs, Erhverv og Handel	6	-1	5
Råstof og Justitsområdet	9	-6	3
Boliger og Infrastruktur	45	7	52
Landbrug, Selvforsyning, Energi og Miljø	1	0	1
Natur og miljø	2	0	2
Hensættelser i alt	161	-20	141

22 LANGFRISTET GÆLD	2021	2022	2023
Mio. kr.			
Langfristet gæld primo	119	95	71
Afdrag i året	-24	-24	-23
Langfristet gæld ultimo	95	71	48

23 RÅSTOFINDTÆGTER	2021	2022	2023
Mio. kr.			
Indtægter jf. indtægtsdefinitionen primo	8	8	8
Indtægter i henhold til konkrete tilladelser	0	0	0
Indtægter ved beskatning i Grønland	0	0	1
Indtægter fra ejerandele i selskaber mv.	0	0	0
Indtægter ved udbyttebeskatning i Grønland	0	0	0
Indtægter jf. indtægtsdefinitionen i alt ultimo	8	8	9

Råstofindtægterne er opgjort i overensstemmelse med Lov om Grønlands Selvstyre nr. 473 af 12. juni 2009 (selvstyreloven), kapitel 3. Det bemærkes, at indtægter vedr. beskatning i Grønland vedrørende 2023 først kan opgøres i august 2024. Disse indtægter medtages derfor først i næste års note til Landskassens Regnskab.

24 ANLÆGSAKTIVER

Materielle anlægsaktiver er værdiansat til nul kr., jf. regnskabsprincipperne.

Selvstyret ejer imidlertid en lang række bygninger og anlæg, hvor den samlede genanskaffelsesværdi pr. 31.12. 2023 er opgjort til 26,5 mia. kr. Bygninger og anlæg som er placeret i de nettostyrede virksomheder indgår i den samlede genanskaffelsesværdi med 7,4 mia. kr.

Med hensyn til skønnet udgiftsbehov til vedligeholdelse og forbedringer i de kommende 4 år henvises der til Redegørelse om landsplanlægning 2023, der behandler vedligeholdelses- og reinvesterings efterslæb for både Selvstyre og kommunerne.

EVENTUALFORPLIGTELSE

Landskassen har pr. 31. december 2023 afgivet følgende kautioner og garantier:

Der er over for Grønlandsbanken A/S, Banknordik A/S og Vestnorden Fonden afgivet kautioner og garantier. Der er modtaget diverse pantsikkerheder fra låntagere for de ydede garantier.

Landskassen har stillet en selvskyldnerkaution for NunaGreen A/S eller Nunagreen Construction A/S på 144 mio. kr. indtil udvidelsen af Buksefjordsværket i Nuuk samt vandkraft til forsyning af Qasigianniguit og Asiaat tages i brug.

Selvstyret kan i et enkelt år afgive en garanti vedrørende grovvarekøb til landbrugserhvervet, denne fornyes efter et årsskifte. Der er afgivet en garanti på 0,3 mio. kr. over for Grønlandsbanken.

Der er afgivet garantier for uddannelseslån ydet gennem Selvstyret på i alt 0,1 mio. kr. til Grønlandsbanken. I forbindelse med at Grønlandsbanken administrerer uddannelseslån for Selvstyret er der til sikkerhed herfor deponeret 74,0 mio. kr. Beløbet modsvarer det beløb, som er udlånt.

I Grønlandsbanken A/S er der stillet en pengeforsyningskredit på 7 mio. kr. til KNI Pilersuisoq A/S.

Der påhviler Selvstyret pensionsforpligtelser overfor tidligere langvarige medlemmer af Grønlands Landsråd, Landsting og landsstyre, nu Inatsisartut og Naalakkersuisut.

Selvstyret har tildelt en nettostyret virksomhed trækingsret i landskassen. Trækingsretten fremgår af tekstanmærkningen i finansloven i henhold til finanslovskontoen Nettoenter.

Vedrørende de nettostyrede virksomheders indgåede forpligtelser, henvises der til de særskilt aflagte regnskaber.

Selvstyret har indgået ca. 300 aftaler om leje af bygninger eller lokaler til driftsformål og midlertidig indkvartering. Opsigelsesperiode varierer primært fra 3 måneder til 3 år, men for nybyggeri kan opsigelsesvarslet være længere. Den fremtidige udgift for aftaler om leje er ikke opgjort.

Selvstyret har indgået aftaler med leverandører om opførelse af bygninger, hvor byggeriet kun kan stoppes med et tab for Selvstyret til følge.

Departementet for Erhverv, Handel, Råstoffer, Justitsområdet og Ligestilling er part i en verserende sag ved en ad hoc voldgiftsret, og en verserende sag ved domstolene. Der henvises til omtalen heraf i departementets beretning på side 42.

ANVENDT REGNSKABSPRAKSIS

GENERELT

Landskassens regnskab omfatter alle bevillinger givet af Inatsisartut. Regnskabet er udarbejdet i henhold til Inatsisartutlov nr. 26 af 28. november 2016 om kommunernes og Grønlands Selvstyres budgetter og regnskaber samt Selvstyrets bekendtgørelse nr. 6 af 20. januar 2022 om kommunernes og selvstyrets regnskaber.

Regnskabet omfatter et finansår, der følger kalenderåret. Til året er knyttet en supplementsperiode. I denne supplementsperiode kan der ske registrering af udgifter og indtægter vedrørende det pågældende finansår, såfremt levering af en vare eller tjenesteydelse har fundet sted, eller fordring eller gæld er opstået inden finansårets udløb.

Alle tal i beretningen er afrundet til mio. kr. og i bilaget til 1.000 kr. Den foretagne afrunding kan medføre ubetydelige differencer.

REGNSKABETS RESULTATER

Driftsresultat

Driftsresultatet viser Selvstyrets resultat opgjort som indtægter fratrukket drifts- og anlægsudgifter.

Driftsresultatet viser således resultatet opgjort efter principper, der minder om resultatet i andre offentlige organisationer og private virksomheder.

DAU-resultat

DAU-resultatet (Drift, Anlæg, Udlån) viser driftsresultatet reguleret for Selvstyrets udlån i året, hvor en forøgelse af udlånene betragtes som en udgift for Selvstyret og afdrag betragtes som en indtægt for Selvstyret.

DA-resultatet

DA-resultatet (Drift, Anlæg) viser DAU-resultatet reguleret for udlån til økonomisk selv bærende investeringer (eksempelvis brugerfinansierede vandkraftværker). Her er en låneforøgelse en indtægt (tilbageførsel af det beløb, der er udgiftsført i DAU-resultatet) og afdrag en udgift (tilbageførsel af det beløb, der er indtægtsført under DAU-resultatet).

DRIFTSUDGIFTER OG -INDTÆGTER

Udgifter og indtægter, der hidrører fra levering af varer og tjenesteydelser, registreres når levering har fundet sted i henhold til retserhvervsprincipper. For øvrige udgifter og indtægter sker registreringen, når beløbet kan opgøres og senest på betalingstidspunktet.

Såfremt et betydeligt krav mod landskassen opstår i et finansår, og det ikke kan opgøres endeligt inden regnskabsaflæggelsen, registreres kravet på en udgiftskonto i regnskabet for det pågældende finansår på grundlag af et skøn. Dette korrigeres efterfølgende i det finansår, hvor kravet kan opgøres endeligt.

Ved regnskabsføringen anvendes et bruttokonteringsprincip, der indebærer, at udgifter og indtægter registreres på hver sin konto. Undtaget herfor er Selvstyrets nettostyrede virksomheder.

SKATTEINDTÆGTER

Regnskabsårets løbende skatteindtægter

1. A-skatter indtægtsføres månedligt på baggrund af arbejdsgivernes redegjorte A-skatter. I det omfang der ikke er indsendt redegørelser, foretager skattemyndighederne et skøn. De skønnede og faktisk redegjorte A-skatter danner grundlaget for den løbende indtægtsførelse af landsskat. Redegørelser der vedrører regnskabsåret og som modtages i januar i det efterfølgende regnskabsår, medregnes ved opgørelsen af landsskatten.

2. B-skatter indtægtsføres periodisk (10 mdr.) på baggrund af de pålignede B-skatter.
3. Selskabs-, udbytte- og royaltyskat indtægtsføres ved påligning.

Regulering af tidligere års løbende skatteindtægter

1. Forskellen mellem de løbende indtægtsførte skatter (jf. pkt. 1 og 2) og det endelige slutligningsresultat korrigeres i det år hvor slutskatten er beregnet og pålignet den skattepligtige.
2. Efterfølgende ændringer (forhøjelser/nedsættelser) af den skattepligtige indkomst korrigeres i det år hvor ændringen er foretaget.

Afskrivning og hensættelse til tab på skatter og afgifter

Skatte- og afgiftsrestancer afskrives når muligheden for ordinær genoptagelse i henhold til Landstingslov om forvaltning af Skatter er udtømt. Der gælder særlige regler for motorafgifter og automatspilsafgifter. Konkurs- og dødsboestancer afskrives i takt med at tabet konstateres. Som følge af det relativt lange forløb foretages der en periodisering af skatterne efter følgende principper:

Hensættelse til tab på skatterestancer

Samtlige skatterestancer vedrørende direkte skatter opgøres forfaldsfordelt, følgende skøn anvendes for hensættelse til tab:

	0-1 år	1-2 år	2-3 år	3-4 år	4-5 år	5 år eller ældre
Hensættelse til forventet tab	7,5 pct.	15 pct.	30 pct.	50 pct.	75 pct.	100 pct.

De valgte procentsatser afspejler det forhold, at jo ældre en fordring er, jo svære bliver den at inddrive, hvilket skyldes, at de mulige inddrivelsesværktøjer begrænses med fordringens alder. Hensættelsen afspejler således den skønnede værdiforringelse af skattefordringerne.

ANLÆGSUDGIFTER

Pr. 1. januar 2000 er der oprettet en budgetteknisk anlægs- og reoveringsfond. Alle bevillinger til anlægs- og reoveringsformål, der er udmøntet på konkrete projekter, er overført til fonden. Bevillingerne er derfor fuldt ud udgiftsført i resultatopgørelsen.

UDLÅN

Ændringer i en række tilgodehavender indgår i landskassens DAU-resultat (drifts-, anlægs- og udlånsresultat). Ligeledes indgår Selvstyrets køb og salg af aktier under DAU-resultatet.

Selvstyrets virksomheders udnyttelse af deres trækingsret i landskassen indgår ikke i DAU-resultatet.

AKTIVER OG GÆLD

Aktiver optages til anskaffelsesværdi. Gæld optages med dens nominelle værdi.

Inddrivelsesmyndigheden er fra 2008 blevet centraliseret i Skattestyrelsen for Selvstyret, kommunerne og andre offentlige virksomheder. Disse fordringer er optaget i status under "andre tilgodehavende" og med modkonto på "kortfristet gæld".

HENSÆTTELSESPRINCIPPER

Der hensættes til imødegåelse af tab på udlån og tilgodehavender efter følgende principper fra 01.01.2022:

Hensættelsen, der indgår i årets resultatopgørelse opgøres således:

	0-1 år	1-2 år	2-3 år	3-4 år	4-5 år	5 år eller ældre
Hensættelse til forventet tab	7,5 pct.	15 pct.	30 pct.	50 pct.	75 pct.	100 pct.

Når debitor er en offentlig myndighed, herunder en myndighed i et andet land, eller en offentlig drevet virksomhed foretages hensættelser på forfaldne tilgodehavender efter en konkret vurdering.

Der foretages hensættelser på udlån, når fristen for sidste rettidige betaling af en rate eller en aftalt indfrielse er overskredet med mere end 60 dage. Hensættelsen, der indgår i årets resultatopgørelse, foretages efter en konkret vurdering af det konkrete lån eller for en gruppe af ensartede låneforhold.

De nye principper for hensættelse har virkning for tilgodehavender der forfalder til betaling i finansår 2022 eller senere.

Der blev hensat til imødegåelse af tab efter følgende principper indtil 31.12.2021:

Boligstøtteudlån, hovedstol/oprindelige udlån – der hensættes til tab på huse tilbagetaget for mere end 2 år siden, og hvorpå der ikke er nyt ejerskab, igangsat reparation eller vedligeholdelse.

Boligstøtteudlån, øvrige mellemværender – der hensættes, når den skyldige ydelse er mere end 1 år. Fra 1999 har debitorer haft mulighed for at få omlagt skyldig ydelse til lån. Boligstøtte har forfald 2 gange om året, mens lånene har månedlige forfaldsdatoer. Når ydelserne udebliver, hensættes der ikke på selve hovedstolen, men kun på forfaldne ydelser.

Restancer på diverse debitorer, herunder uddannelses- og erhvervsstøttelån – der foretages ingen hensættelse, idet restancen afskrives over de respektive hovedkonti, når beløbet sendes til inddrivelse i Selvstyrets inkassoafdeling, hvilket sker efter at fordringen er prøvet indhentet.

NETTOSTYREDE VIRKSOMHEDER

Selvstyrets nettostyrede virksomheder aflægger regnskab i forhold til en nettobevilling.

I landskassens regnskab udgiftsføres nettobevillingen.

Nogle virksomheder har fået godkendt en trækingsret i landskassen og vil i forhold hertil fremstå med et mellemværende.

Herudover har nogle virksomheder gæld til Grønlands Selvstyre, som i landskassens regnskab er opført under langfristede tilgodehavender.

De nettostyrede virksomheder aflægger herudover et virksomhedsregnskab efter bekendtgørelse nr. 25 af den 26. november 1998 om de nettostyrede virksomheders regnskabsaflæggelse.

ÆNDRING AF ANVENDT REGNSKABSPRAKSIS

Ved ændring af anvendt regnskabspraksis fra et år til et andet, registreres effekten på tidligere års regnskaber ved at korrigere primoværdierne. Sådanne korrektioner specificeres i landskassens regnskab i en forklarende note.

NAALAKKERSUISUT
GOVERNMENT OF GREENLAND